T.C.
RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI

ÖĞRETMEN ADAYLARININ MÜZELERDE EĞİTİM UYGULAMALARINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Emre ŞANDA

Danışman
Doç. Dr. İrfan Nihan DEMİREL

RİZE
2023

KABUL VE ONAY

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Temel Eğitim Anabilim Dalında, Doç. Dr. İrfan Nihan DEMİREL danışmanlığında, Emre ŞANDA tarafından hazırlanan *Öğretmen Adaylarının Müzelerde Eğitim Uygulamalarına Yönelik Görüşleri* adlı bu tez çalışması, 07/02/2023 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy birliği/oy çokluğuyla başarılı bulunarak jürimiz tarafından **Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri	**Unvanı, Adı SOYADI**	**İmza**
Başkan	: Doç. Dr. Kerem COŞKUN	
Üye	: Doç. Dr. Seher YARAR KAPTAN	
Üye	: Doç. Dr. İrfan Nihan DEMİREL	

ETİK BEYAN

Sınıf Öğretmenliği Tezli Yüksek Lisans Programından mezun olmak üzere teslim ettiğim "Öğretmen Adaylarının Müzelerde Eğitim Uygulamalarına Yönelik Görüşleri" adlı tezim, bilim ve araştırma etiği prensiplerine riayet edilerek tarafımdan yazılmıştır.

Tez çalışmamda, başka kaynaklardan aktarılan bütün bilgi ve alıntılar, Enstitünüz Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak açıkça gösterilmiştir. Kaynağı gösterilenler dışında kalan bütün bilgiler uygun araştırma yöntemi kullanılarak tarafımdan edinilmiş ve esere bu şekilde yansıtılmıştır. Şahsıma ait olmayan hiçbir bilgi, kasıt veya kusurlar, şahsıma aitmiş gibi gösterilmemiştir. İnternet kaynakları dâhil, sahibine/kaynağına atıf yapılmaksızın hiçbir bilgi kullanılmamıştır. Aksinin ortaya çıkması halinde doğacak bütün hukuki, idari, akademik ve etik sorumluluk tarafıma ait olacaktır. Eserin tesliminden sonra herhangi bir zamanda, bilim etiğine aykırılık tespit edilmesi ve / veya eserimle ilgili intihal veya intihal şeklinde anlaşılacak bir durumun ortaya çıkması halinde; Üniversiteniz ve eğitim kadronuzun hiçbir şekilde sorumlu tutulmayacağını hür irademle kabul, beyan ve taahhüt ederim.
07/02/2023

Emre ŞANDA

ÖN SÖZ

Müzeler okul dışı öğrenme ortamlarından biri olarak öğrencilere eleştirel düşünme, estetik, duyarlılık, yaratıcılık, gözlem ve araştırma, değişim ve sürekliliği algılama gibi değerleri ve becerileri kazandırmada etkili bir mekândır. Öğretmenler ve öğretmen adayları eğitim-öğretim sürecinde müzelerin eğitimdeki rolünü benimseyip, öğrencilere bilgileri aktarmada alternatif bir uygulama olarak kullanırlar. Müzeler, öğretim süresince öğrencilerin yaparak ve yaşayarak öğrenmelerini, bilgilerin somutlaştırılıp daha kalıcı olmasını sağlar.

Çalışmanın her aşamasında yanımda olan bilgi ve tecrübelerini daima paylaşan, desteğini her daim hissettiren, beni sürekli motive eden saygıdeğer hocam ve tez danışmanım sayın Doç. Dr. İrfan Nihan DEMİREL'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans sürecim boyunca her anımda yanımda olan başta bu hayatı paylaştığım değerli eşim Pınar ŞANDA'ya, biricik kızım Gökçe ŞANDA'ya, abim Nazmi ŞANDA'ya ve tüm aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Emre ŞANDA
2023/RİZE

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY I
ETİK BEYAN II
ÖN SÖZ III
İÇİNDEKİLER IV
ÖZET VIII
ABSTRACT IX
KISALTMALAR X
TABLOLAR LİSTESİ XI
ŞEKİLLER LİSTESİ XII
GİRİŞ 1
1. KURAMSAL ÇERÇEVE 8
1.1. Kavram Olarak Müze 8
1.2. Müze Çeşitleri 8
1.2.1. Koleksiyonlarına Göre Müzeler 9
1.2.1.1. Genel Müzeler 9
1.2.1.2. Arkeoloji Müzeleri 9
1.2.1.3. Etnografya Müzeleri 9
1.2.1.4. Sanat Müzeleri 9
1.2.1.5. Tarih Müzeleri 10
1.2.1.6. Doğa Tarihi ve Jeoloji Müzeleri 10
1.2.1.7. Bilim Müzeleri 10
1.2.1.8. Planetaryumlar 10
1.2.1.9. Endüstri Müzeleri 10
1.2.1.10. Panoramik Müze 11
1.2.1.11. Ekonomüze 11
1.2.2. Bağlı Oldukları Yönetim Birimine Göre Müzeler 11
1.2.2.1. Devlet Müzeleri: 11
1.2.2.2. Özel Müzeler 11
1.2.2.3. Belediye Müzeleri 12

1.2.2.4. Kent Müzeleri 12
1.2.2.5. Eğitim Kuruluşlarına, Üniversitelere Bağlı Müzeler 12
1.2.2.6. Askeri Müzeler 13
1.2.3. Hizmet Ettikleri Bölgeye Göre Müzeler 13
1.2.3.1. Bölge Müzeleri 13
1.2.3.2. Halk Müzeleri 13
1.2.3.3. Çevre Müzeleri (Ekomüze) 14
1.2.4. Hizmet Ettikleri Topluma Yönelik Müzeler 14
1.2.4.1. Uzmanlık Müzeleri 14
1.2.4.2. Çocuk Sanat ve Gençlik Müzeleri 14
1.2.5. Koleksiyonlarını Sergiledikleri Mekânlara Göre Müzeler 15
1.2.5.1. Açık Hava Müzeleri 15
1.2.5.2. Anıt Müzeleri 15
1.2.5.3. Müze Evler 15
1.2.6. İşlevlerine Göre Müzeler 16
1.2.6.1. Atatürk ve Türk Büyükleri Müzeleri 16
1.2.6.2. Sanal Müzeler 16
1.2.6.3. Devrim Müzeleri 16
1.3. Müzenin İşlevleri 16
1.3.1. Müzelerin Toplama İşlevi 17
1.3.2. Müzelerin Belgeleme İşlevi 17
1.3.4. Müzelerin Koruma (Bakım-Onarım) İşlevi 17
1.3.5. Müzelerin Sergileme İşlevi 17
1.3.6. Müzelerin Eğitim İşlevi 18
1.4. Müze ve Eğitim 18
1.5. Müze Eğitiminin Amacı ve Önemi 20
1.6. Müze Eğitim Aşamaları 21
1.6.1. Müze Öncesi Etkinlikler 22
1.6.2. Müzedeki Etkinlikler 23
1.6.3. Müze Sonrası Etkinlikler 24
1.7. Öğrenme Ortamı Olarak Müzeler 24

1.7.1. Beden Eğitimi ve Spor Eğitiminde Öğrenme Ortamı Olarak Müzeler 25
1.7.2. Matematik Eğitiminde Öğrenme Ortamı Olarak Müzeler 26
1.7.3. Müzik Eğitiminde Öğrenme Ortamı Olarak Müzeler 26
1.7.4. Okul Öncesi Eğitiminde Öğrenme Ortamı Olarak Müzeler 27
1.7.5. Özel Eğitimde Öğrenme Ortamı Olarak Müzeler 28
1.7.6. Resim-İş Eğitiminde Öğrenme Ortamı Olarak Müzeler 29
1.7.7. Sınıf Eğitiminde Öğrenme Ortamı Olarak Müzeler 30
1.7.8. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Öğrenme Ortamı Olarak Müzeler 31
1.7.9. Türkçe Eğitiminde Öğrenme Ortamı Olarak Müzeler 32
1.8. Türkiye'de ve Yurt Dışında Müze Eğitimi Kapsamında Yapılan Çalışmalar 33
1.8.1. Türkiye'de Yapılan Müze Eğitimi Araştırmaları 33
1.8.2. Yurt Dışında Yapılan Müze Eğitimi Araştırmaları 39
1.8.3. İlgili Çalışmaların Değerlendirilmesi 40
2. YÖNTEM 41
2.1. Araştırmanın Modeli 41
2.2. Çalışma Grubu 41
2.3. Veri toplama Araçları ve Veri Toplama Süreci 45
2.3.1. Kişisel Bilgiler Formu 45
2.3.2. Müze Ziyareti Bilgileri Formu 46
2.3.3. Müzelerin Önemi Bilgi Formu 46
2.3.4. Öğrenme Öğretme Süreci Bilgi Formu 46
2.3.5. Müzelerde Eğitim Uygulamalarının Değerlendirilmesi Ölçeği 46
2.3.5.1. Müzelerde Eğitim Uygulamalarının Değerlendirilmesi Ölçeği Kapsam Geçerliği Çalışmaları 47
2.3.5.2. Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) 48
2.3.5.3. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) 51
2.3.5.4. Ölçeğin Güvenirlik Çalışmaları 53
2.4. Veri Toplama Süreci 54
3. BULGULAR 57
3.1. Öğretmen Adaylarının Müze Ziyareti Bilgilerine Yönelik Bulgular 57
3.2. Öğretmen Adaylarının Müzelerin Önemi Hakkındaki Görüşlerine Yönelik Bulgular 70

3.3. Öğretmen Adaylarının Müzelerde Öğrenme-Öğretme Süreci Hakkındaki Görüşlerine Yönelik Bulgular 80
3.4. Öğretmen Adaylarının Müzelerde Eğitim Uygulamaları Hakkındaki Görüşlerine Yönelik Bulgular 85
3.4.1.Öğretmen Adaylarının Sınıf Düzeylerine Göre Müzelerde Eğitim Uygulamaları Hakkındaki Görüşlerine Yönelik Bulgular 86
3.4.2. Müze Dersi Alan ve Almayan Öğretmen Adaylarının Müzelerde Eğitim Uygulamaları Hakkındaki Görüşlerine Yönelik Bulgular 88
3.4.3. Öğretmen Adaylarının Öğrenim Gördükleri Programlara Göre Müzelerde Eğitim Uygulamaları Hakkındaki Görüşlerine Yönelik Bulgular 90
4. SONUÇ VE TARTIŞMA 96
4.1. Sonuç ve Tartışma 96
4.2. Öneriler 104
KAYNAKÇA 106
EKLER 115
ETİK KURUL KARARI 123

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Ana Bilim Dalı : Temel Eğitim
Tez Türü : Yüksek Lisans Tezi
Danışman : Doç. Dr. İrfan Nihan DEMİREL
Hazırlayan : Emre ŞANDA
Yıl : 2023
Sayfa Sayısı : 136

ÖZET

ÖĞRETMEN ADAYLARININ MÜZELERDE EĞİTİM UYGULAMALARINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Araştırmanın amacı öğretmen adaylarının müzelerde eğitim uygulamalarına yönelik görüşlerini tespit etmektir. Araştırma genel tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Araştırma, 2021-2022 akademik yılında Karadeniz Bölgesinde yer alan bir devlet üniversitesinin farklı öğretmenlik programlarında öğrenim gören toplam 806 öğretmen adayı ile yürütülmüştür. Araştırmada öğretmen adaylarının müzelerde eğitim uygulamalarına yönelik görüşleri, Kişisel Bilgiler, Müze Ziyareti Bilgileri, Müzelerin Önemi, Öğrenme-Öğretme Süreci ve Müzelerde Eğitim Uygulamalarının Değerlendirilmesi Ölçeği olmak üzere beş bölümden oluşan ölçme aracı ile toplanmıştır. Veriler tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve t testi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonuçları, Müze Eğitimi dersini zorunlu ya da seçmeli olarak alan öğretmen adaylarının müzelere ve müzelerde eğitim uygulamalarına yönelik görüşlerinin, Müze Eğitimi dersini almayan öğretmen adaylarına göre daha olumlu olduğunu göstermiştir. Bu bağlamda 4. sınıf öğretmen adaylarının 3. sınıf öğretmen adaylarına göre müzeleri daha önemli buldukları, müzelerde yapılacak eğitim uygulamaları aracılığıyla öğrenme-öğretme sürecinin daha etkili hale geleceğini düşündükleri ve müzelerde eğitim uygulamalarına yönelik öğretmenlerin daha etkin rol alması gerektiğini düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda öğretmen adaylarının müzelerde eğitim uygulamaları yolu ile bireylere farklı beceriler ve değerler kazandırılabileceği, öğretim sürecinde farklı derslerde müzelerde yöntem ve tekniklerin kullanılarak öğrenme sürecinin daha etkili hale geleceğini düşündükleri tespit edilmiştir. Bu doğrultuda eğitim fakültelerindeki tüm öğretim programlarında müze eğitimi dersinin farklı disiplin alanlara yönelik eğitim uygulamaları ve etkinliklerin kapsamlı olarak öğretilmesi yolu ile "Bir Dersi Müzede Nasıl İşleyebiliriz?" sorusuna odaklanan bir yaklaşımla ele alınması ya da zorunlu bir ders olarak okutulması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Müzede eğitim, Öğretmen adayları, Müze eğitimi dersi

Recep Tayyip ErdoganUniversity Institute of Graduate Studies
Department : Basic Education
ThesisType : Master Thesis
Supervisor : Assoc. Prof. Dr. İrfan Nihan DEMİREL
Author : Emre ŞANDA
Year : 2023
Pages :136

ABSTRACT

TEACHER CANDIDATES' OPINIONS ON EDUCATIONAL PRACTICES IN MUSEUMS

The aim of the research is to determine the opinions of teacher candidates on educational practices in museums. The research is a descriptive study in the general survey model. The research was conducted with 806 teacher candidates in total studying in different teaching departments of a state university in the Black Sea Region in the academic year of 2021-2022. In the research, the opinions of teacher candidates on educational practices in museums were collected with a measurement instrument consisting of five parts as Personal Information, Museum Visit Information, Importance of Museums, Learning-Teaching Process and "The Scale of Evaluation of Educational Practices in Museum". Data were analyzed using one-way analysis of variance (ANOVA) and t-test. Research results have shown that the opinions of teacher candidates, who studied Museum Education course whether compulsorily or electively, towards museums and educational practices in museums, were more positive than those of teacher candidates who didn't study Museum Education course whether compulsorily or electively. In this regard, it has been concluded that teacher candidates in the 4th grade consider museums more important than teacher candidates in the 3rd grade and that they think the learning-teaching process will become more effective through educational practices to be held in museums, and that they argue that teachers should take a more active role in educational practices in museums. In addition, it has been determined that teacher candidates think individuals can gain different skills and values through educational practices in museums, and learning process will become more effective by using methods and techniques in museums in different lessons in the teaching process. In this respect, it is recommended that the course of Museum Education should be dealt with an approach focused on the question of "How Can We Teach a Lesson In a Museum?" or that it should be taught as a compulsory subject through comprehensive teaching of educational practices and activities for different disciplines.

Keywords: Education at Museum, Teacher Candidates, Museum Education Lesson

KISALTMALAR

AFA : Açımlayıcı Faktör Analizi

DFA : Doğrulayıcı Faktör Analizi

ed : Editör

KMO : Kaiser-Meyer-Olkin

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

MEKB : Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı

N : Veri Sayısı

P : Anlamlılık Düzeyi

RPD : Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık

Ss : Standart Sapma

vb. : ve benzeri

vd. : ve diğerleri

YÖK : Yüksek Öğretim Kurulu

$\bar{X}$: Aritmetik Ortalama

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Beden Eğitimi ve Spor Dersi Müze Eğitimi Kazanım Örnekleri 25
Tablo 2. Matematik Dersi Müze Eğitimi Kazanım Örnekleri..... 26
Tablo 3. Müzik Dersi Müze Eğitimi Kazanım Örnekleri 27
Tablo 4. Okul Öncesi Dönemde Müze Eğitimi Kazanım Örnekleri..... 27
Tablo 5. Özel Eğitimde Müze Eğitimi Kazanım Örnekleri 28
Tablo 6. Resim-İş Eğitiminde Müze Eğitimi Kazanım Örnekleri 29
Tablo 7. Hayat Bilgisi Eğitiminde Müze Eğitimi Kazanım Örnekleri..... 30
Tablo 8. Fen Bilimleri Eğitiminde Müze Eğitimi Kazanım Örnekleri 31
Tablo 9. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Müze Eğitimi Kazanım Örnekleri..... 31
Tablo 10. Türkçe Eğitiminde Müze Eğitimi Kazanım Örnekleri 32
Tablo 11. Öğretmen Adaylarının Demografik Özelliklerine Göre Dağılımları..... 42
Tablo 12. Ölçeğin KMO Örneklem Ölçüm ve Barlett's Test Sonuçları..... 48
Tablo 13. Ölçeğin Faktörleri ve Açıkladıkları Varyanslar..... 49
Tablo 14. Ölçeğin Faktör Yapısına İlişkin Bilgiler..... 49
Tablo 15. Ölçeğin Uyum İyiliği Ölçütleri..... 51
Tablo 16. Ölçeğe İlişkin Güvenirlik Sonuçları 53
Tablo 17. Ölçeğin Madde Toplam Puan Korelâsyonu Sonuçları 54
Tablo 18. Sınıf Düzeyi ve Müze Dersi Alma Değişkenlerine Göre Ölçek Puanlarına Ait Betimsel İstatistik Değerleri 55
Tablo 19. Program Değişkenine Göre Ölçek Puanlarına İlişkin Levene Test Sonuçları 56
Tablo 20. Öğretmen Adaylarının "Sınıf Düzeyi" Değişkenine Göre Ölçek Puanlarının t Testi Sonuçları..... 86
Tablo 21. Öğretmen Adaylarının "Müze Dersi Alma" Değişkenine Göre Ölçek Puanlarının t Testi Sonuçları..... 88
Tablo 22. Öğretmen Adaylarının "Müzelerin Önemi" Alt Faktöründen Aldıkları Puanlar ve Standart Sapmaları..... 90
Tablo 23. Öğretmen adaylarının "Müzelerin Önemi" Alt Faktörüne göre ölçek puanlarının farklılaşması..... 91
Tablo 24. Öğretmen Adaylarının "Öğrenme-Öğretme Süreci" Alt Faktöründen Aldıkları Puanlar ve Standart Sapmaları 92
Tablo 25. Öğretmen adaylarının "Öğrenme-Öğretme Süreci" Alt Faktörüne göre ölçek puanlarının farklılaşması..... 93
Tablo 26. Öğretmen Adaylarının "Öğretmen Rolü" Alt Faktöründen Aldıkları Puanlar ve Standart Sapmaları..... 94
Tablo 27. Öğretmen Adaylarının "Öğretmen Rolü" Alt Faktörüne Göre Ölçek Puanlarının Farklılaşması 95

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Öğretmen Adaylarının Müze ile İlgili Ders Alma Durumlarına Göre Dağılımları 44
Şekil 2. Müzelerde Eğitim Uygulamalarının Değerlendirilmesi Ölçeğine İlişkin Path Diagramı 52
Şekil 3. Öğretmen Adaylarının Müze Gezme Durumlarına Göre Dağılımları..... 57
Şekil 4. Öğretmen Adaylarının Sanal Müze Gezme Durumlarına Göre Dağılımları 59
Şekil 5. Öğretmen Adaylarının Müzelere Gidiş Sıklıklarına Göre Dağılımları 60
Şekil 6. Öğretmen Adaylarının Müzelere Gidiş Amaçlarına Göre Dağılımları 63
Şekil 7. Öğretmen Adaylarının Müzelere Gidemeyiş Nedenlerine Göre Dağılımları67
Şekil 8. Öğretmen Adaylarının Müzeleri Önemli Bulma Durumlarına Göre Dağılımları 71
Şekil 9. Öğretmen Adaylarının Müzelerin Kazandırdığı Becerilere Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımları 72
Şekil 10. Öğretmen Adaylarının Müzelerin Kazandırdığı Değerlere Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımları 77
Şekil 11. Öğretmen Adaylarının Müzelerde İşlenebileceğini Düşündükleri Derslere Göre Dağılımları 81
Şekil 12. Öğretmen Adaylarının Müzelerde Kullanılabileceğini Düşündükleri Yöntem ve Tekniklere Göre Dağılımları 83

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmaya ilişkin problem durumu, araştırmanın önemi, araştırmanın amacı, problem cümlesi, alt problemler, sayıltılar, kapsam ve sınırlılıklar ile tanımlar bulunmaktadır.

Problem Durumu

Müzeler, toplumların tarihi gelişimlerini, kültürel özelliklerini ve doğal birikimlerini sergileyerek, çeşitli materyalleri ve nesneleri toplayan, bunları koruyup sergileyerek ziyaretçilerle buluşturan mekânlardır. Bu bağlamda müzeler, nesneler, farklı amaçlar için kullanılan materyaller ve bunların ait oldukları toplumlar hakkında bilgi vermek, sergilenen eserlerin özelikleri ve kullanım amaçları hakkında ziyaretçileri bilgilendirmek, günümüz ile geçmiş arasında bir köprü oluşturmak amacı taşımaktadır (Kala, 2022). Müzeler sergilemeye değer eserleri ziyaretçilerle buluşturma amacının dışında okul dışı öğrenme ortamları olarak eğitim açısından öğrencilerin yaşantı yoluyla öğrenmelerine katkıda bulunan önemli eğitim ortamlarıdır (Erem, 2019). Bu nedenle müzeler, sadece eserlerin sergilendiği ortamlar olarak görülmemeli ve müze ziyaretleri yoluyla öğrencilerin okul dışı öğrenme ortamı olarak müzeyi aktif bir şekilde kullanmaları sağlanmalıdır (Demirel, 2020). Bu doğrultuda müzelerin, eğitim kurumlarına ve öğrencilerin eğitim faaliyetlerine yönelik olması son derece önemlidir. Müzelerde eğitim, diğer eğitim türlerinde olduğu gibi, ziyaretçide davranış ve tutumların istikrarlı bir şekilde değişmesine yol açacak kalıcı öğrenmeyi teşvik etmeyi amaçlamaktadır (Nuzzacı, 2006). Müzelerin eğitimsel yönü, erişilebilirliği, izleyici kitlesi ve öğretim yöntemleri bakımından, yaparak, yaşayarak, düşünerek, öğreterek ve öğrenme yollarını farklılaştırarak geliştirilmelidir (Morse, 2014).

Öğrencilerin müzelerde, öğretmenler ve rehberler aracılığıyla sergilenen eserleri gözlemleyerek, yaparak ve yaşayarak öğrenmelerinin sağlanması, eserler hakkındaki bilgilerin öğrencilere aktarılması sayesinde daha kalıcı öğrenmelerin gerçekleşmesine neden olmaktadır (Kala, 2022). Okullarda ve öğretim kurumlarında öğrencilerin öğrenmeleri daha çok teorik olarak kalmakta iken, müzeler ya da diğer okul dışı öğrenme ortamları öğrencilerin öğrendikleri bilgileri somutlaştırmasına,

bilginin daha kalıcı ve öğrenenlerin daha aktif olmasına olanak tanımaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı'nın hazırladığı öğretim müfredatları incelendiğinde, öğretim faaliyetlerinde öğretmenlerin öğretici konumunda değil bir rehber ve yol gösterici olması, öğrencilerin yaparak ve yaşayarak öğrenmeleri, keşfetmeleri, yaratıcılıklarını, hayal güçlerini kullanarak öğrenmeyi daha aktif bir şekilde gerçekleştirip bilgilerin kalıcı hale gelmesinin esas alındığı görülmektedir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018).

Okul dışı öğrenme ortamlarından biri olan müzelerde sanat eğitimi ve sanat eleştirisi çalışmaları, doğaçlama, eğitimde yaratıcı drama, hikâye anlatma gibi birçok öğretim yöntem ve teknikleri kullanılmaktadır. Bu yöntem ve teknikler öğrencilerin müzelerde yapılan etkinlik ve faaliyetlere aktif katılım sağlayarak, obje ya da nesneleri kendi yaşantılarıyla ilişkilendirmelerine ve öğrenilen bilgilerin kalıcı hale gelmesine yardımcı olmaktadır (Erem, 2019). Bu nedenle müzelerde öğrenciler aktif bir şekilde öğrenmeye dahil edilmeli ve bu amaçla uygun olan yöntem ve teknikler eğitim-öğretim sürecine entegre edilmelidir. Bu doğrultuda öğrencilerin müzelerde yapılan öğrenme ve öğretme sürecinde aktif rol alması günümüz eğitim sistemi içinde benimsenen yapılandırmacı yaklaşıma uygun bir eğitim-öğretim ortamının da sağlanmasına katkıda bulunacaktır (Kara, Sak, Balçın ve Mertoğlu 2020).

Yapılandırmacı yaklaşımın amacına uygun olarak öğrencilerden beklenen hedef davranış değişiklikleri için müzeler, farklı yöntem ve tekniklerin kullanılmasına uygun mekânlardır. Müze gezileri sayesinde öğrenciler araştırma ve inceleme yolu ile karşılaştıkları bir sorunu çözme imkânı bulmaktadırlar (Kara, Sak, Balçın ve Mertoğlu, 2020). Yapılandırmacı yaklaşım ile öğrencilerin, eğitim öğretim sürecinde aktif olmaları, ders sürecinde önceki bilgilerinden yararlanarak öğrenilecek yeni bilgiler arasında ilişki kurmaları, yaparak yaşayarak öğrenmeyi gerçekleştirmeleri amaçlanmaktadır (Yılmaz, 2008). Bu kapsamda, müze gezisi öncesinde, müze esnasında ve müze gezisi sonrasında yapılacak tüm hazırlıklar, etkili öğretim yöntem ve tekniklerinin belirlenmesi öğrencilerde yapılandırmacı yaklaşıma uygun olarak, derse yönelik merak, ilgi, heyecan, motivasyonun oluşmasına katkıda bulunacaktır (Çıldır ve Karadeniz, 2014).

Jensen'e (2010) göre yapılandırmacılar, müzelerde öğrenme için gerekli olan üç temel fikre inanmaktadırlar: İlk olarak; eğitimciler, öğrenenlerin yeni deneyimlere

katılma ve yeni bilgileri yapılandırma konusundaki deneyimlerini arttırmak amacıyla öğrencilerin sahip olduğu algıları, kültürel geçmişleri ve ön bilgileri duyarlılıkla kabul etmeli ve saygı göstermelidir. İkincisi; eğitimcilerin, öğrenmeyi teşvik etmek için ziyaretçilerin ilgisini çekmesi, uygulamalı ve akılcı etkinliklerle aktif katılımı motive etmesi gerekmektedir. Üçüncüsü; öğrenme ortamı ya da programın ziyaretçileri, yeni bilgi edinmek için daha fazla deneyim kazanmaya teşvik ederek, fiziksel, sosyal ve entelektüel olarak anlaşılır şekilde tasarlanması gerekmektedir. Bu doğrultuda 19. ve 20. yüzyılların başında ortaya çıkan müze pedagojisi, müzelerin eğitimsel rolünü aktif olarak geliştirmeye başlamış ve ilk kez İngiltere'de görülen uygulama ile müzeler eğitim okullarına dönüştürülerek sanatsal bilginin yayılması amaçlanmıştır. Öğretmenler özel bir müze birliği oluşturarak, sanatsal eğitim faaliyetlerini geliştirmek amacıyla okul çocukları ile çalışmalar yapmışlar ve böylece genç nesillere evrensel değere sahip materyaller üzerinde eğitim görme fırsatı sunmuşlardır (Taranova, 2020).

Müze pedagojisi ile sınıf dışı deneyim kazandırma, müzelerin işlevlerinin sadece çeşitli eserleri depolamak, toplamak ve incelemekle sınırlı kalmadığını; aynı zamanda müzelerin, toplumu etkilemek, okul çağındaki çocukların ve öğrencilerin yaratıcı ilgilerini uyandırmak, kendilerini gerçekleştirmelerini teşvik etmek amacıyla faaliyetlerini gerçekleştirmek olarak belirlenmiştir (Pakhomova, 2002 aktaran Milovanov ve Nikitina, 2016). Dolayısıyla sadece okul ortamında öğrenilen bilgiler kalıcı olmayıp çabuk unutulmakta ve müze gezileri bu bilgileri canlandırarak somutlaştırmaktadır (Gürbüz, 2017). Okul ortamında üst düzey düşünme becerisi olan yetenekleri ortaya çıkarmada başarısız olan öğrenciler için müzeler, kalıcı öğrenmenin sağlanması, öğrenilenlerin somutlaştırılarak yaratıcı düşünme ve hayal gücünü kullanma gibi becerilerin teşvik edilmesi noktasında önemlidir (Çerkez, 2011). Müzeler ilk ve ortaöğretimde sosyal bilgiler, hayat bilgisi, matematik, fen bilimleri, görsel sanatlar, müzik gibi pek çok dersin öğretiminde bilgileri somutlaştırmaya yarayan ve öğrencilerin öğrendikleri kavramları görmesine olanak sağlayan mekânlar olarak kullanılmaktadır.

Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK, 2018) Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları incelendiğinde, 2018 yılı itibari ile "Müze Eğitimi" dersinin meslek bilgisi seçmeli dersleri arasında fen bilgisi, matematik, sosyal bilgiler, Türkçe gibi

tüm lisans programlarına dâhil edildiği görülmektedir. İlköğretim müfredatlarında yer alan kazanımların lisans programlarının içeriğinde yer alan müze eğitimi ile ilişkisi incelendiğinde "Kültürel Farkındalık ve İfade" yetkinlik alanının farklı güzel sanat alanlarından beslenerek duygu ve deneyimlerin yaratıcı bir şekilde ifade edilmesine dönük gerekli bilgi, beceri ve davranışa sahip bireylerin yetiştirilmesinin amaçlandığı görülmektedir (MEB, 2018a).Bu düşünceden hareketle Yeni Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları kapsamında, "Müze Eğitimi" dersinin Meslek Bilgisi Seçmeli dersleri arasında okutulduğu öğretmenlik programlarında öğrenim gören ve lisans öğrenimi boyunca müze eğitimi dersini seçen ya da seçmeyen öğretmen adaylarının, geleceğin nesillerini yetiştirerek öğrencilerde müze bilinç ve farkındalığının gelişimine katkıda bulunacak eğitmenler olarak, müzelerde eğitim uygulamalarına yönelik görüşlerinin ne düzeyde olduğu araştırmanın konusunu oluşturmaktadır.

Araştırmanın Önemi

Milli Eğitim Bakanlığı 2005 yılında yürürlüğe koyduğu öğretim programlarında yapılandırmacı yaklaşımı benimsemiştir. Yapılandırmacı yaklaşım öğrencileri merkeze alan, öğretmenlerin ise yol gösterici, rehber ve model olduğu bir yaklaşımdır. Buna göre öğrenme sürecinde öğrencilere aktif bir şekilde bilgiye ulaşma amacına yönelik öğrenme ortamları sunulmalıdır. Özellikle küçük yaş gruplarındaki öğrenciler somut öğrenme düzeyinde olduğu için öğrendikleri bilgileri anlamlandırmak, bilgileri daha kalıcı hale getirmek için okul dışı öğrenmeler etkili bir yöntemdir. Yapılan çalışmalarda da özellikle kavramları somutlaştırmada ve kalıcı öğrenmede müze eğitiminin bilgileri kavramak, somutlaştırmak için önemli olduğu vurgulanmıştır (Çerkez, 2011; Epik, 2004; Kaya Koçak, 2010; Kısa ve Gazel, 2016;Maccario, 2012; Yılmaz ve Şeker, 2011). Öğrencilerin akademik başarıları üzerinde bu derece etkili olan müzelerin önemi, YÖK Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları'na 2018 yılında müze eğitimi dersinin seçmeli ders olarak eklenmesiyle daha da önem kazanmıştır. Bu doğrultuda öğretmen adaylarının müze eğitimi dersi alması mesleki yaşantılarında müzeleri en etkili şekilde kullanarak eğitimde istenilen hedeflere ulaşılmasına katkı sağlayacaktır.

Yapılan literatür taraması sonucunda öğretmen adaylarının müzelerde eğitim uygulamalarına yönelik görüşlerinin "öğretmen rolü", "müzelerin önemi" ve "öğrenme-öğretme süreci" alt faktörleri bağlamında geliştirilen ölçme aracı üzerinden tespit edildiği bir çalışmaya rastlanmamış olup, müze eğitimi kapsamında yapılan mevcut çalışmaların ise, genellikle Sınıf Öğretmenliği, Fen Bilimleri Öğretmenliği, Resim- İş Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği gibi tek bir bölüme yönelik olduğu tespit edilmiştir (Demirel, 2020; Kala, 2022; Kara vd. 2020; Tural ve Kala, 2018). Sınıf düzeylerine, müze eğitimi dersi alma durumlarına ve bölümler bazında birbirleriyle karşılaştırmaya yönelik çalışmalara az sayıda rastlanılmıştır. Bu doğrultuda araştırma, geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılarak araştırmacılar tarından geliştirilen bir ölçme aracı üzerinden, sınıf düzeyi ve müze eğitimi dersi alıp almama durumuna göre farklı lisans programlarında öğrenim gören öğretmen adaylarının, müze eğitimi uygulamalarına yönelik görüşlerinin farklı değişkenler açısından tespit edilmesi noktasında önem taşımaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, müzede öğrenmeyi esas alacak bir yaklaşımla müze ziyaretlerine ilişkin motivasyon, içerik, eğitim uygulamaları ve etkinlik tasarımı gibi süreçlerdeki sorumluluklar; müzelerin eleştirel düşünme, estetik duyarlılık, yaratıcılık gibi becerilerin gelişimine sağladığı katkılar ve müzelerde öğrenme-öğretme sürecine yönelik kaynak ve materyal, yöntem ve teknik kullanımı gibi süreçler açısından farklı lisans programlarında öğrenim gören öğretmen adaylarının müzelerde eğitim uygulamalarına yönelik görüşlerini tespit etmektir.

Problem Cümlesi

Bu araştırmanın problem cümlesi "Öğretmen adaylarının müzelerde eğitim uygulamalarına yönelik görüşleri nasıldır?" şeklindedir. Bu problem doğrultusunda belirlenen alt problemler aşağıda verilmiştir:

Alt Problemler

Araştırmada aşağıda verilen araştırma problemlerine yanıt aranmaya çalışılmıştır:

1. Öğretmen adaylarının müze ziyaretlerine ilişkin görüşleri nasıldır?
2. Öğretmen adaylarının müzelerin önemi hakkındaki görüşleri nasıldır?
3. Öğretmen adaylarının müzelerde öğrenme-öğretme süreci hakkındaki görüşleri nasıldır?
4. Öğretmen adaylarının müzelerde eğitim uygulamalarına yönelik görüşleri arasında sınıf düzeylerine göre anlamlı bir fark var mıdır?
5. Öğretmen adaylarının müzelerde eğitim uygulamalarına yönelik görüşleri arasında müze dersi alma durumlarına göre anlamlı bir fark var mıdır?
6. Öğretmen adaylarının müzelerde eğitim uygulamalarına yönelik görüşleri arasında öğrenim gördükleri programlara göre anlamlı bir fark var mıdır?

Sayıltılar

1. Araştırmada kullanılan veri toplama aracı çalışmanın amacına uygundur.
2. Araştırmadaki katılımcılar, uygulanan Öğretmen Adaylarının Müzelerde Eğitim Uygulamalarına Yönelik Görüşleri Ölçeği'nidoğal, samimi ve içten bir şekilde cevaplamışlardır.

Kapsam ve Sınırlılıklar

Araştırma,

1. 2021–2022 eğitim-öğretim yılında toplanan verilerle,
2. Ölçek geliştirme çalışması ve asıl örnekleme yapılan uygulama olmak üzere Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 3. ve 4. sınıf öğretmen adayları ile,
3. "Müzelerde Eğitim Uygulamalarının Değerlendirilmesi Ölçeği"nin dayandığı kuramsal çerçeve ile sınırlıdır.

Tanımlar

Müze; Topluma ve toplumsal olgulara hizmet eden, toplumla iç içe ve varlığını devam ettirdiği çevreye tanık olan, nesneleri inceleyen, toplayan, koruyan, sahip olduğu bilgi birikimini paylaşan, eğitim hizmeti ile içinde bulunduğu topluma değerler kazandırmak amacıyla eserlerini sergileyen, kar amacı olmayan, sürekliliği esas olan kurum ve kuruluşlardır (Karadeniz, 2018).

Müze Eğitimi; İçinde bulunduğu toplumu ve kendisini anlamak, kültür mirasının devamlılığını sağlamak, tarihsel zaman içerisinde ilişki kurmak, kültür varlıklarını estetik açıdan geliştirmek, nesneleri anlayarak muhafaza etmek, canlılığını korumak, değişik kültürleri farklı bakış açılarıyla tanımak, müzeleri bir hayat tarzı olarak topluma kazandırmak ve müzelere sürekliliği olan bir yapı kazandırıp, farklı değerlere hizmet etmeyi amaçlamaktır (Kaya Koçak, 2010).

1. KURAMSAL ÇERÇEVE

Araştırmanın bu bölümünde bir kavram olarak müze, müze çeşitleri, müzelerin işlevleri, müze ve eğitim, müze eğitiminin amacı ve önemi, müze eğitiminin aşamaları, öğrenme ortamı olarak müzeler hakkında bilgi verilmiştir. Son olarak müze eğitimi ile ilgili yapılan araştırmalardan bahsedilmiştir.

1.1. Kavram Olarak Müze

Yunanca "mouseion" sözcüğünden türeyen müze kavramı, araştırmacılar tarafından farklı farklı tanımlanmıştır. Bu sözcük Latinceye ve farklı dillere "museum" olarak geçmiştir (Buyurgan ve Mercin, 2005, s. 29). Müzeler, kendine özgü bir yöntemle hem geçmişin hem de günlük yaşamın sanat, kültür, politika gibi unsurlarını sergilemektedir (Aydoğan, 2020).Uluslararası Müzeler Konseyi ICOM (2019)müze kavramını kar amacı gütmeksizin, kültürel mirası araştırarak, gerekli nesne ve objeleri toplama, koruma ve sergileme yolu ile toplumun hizmetine sunan kalıcı kurumlar olarak tanımlamaktadır. ICOM'a (2019) göre müzeler, "insan onuruna ve sosyal adalete, küresel eşitlik ve küresel refah düzeyine katkıda bulunmayı amaçlayan dünya anlayışlarını toplamak, korumak, araştırmak, yorumlamak, sergilemek ve geliştirmek için çeşitli topluluklarla aktif ortaklıklar içerisinde çalışırlar." (URL-1, 2019). Türk Dil Kurumunun (URL-2, 2022) müze tanımı ise "Sanat ve Bilim eserlerinin veya sanat ve bilime yarayan nesnelerin saklandığı, halka gösterilmek için sergilendiği yer veya yapı" olarak karşımıza çıkmaktadır.

1.2. Müze Çeşitleri

Müze tanımlarının ve müze sayılarının-türlerinin zaman içerisindeki artışı müzelerin sınıflandırılmasını gerekli kılmıştır. ICOM'unmüze tanımlaması ve müzeleri gruplandırması bazı tartışmalara yol açmıştır ancak bu alanla ilgilenenler tarafından kabul edilen müze çeşitleri şu şekilde listelenebilir (Aydoğan 2020).

1. Koleksiyonlarına Göre Müzeler
2. Bağlı Oldukları Yönetim Birimine Göre Müzeler
3. Hizmet Ettikleri Bölgeye Göre Müzeler

4. Hizmet Ettikleri Topluma Göre Müzeler
5. Koleksiyonlarını Sergiledikleri Mekânlara Göre Müzeler
6. İşlevlerine Göre Müzeler

1.2.1. Koleksiyonlarına Göre Müzeler

Müze türlerinin sınıflandırılmasında en çok kullanılan gruplama şekli olan bu müze türleri, en fazla kullanılan müze çeşitlerini tasnif etme şeklidir. Bu müzelerin içinde bulunan materyaller ziyaretçisine yarar, zevk, öğrenme gibi nitelikler katar (Aydoğan 2020).

1.2.1.1. Genel Müzeler

Bünyelerinde farklı farklı koleksiyonları barındıran bu müze türleri fazla yaygın değildirler. Bu müzelerin bulunduğu küçük kentlerde arkeolojik eserler farklı bir bölümde yer alırken etnografik eserler başka bölümde yer alabilir (Buyurgan ve Buyurgan 2012, s. 69).

1.2.1.2. Arkeoloji Müzeleri

Ülkemizdeki en yaygın müze türü olan Arkeoloji Müzeleri kazı çalışmalarından gün yüzüne çıkarılan eserleri içerisinde barındırır (Buyurgan ve Mercin, 2005, s. 33).

1.2.1.3. Etnografya Müzeleri

İnsanın yaşayış biçimi hakkında bilgi veren bunu resmeden bu müzeler ülkemizde epeyce yaygındır. Bu müzelerin koleksiyonlarında el yazması kitaplar, hat sanatı ürünleri, halı, kilim, halk giyim eşyası, takılar vb. ürünler görülmektedir (Abacı, 2005, s.21; Buyurgan ve Buyurgan, 2012, s. 71).

1.2.1.4. Sanat Müzeleri

Sanat değeri taşımasının yanında bilimsel bir değere de sahip olan sanat eserlerinin bir toplumun ya da bir yüzyılın sanat birikimini, sanat akımını ya da sanatçısını kronolojik olarak koleksiyonlarında sergileyerek, gelişmelerini izleyen müzelerdir (Ekelik, 2010).

1.2.1.5. Tarih Müzeleri

"Batı Cephesi Karargâhı Müzesi" örneğinde olduğu gibi bir bölgeyi, şehri, kurumu, ülkeyi, toplumu inceleyerek incelediği ögenin ekonomik, kronolojik toplumsal unsurlarını ortaya koyan müze türüdür (Buyurgan ve Buyurgan, 2012, s. 74).

1.2.1.6. Doğa Tarihi ve Jeoloji Müzeleri

Fosil, mineral, taş gibi ögelerin sınıflandırılarak sergilendiği müze çeşididir (Ekelik,2010).

1.2.1.7. Bilim Müzeleri

Bilimin yaygın etkisini arttırarak halka tanıtmak ve insanları bilime teşvik ederek, pozitif düşünme biçiminin yaygınlaşması amacıyla kurulan, koleksiyonlarında savaş araçları, müzik enstrümanları, optik aletler, matematik, tıp, astronomi, kimya ve fizik gibi bilimlere yönelik bilimsel ve felsefi aletleri, araç ve gereçleri barından müzelerdir (Şener, 2016, s. 22 aktaran Şimşek, Yıldız ve Danacı Polat, 2019).

1.2.1.8. Planetaryumlar

İçeriklerine bakıldığında bilim müzeleriyle paralellik gösteren ve kapsamında gökyüzü benzetimlerinin yer aldığı bir nevi bilim müzeleridir (Sönmez, 2011).

1.2.1.9. Endüstri Müzeleri

Bu müze ögelerinde ulaşım, endüstri ve iletişim alanındaki gelişmeleri görmek mümkündür. Bu müzelerde bu alanlardaki materyallerin geçmişten günümüze gelişimi yer alırken yine bu alanlarda bırakılan miras korunarak gelişime katkı sağlamak amaçlanır (Buyurgan ve Buyurgan, 2012, s. 75).Bu müzeler uygarlığın göstergesi olarak bütün teknolojik gelişmeleri, sanayi kuruluşlarını, üretim sahaları gibi kuruluşları kapsayan müze türüdür (Aydoğan, 2020).

1.2.1.10. Panoramik Müze

Tarihte önem arz eden olayların bilgi ve belgelere dayandırılarak geniş açılı görsellerle canlandırıldığı müzelerdir (Buyurgan ve Buyurgan, 2012, s. 75). Bu müze türlerine "Samsun Panorama 1919 Müzesi" ve "Panorama 1453 Fetih Müzesi" gibi müzeler örnek verilebilir.

1.2.1.11. Ekonomüze

Endüstri karşısında gerileyen ve unutulmaya yüz tutmuş tarım tekniklerinden, zanaata kadar birtakım geleneksel üretim yöntemlerinin teori ve uygulama yolu ile tanıtıldığı koruma, araştırma ve sergilemenin dışında ticari boyutu da olan müzelerdir (Şimşek vd., 2019, s. 38).

1.2.2. Bağlı Oldukları Yönetim Birimine Göre Müzeler

Müze türleri; bağlı oldukları ülkenin yönetimine, bünyesinde bulunduğu kuruma göre değişiklik gösterebilir(Aydoğan, 2020). Bu doğrultuda yönetim birimlerine göre müze türleri aşağıda sunulmuştur (Şimşek vd., 2019, s. 38):

1.2.2.1. Devlet Müzeleri:

Devlete ait olan bu müzeler, korunması gerekli eski eserleri korumak ve değerlendirmek amacıyla kurulmuşlardır. Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğünün sorumluğunda devlete ait olan bu müzeler eski eserlerin korunması ve bu eserlerin değerlendirmesi amacını güder (Buyurgan ve Mercin, 2005, s. 40)."2019 yılı itibariyle büyük bir kısmı Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğüne bağlı olan 197 müze ve 139 ören yeri bulunmaktadır" (Şimşek vd., 2019, s. 38).

1.2.2.2. Özel Müzeler

Kişiye, kuruma ve vakfa özgü hedefler için kurulmuş olan yapılardır. Bu müzeler devlet müzeleriyle karşılaştırıldığında her kesimden kişiye hitap eden içerik olarak daha genel müzelerdir (Şimşek vd., 2019, s. 38). İstanbul Oyuncak Müzesi, Pera Palas Atatürk Müzesi (İstanbul), Rahmi M. Koç Sanayi Müzesi (İstanbul),

Kapadokya Kültür Müzesi (Nevşehir), Da Vinci Çocuk Müzesi (Ankara) özel müzelere örnek olarak verilebilir.

1.2.2.3. Belediye Müzeleri

Belediyelerin bünyesinde yer alan bu müzeler tamamıyla halka hizmet etmeyi hedefler (Şimşek vd., 2019, s. 39). Ülkemizde Samsun Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı "Bandırma Vapuru ve Milli Mücadele Müzesi", Amasya Belediye Başkanlığı'na bağlı "Sabuncuoğlu Şerafeddin Tıp ve Cerrahi Tarihi Müzesi", Beypazarı Belediyesi'ne bağlı "Beypazarı Kent Tarihi Müzesi", İstanbul Büyükşehir Belediyesi' ne bağlı "Atatürk Müzesi", Akçaabat Belediyesi'ne bağlı "Ortamahalle Müzesi" örnek verilebilir.

1.2.2.4. Kent Müzeleri

"Kentlerin kuruluşundan günümüze kadarki zaman diliminde yaşadıkları her tür olayı kronolojik sırayla sergileyen, genellikle Antik, Orta ve Yeniçağ'da kentin başından geçen her tür acı ve tatlı olayları konu alan müzelerdir." (Şener, 2016 aktaran Şimşek vd., 2019, s. 39). Kent müzelerine ülkemizde Yahya Kemal Beyatlı Kent Müzesi (İstanbul), Tire Kent Müzesi (İzmir), Safranbolu Kent Tarihi Müzesi (Karabük), Niğde Kent Müzesi, Şanlıurfa Kent Müzesi örnek olarak verilebilir.

1.2.2.5. Eğitim Kuruluşlarına, Üniversitelere Bağlı Müzeler

Üniversitelere ya da çeşitli eğitim kuruluşlarına bağlı olan bu müzelerde bu kuruluşların koleksiyonlarını ve arşivini bulmak mümkündür (Şimşek vd., 2019, s. 40). Bu müzeler genellikle bağlı oldukları kurumların tarihsel gelişimini sergilemektedir (Onur, 2009). Ülkemizde bu müzelere; İstanbul Üniversitesi Beyazıt Kulesi Anıt Müzesi, ODTÜ Tabiat Tarihi Müzesi, Trakya Üniversitesi II. Beyazıd Sağlık Müzesi, Anadolu Üniversitesi Cumhuriyet Tarihi Müzesi, Muğla Üniversitesi Kopya Heykeltıraşlık Eserleri Müzesi, Samsun Ladik Akpınar Fen Lisesi "Akpınar Eğitim Müzesi", Trabzon Fen Lisesi Eğitim Tarihi Müzesi örnek olarak verilebilir.

1.2.2.6. Askeri Müzeler

Sergilenebilecek askeri materyallerin –araç, silah, mühimmat- yer aldığı müzelerdir. Bu müzelerde bu materyallerin tarihsel gelişim evleri de yer alır (Şimşek vd., 2019, s. 42). Bu müzelerde sergilenen eserler farklı ülkelere de ait olabilir. (Buyurgan ve Mercin, 2005). Ülkemizde; Ankara Hava Kuvvetleri Müzesi, 1915 Seddülbahir Savaş Malzemeleri Müzesi, İstanbul Hava Kuvvetleri Müzesi örnek olarak verilebilir.

1.2.3. Hizmet Ettikleri Bölgeye Göre Müzeler

Bu müze türleri coğrafi alanlara göre, bölgesel ya da yerel konularla ilgili olan "Bölge Müzeleri"; maddi ve manevi kültür ögelerini içeren "Halk Müzeleri"; bir yöreyi ya da o yörenin yaşam biçimi ile doğal ve kültürel varlıklarının korunmasını sağlayan "Ekomüze" şeklinde sınıflandırılmaktadırlar (Aydoğan, 2020).

1.2.3.1. Bölge Müzeleri

Genel nüfus dağılımına göre biçimlenmiş olan bu müzeler, bölge, taşra, merkez müzeleri ya da kırsal, bölgesel, ulusal müzeler diye tanımlanmaktadır. Konumuna bakılmaksızın yerleşim yerine yakın olmayan bu müzeler bölge müzesi olarak tanımlanmaktadır. Bölge müzeleri yöresel konularla ilgili olan bölgesel ya da coğrafik müzelerdir. İnsanlara gezdikleri yer hakkında sistematik bilgi verirler (Buyurgan ve Mercin, 2005, s. 44).

1.2.3.2. Halk Müzeleri

Bu tür müzeler genellikle 19. yüzyılda gelişmiş, bulundukları ülkenin etnografyasında milli veya bölge müzelerinde yer alırlar. Bu müzelerin bir kısmı etnografya müzeleri ile birleşmiştir. Halk müzelerinde olan eserler geçmişte atalarının ürettiği kültür ürünleridir. Bu müzeler her kesimden insanların ziyaret edebileceği yerlerdir. Çünkü belli bir kesime hitap etmekten öte herkese hitap eden bir koleksiyon barındırırlar (Buyurgan ve Mercin, 2005, s. 45-46).

1.2.3.3.Çevre Müzeleri (Ekomüze)

Madran'a (1999 aktaran Buyurgan ve Mercin, 2005, s. 46) göre, "Bir bölgede halkın katılımıyla, bir yörenin ve bağlı yaşam biçimlerinin araştırılması, korunması, kültürel ve doğal varlıkların değerlendirilmesi etkinliklerini kalıcı olarak sağlayan müze türüdür." Onur'a (2014, aktaran Şimşek vd., 2019, s. 43)göre, coğrafi bir alanın tüm jeolojik özellikleri, bitki ve hayvanları, o coğrafi bölgede yaşayan insanlar ve insan eliyle yapılan tüm kentsel değişiklikler, insanların gelenek ve görenekleri ile maddi kültürleri ve yaşam şekilleri ekomüze tanımı içinde değerlendirilmektedir.

1.2.4. Hizmet Ettikleri Topluma Yönelik Müzeler

Toplumun belirli kesimlerine hitap edecek şekilde düzenlenen bu müze türleri, belirli alanlarda yoğunlaşarak uzmanlaşmış ve eğitici olan genel toplum müzeleri olarak "Uzmanlık Müzeleri", çocuk ve gençlere eğitim amaçlı olarak hitap etmeyi amaçlayan "Çocuk Sanat ve Gençlik Müzeleri'dir." (Aydoğan, 2020).

1.2.4.1. Uzmanlık Müzeleri

Belirli bir konuya yoğunlaşan, ele aldığı konudaki ilerlemeleri sergileyen ve bu ilerlemeleri tanıtan müzelerdir. Uzmanlık müzeleri,ele aldıkları konuların ve nesnelerin tarih süreci içerisindeki gelişimini inceleyerek yapılacak çalışmalara büyük bir kaynak oluşturur. Bu müzelere ülkemizden İstanbul Oyuncak Müzesi, Gaziantep Baklava Müzesi, Samsun Canik Oyuncak Müzesi, Muğla Arıcılık Müzesi örnek olarak verilebilir (Şimşek vd., 2019, s. 43).

1.2.4.2. Çocuk Sanat ve Gençlik Müzeleri

Çocuklara ve genç yaştaki bireylerin sanatla buluşmalarını sağlamak, onlara sanatı sevdirmek için kurulmuş müzelerdir. Bu müzelerde düzenlenen etkinliklerde sergiye katılacak çocuk ve gençlerin fiziksel özellikleri göz önüne alınır.Bu müzeler yaş kategorilerine göre öğretme ve öğrenme etkinliklerine katkı sağlayan faaliyetlerdir. Sanat eğitimi alan çocuk ve gençlerin sanata bakış açısının değiştiği, estetik yönlerinin geliştiği bir gerçektir. Sanat derslerinde karşımıza çıkan bu eğitim bu müze çeşitlerinde de çocuklara sunulabilir (Buyurgan ve Buyurgan, 2012, s. 82).

1.2.5. Koleksiyonlarını Sergiledikleri Mekânlara Göre Müzeler

Açık hava müzeleri; kültürel ögelerin sürdürülmesi, bu ögelerin kaybolmaması için değerlidir. Bu müzelerin alt kategorilerinde mimari ögeleri barındıran "Anıt Müzeler" ve hem tarihi hem de mimarisi ile korunması gereken "Müze Evler" vardır (Aydoğan, 2020).

1.2.5.1. Açık Hava Müzeleri

Bu müze türünde eserler genellikle açık mekânlarda sergilenir.Bu müzeler kültür ögelerinin kaybolmamasına olanak sağlarken başka milletlerin kültür ögeleriyle kıyaslanmasına olanak sağlar. Bu aslında bir kültür zenginliğinin göstergesidir (Buyurgan ve Mercin, 2005, s. 50). Bu müzelere; Efes Antik Kenti (İzmir), Laodikeia Antik Kenti (Denizli), Knidos Antik Kenti (Muğla), Patara Antik Kenti (Antalya), Kapadokya, Didyma Antik Kenti (Aydın) açık hava müzelerine örnek olarak verilebilir.

1.2.5.2. Anıt Müzeleri

Mimarisiyle, süslemeleriyle, tarihiyle kıymetli olan yapıların müze olarak işlev kazanmasıyla ortaya çıkan müze türüdür (Buyurgan ve Mercin, 2005, s. 51).Ülkemizde Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu, devrim ve inkılâplarıyla Türkiye'yi çağdaş medeniyetler seviyesine çıkartan Ulu Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün bütün yönleriyle anlatıldığı ve ebedi istirahatgâhı olan Anıtkabir, en özel anıt müzelerimizdendir. Bunun dışında Çanakkale Şehitleri Abidesi, Ayasofya (İstanbul), Sümela Manastırı (Trabzon) bu müze türlerine örnek olarak verilebilir (Şimşek vd., 2019, s. 46-47).

1.2.5.3. Müze Evler

Konak ve evlerden oluşan bu müzeler; mimari yönden, tarihi yönden, bünyesinde barındırdığı değerler yönünden korunması gerekir. Bu müzelere Ödemiş'teki Çakırağa Konağı, Yozgat Nizamoğlu Konağı, Eskişehir Osmanlı Evi, Amasya Haznedarlar Konağı örnek verilebilir (Buyurgan ve Mercin, 2005, s. 51).

1.2.6. İşlevlerine Göre Müzeler

Bu müze türleri içerisinde Atatürk ve Türk Büyükleri müzeleri, sanal müzeler ve devrim müzeleri vardır.

1.2.6.1. Atatürk ve Türk Büyükleri Müzeleri

Türk büyüklerinin hatıralarını, kişisel eşyalarının sergilendiği müzelerdir. Atatürk'ün Kurtuluş Savaş'ı yıllarında konakladığı, kongreler yaptığı binalar günümüzde müzelere çevrilmiştir. Bu müzelere Selanik Atatürk Evi, Ankara Cumhuriyet Müzesi, Havza Atatürk Evi örnek olarak gösterilebilir (Şimşek vd., 2019, s. 48).

1.2.6.2. Sanal Müzeler

Ziyaretçilerine hem zaman hem de parasal kolaylık sağlayan sanal müzelerde ögeler sanal ortama aktarılarak ziyaretçilerin yapıya gelmeden de müzeyi gezmelerini sağlar. Eğitimin paydaşı olan öğretmen ve öğrenciler için kolaylık sağladığı yadsınamaz bir gerçektir. Samsun Gazi Müzesi, Gaziantep Zeugma Mozaik Müzesi, Hatay Arkeoloji Müzesi örnek olarak verilebilir(Şimşek vd., 2019, s. 48-49).

1.2.6.3. Devrim Müzeleri

Birtakım olayların dayandığı sebeplerin ve fikirlerin sergilendiği müze türüdür. Bu müzelere Anıtkabir'deki Atatürk ve Kurtuluş Savaşı Müzesi örnek olarak gösterilebilir (Şimşek vd., 2019, s. 49).

1.3. Müzenin İşlevleri

19. yüzyılda hâkim olan anlayışın çerçevesine göre müzelerin işlevleri toplama, koruma, belgeleme, depolama ve sergilemedir. Sonraki yüzyılda ise bu işlevlere "eğitim" de katılmıştır. Müzelerin işlevleri 21. yüzyılda önceki yüzyıllardan farklı olarak koruma, araştırma ve iletişim olmuştur (Özkasım, 2013).İşlevsel olarak bakıldığında müzeler bir kurum statüsündedir. Bu yapıların tamamına yakınının ortak gayesi eserleri toplama, bunları koruma, gerektiğinde bakım ve onarımını yapma, sergileme, belgeleme ve eğitimdir (Buyurgan ve Mercin, 2005, s. 55-56).Shabbar(2001) ise, müzelerin işlevlerini şu şekilde sıralamaktadır:

1- Obje ya da nesnelerin toplanarak sergilenmesi,

2- Nesnelerin hangi tarihte yapıldığı, kullanım amacı ve nasıl bir içeriği sahip olduğunun belgelenmesi,

3- Nesneleri günün gelişen şartlarına uygun olarak korumak, onarmak ve depolamak,

4- Araştırmacıların isini kolaylaştırmak,

5- Eğitim.

1.3.1. Müzelerin Toplama İşlevi

Müzelerin asli görevi, bünyelerine eser kazandırmak ve bunları geliştirmektir. Müzeler eser toplarken; kazı, devletin kurumlarının el koyması, hibe, satın alma ve eser değiş tokuşu gibi yöntemlere başvurmaktadır. Eser toplamak ve koleksiyonlarını sürekli geliştirmek müzelerin en temel görevidir (Şimşek vd., 2019, s. 50-51).

1.3.2. Müzelerin Belgeleme İşlevi

Müzelerin işlevlerinden olan belgeleme işlevi, kronolojik sıralama, kronolojiye dökülmüş ciltler gibi farklı şekillerde karşımıza çıkmaktadır. Bu eserlerin daha kalıcı olmasını sağlamak amacıyla etiketleme, fotoğraflama ve çağın getirdiği teknolojik yöntemler kullanılabilir. Bu yöntemlerin belgelerin rahatça bulunabilmelerini sağlama, kaybolmaların önüne geçme gibi ortak amaçları bulunmaktadır (Buyurgan ve Mercin, 2005, s. 58).

1.3.4. Müzelerin Koruma (Bakım-Onarım) İşlevi

Müzelerin içerisinde bulunan eserlerde zaman içerinde dış etkenlerden ya da ısı ve ışıkyapısında kaynaklı birtakım değişiklikler olabilmektedir. Bu yüzden müzelerin en önemli görevi bu eserlerin korunması ve geleceğe aktarılmasıdır. Bu amaç doğrultusunda eserlere özelliklerine göre ilk olarak konservasyon ve daha sonra restorasyon işlemleri uygulanmaktadır (Buyurgan ve Buyurgan, 2012, s. 88).

1.3.5. Müzelerin Sergileme İşlevi

Müzelerin işlevlerinden biri de “sergileme” dir. Bu işlev bir planlama çerçevesinde gerçekleştirilip ziyaretçisiyle buluşturulmalıdır. Eserler ziyaretçisiyle

buluşturulurken müzenin çeşidine, yapıtların özelliğine, müzenin türüne, eserlerin niteliğine ve koleksiyon derinliğine göre sergileme işlemi gerçekleşmekte ve bu sergilemede kronolojik bir yaklaşım benimsenmektedir (Şimşek vd., 2019, s. 52-53).Karpuz'a (1997, s. 6-7) göre, müzelerde sergileme aynı zamanda müzelerin eğitim yönü ile yakından ilişkilidir. Dolayısıyla müze ziyaretinde bulunan bireylere sanat eserlerinin tanıtılması, eserlere yönelik öğretici bilgilerin aktarılması ve müze sevgisi kazandırmanın önemli yollarından biri onlara elverişli bir sergi ortamı sunulmasıdır. Müzelerde bulunan eserlerin sergilenmesinde kurum çalışanlarına oldukça önemli görevler düşmektedir. Bir plan çerçevesinde her türlü materyale başvurarak eserler sergilenmeli, sunulmalı, halkla buluşturulmalıdır ve neticesinde eserler halkı aydınlatmalıdır. Müze yetkililerinin iyi bir eğitim süzgecinden geçmeleri, uzmanlarla işbirliği yapmaları, çevreyi tanımaları gerekmektedir (Buyurgan ve Mercin, 2005, s. 60-61).

1.3.6. Müzelerin Eğitim İşlevi

Müzelerin işlevleri incelendiğinde "eğitim" işlevinin önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. 2004 yılında ülkemizde ilköğretim programında yapılan değişikle öğrenci merkezli bir yaklaşım olan yapılandırmacı eğitim tercih edilmeye başlanmıştır. Bu yapılandırmacı yaklaşımın müzelerin eğitim işleviyle birebir örtüştüğü ve müzelerin bu işlevine daha da önem verileceği anlamına gelmektedir (Ekelik, 2010).Bir eğitim kurumu olarak müzeler, yer aldığı toplumun tüm kesimini herhangi bir çıkar gözetmeksizin kucaklamakta ve toplumda gerçekleşendeğişimlere kayıtsız kalmadan onunla birlikle değişim ve gelişim yönünde evrilmektedir(Şimşek vd., 2019, s. 54-55).Okul dışı eğitim ortamları ele alındığında karşımıza çıkacak en önemli öğrenme ortamlarından biri müzeler olacaktır. Kurum olarak müzelerin işlevleri incelendiğinde eğitim işlevinin diğer işlevlerinden bir adım öne çıktığı aşikârdır. Artık bu işlevin müzelerde hangi yollarla ve nasıl olması gerektiği üzerine kafa yorulmaktadır (Buyurgan ve Mercin, 2005, s. 61-62).

1.4. Müze ve Eğitim

Müzelerde yapılan eğitim faaliyetlerinin amaçları incelendiğinde karşımıza çıkacak olan ögelerden bazıları şunlardır: kültürel mirasın aktarımı, geçmiş ile

günümüz arasında köprü, diğer toplumun kültürleriyle tanışma, müzelerdeki eserleri anlama ve yorumlama (Onur, 2012).Müze eğitimi müzelerde yer alan obje ya da nesnelere yönelik olarak müzelerde yapılacak etkinlikler üzerinden müzede yaparak-yaşayarak öğrenmeyi ve tecrübe kazanmayı sağlamak amacıyla sürecin etkili bir şekilde planlanmasıdır. Müze eğitimi, müzelerde yer alan sanat eserleri ve bu eserlerin vermek istediği mesaj ile ziyaretçiler arasında ilişki kurmanın aracıdır. "Müze Pedagojisi" olarak tanımlanan bu kavram sanat eserlerinin içeriklerinin ziyaretçilere aktarılmasından ziyadeeğitim, eğitim bilimi, bilgi ve insanın sosyalleşmesi ile olan bağlantısını göstermektedir" (Zilcioğlu, 2008).Müzeler sadece bilişsel öğrenme ortamları değil aynı zamanda duyuşsal ve yaşantıya dayalı öğrenmelerin de gerçekleşebileceği ortamlardır. Müzelerin eğitim işlevi neticesinde karşımıza çıkan bu öğrenme ortamları bireyi geliştirir, bireyin ufkunu açar, yeniliklere doğru yelken açmasını sağlar, tarih ve çevre bilinci oluşturur (Utku,2008).Müze eğitimi, bireyin aldığı temel eğitimden başlayarak ömür boyu süren bir zaman dilimini kapsamaktadır. Bu eğitimde yaşantıları ve farklı öğrenme stillerini görmek mümkündür. Hem çocuklara hem de yetişkinlere Avrupa'da bu eğitimlerin bir program dâhilinde verildiği görülmektedir (Buyurgan ve Mercin, 2005, s. 96-97).

Müze eğitiminin her eğitim kademesinde verilmesi gerekmektedir. Öğrencilerin müzelerden en iyi şekilde nasıl faydalanacakları, etkili bir müze ziyaretinin nasıl olması gerektiği gibi davranışlar öğrencilere büyük yarar sağlayacaktır. Bu bağlamda Güzel Sanatlar Liselerinde "Müze Eğitimi Dersleri" müfredat içerisinde yer almaktadır.

MEB (2016) Müze Eğitimi Dersi Öğretim Programı'nın Genel Amaçlarını şu şekilde sıralamıştır:

1. Müze gezme bilinci kazanması,
2. Toplama belgeleme bilinci kazanması,
3. Müzelerde öğrenmenin hazzını duyması,
4. Müze ve galerilerde görsel sanat çalışmaları yapması,
5. Taşınır ve taşınmaz kültür varlığı kavramlarını öğrenmesi,
6. Müzelerde gördüğü eserleri analiz etme becerisi kazanması,
7. Müzeleri sanat eğitimi amaçlı kullanma alışkanlığı kazanması,

8. Eğitim ortamı olarak müzeleri kullanma alışkanlığı kazanması,
9. Müze ve müzecilik konularında belirli bir bilgi birikimi kazanması,
10. Müzelerin toplama, belgeleme ve teşhir, sergi düzeni hakkında bilgi sahibi olması,
11. Görsel sanatlar dersinde öğrendiği bilgileri müze ve galerilerde sanat eserleri karşısında uygulaması,
12. Müzelerde farklı sanatsal, sosyal, kültürel organizasyonların gerçekleştirildiğini kavraması,
13. Müzede, gerçek sanat eserleri ile karşı karşıya gelmesi sağlanarak sanat eserlerindeki değer yargılarını kavrayabilmesi,
14. Müzelerin; sanatın, tarihin ve kültürün öğrenilmesinde, korunmasında, nesilden nesile taşınmasındaki önemini kavraması,
15. Verimli bir müze ziyareti ile ilgili hazırlık süreçlerini (müze kartıçıkarma, müze gezi planı hazırlama vb.) kavraması ve uygulaması,
16. Müzelerde yer alan farklı kültürlere ait sanat eseri, tarihî eser ve kültür objesi arasındaki benzerlik ve farklılıkları ayırt edebilme özelliği kazanması.

Günümüzde dünyadaki müzelerin çoğunda bilgiler yaşantı yoluyla öğretilir ve bu öğrenme ortamının merkezine birey alınır. Dünyadaki müzeler incelendiğinde müzelerin işleviyle paralel olarak bu kurumlarda müze rehberi ve müze çalışanları dışında müze mekânlarını tasarlayanlar uzmanlar, pedagog, eğitimci, psikolojik danışman yer alır (Erem, 2019).

1.5. Müze Eğitiminin Amacı ve Önemi

Müzelerde yapılan eğitimlerde eğitime katılanlara ilk elden kaynaklarla sınıf dışı öğrenme ortamları içerisinde müzeler diğer ortamlara nazaran daha etkindir. Müzeler içerisinde bulundurduğu ögeler sayesinde dünyada en etkin sınıf dışı öğrenme ortamlarından biri olarak kabul görmektedir. Burada yapılan eğitimlerde gözlem, kıyaslama, çıkarımda bulunma, kendini başkasının yerine koyma, yaratıcılık gibi becerilerin geliştirilmesi amaçlanır. Buradaki çalışmalarda eğitime başvuran kişi eğitimlerde aktif öğrenme sağlarken ilk elden kayaklarla çalışarak daha nitelikli bir öğrenme deneyimler (Erem, 2019).

Müzelerde eğitim, müzelerin olmazsa olmaz işlevlerinden biri konumundadır. Müzeciliğin işlevine salt müzede bulunun ögeleri korumak ve bu ögelerin araştırılması olarak bakmamak gerekir. Müze eğitimiyle beraber bireylerin müzede bulunan eserlere ulaşması müzecilik için önemli bir işlevdir. Bu işlev sürekli gelişen, değişen ve gözden geçirilen bir işlevdir (Aktekin 2008; Tezcan Akmehmet ve Ödekan, 2006).

Tezcan Akmehmet ve Ödekan(2006) günümüzde müze eğitiminin amaçlarını şu şekilde sıralamışlardır:

1. Sergilenen nesnelerle insanlar arasında köprü kurarak nesnelerin onların yaşantıları ile bütünleşmesini sağlamak,
2. Nesnelerin maddi ve ideal değerleri ile algılanması yerine insan yaşamının somut ve otantik bir belgesi olarak algılanmasını sağlamak,
3. Geçmişle şimdiki yasam arasında bağlantı kurmak,
4. İnsanın değişen dünyaya uyum sağlamasına yardımcı olmak,
5. İnsanın yasadığı ortama yabancılaşmasını önlemek,
6. Günümüz sorunlarına ve çatışmalarına yönelik anlayış kazandırmak,
7. İnsanların bugünkü yaşantıları ile nesnelerin bağlantısını kurarak siyasi, kültürel, sosyal, ekonomik ve ekolojik ilişkileri anlamalarını sağlamak ve araştırmacı yönlerini geliştirmek,
8. Bireylerin zamanlarını yaratıcı bir bicimde değerlendirmek,
9. Müzeyi bir yasam biçimi haline getirmek,
10. Etkiletişim ve öğrenmeyi yoğunlaştırmak amacı ile tüm olanakları sağlamak,
11. Müze ekonomisini geliştirmek,
12. İnsanların estetik duyarlılığının geliştirilmesi ve geleceğin sanat izleyicisinin hazırlanması,
13. İnsanın zihinsel gelişimine katkıda bulunmasıyla da önemli görevleri yüklenirler.

1.6. Müze Eğitim Aşamaları

Müze ziyaretleri, kişilerin bilgi sahibi olmalarına ve müzelere olan bakış açılarının olumlu yönde gelişmesine katkıda bulunmaktadır. Müze ziyareti yapmadan önce bireyler iyi bir gezi planı yapmalıdır. İlgi duyduğu konularda gideceği müzeyi

belirleyerek seçmesi ziyaretçiye müze gezisi sırasında kolaylık sağlayacaktır(Kala, 2022). Önceden planlanmış ve bir program dahilinde yapılan müze gezileri öğrenciler için son derece etkili olacaktır (Güler, 2011). Nasıl ki eğitim ve öğretim etkinlikleri sürecin her aşamasında önceden beli bir plan çerçevesinde gerçekleştiriliyorsa müzede yapılacak olan faaliyetler öncesinde uygun bir şekilde planlanmalıdır (Doğan, 2017).

Müze eğitim aşamaları, "Müze Öncesi Etkinlikler", "Müzedeki Etkinlikler" ve "Müze Sonrası Etkinlikler" olarak ele alınabilir.

1.6.1. Müze Öncesi Etkinlikler

Okul dışı öğrenme ortamı olarak müzelere yapılacak ziyaret öncesinde uygun bir program hazırlamak öğrenmenin daha etkili olmasını sağlar (Şar ve Sağkol, 2013). Müze gezileri öncesinde öğrencilere gidilecek müze hakkında gerekli bilgiler verilmeli ve görecekleri eserler hakkında önceden bilgilendirilmelidir. Öğrencilerde merak duygusunu artırıcı şekilde müze hakkında fikirler sunularak kendi düşüncelerini özgürce söylemeleri konusunda teşvik edilmelidir (Buyurgan, 2017).

Buyurgan (2019, s. 285-289) müze ziyareti öncesi hazırlıkları şu şekilde ifade etmişlerdir:

1. Gidilecek müzeyi belirlemek ve uygun tarihi saptamak,
2. Gidilecek müzenin yönetimi ile bağlantı kurmak,
3. Öğretmenin görev yaptığı kurumu bilgilendirip gerekli izni almak,
4. Okulöncesi, İlköğretim ve ortaöğretim kurumlarında öğrenci velilerini bilgilendirmek ve gerekli izini almak,
5. Ziyaret edilecek müze ile ilgili bilgi toplamak, varsa eserlerle ilgili gerçek veya mitolojik hikâyeleri öğrenmek,
6. Eserlerin gözlemi için ayrılan süreyi önceden tespit etmek,
7. Okulöncesi ve ilkokul öğrenci grupları ile yapılan müze ziyaretlerinde velilerden ya da okuldaki diğer öğretmenlerden yardım almak,
8. Müze ziyareti öncesi gezi giderlerini belirlemek ve temini için gerekli girişimlerde bulunmak,
9. Öğrencilerle "müzede dikkat edilmesi gereken kurallar" konusunda bilgi alışverişinde bulunmak,

10. Öğrencileri müze ziyareti ile ilgili bilgilendirmek,
11. Müze ziyareti ile ilgili planın yapılması, ön anket, son anket, çalışma kağıtları ya da müze rehberinin hazırlanması.

1.6.2. Müzedeki Etkinlikler

Müze ziyareti sırasında uygulanacak etkinlikler ziyaret öncesinde planlanmalı ancak plan, ziyaret esnasındaki duruma göre esnek olmalı, farklı zekâ türlerine hitap edebilecek çok yönlü etkinlikleri kapsamalıdır. Müzeler alanında uzman kişiler eşliğinde ziyaret edilmeli ve müze hakkında görüşler müze ziyareti sırasında ortaya konulmalıdır (Çetin, 2002).Müzelerdeki eserler hakkında merak edilen bilgiler, eserlerin yanında yazılı bulunan materyallerden ya da müzede görevli rehberlerden yardım alarak edinilebilir. Bunun için ziyaret öncesinde öğretmen ve öğrenciler müzedeki görevliler tarafından bilgilendirilmelidir (Güleç ve Alkış, 2003).

Müzelere yapılacak gezilere küçük gruplar halinde katılım sağlanmalı, zaman konusunda sorun varsa gezi sadece amaca yönelik olmalıdır. Gerekiyorsa öğrencilerin gezi sırasında not alması sağlanmalıdır (Önder vd., 2009).Müzeyi ziyaret edecek öğrencilere ilk olarak müzede hangi kurallar olduğuna yönelik bilgilendirilme yapılmalıdır, böylece yapılacak gezinin daha sağlıklı ve uyum içerisinde olması sağlanacaktır. Buyurgan (2017) müzede dikkat edilmesi gereken kuralları,

1- Müzede gerekli olacak malzemelerinunutulmaması.
2- Müzede sergilenen eserlere ve kasalarına (kaidelerine) dokunulmaması, üzerlerine yazı yazılmaması (bu uyarı özellikle açık hava müzelerine ve ören yerlerine giderken yapılmalıdır).
3- Gürültü yapılmaması,
4- Anlatılanların dikkatle dinlenmesi, merak edilenlerin öğretmenlerine ve (varsa) müze eğitim uzmanlarına sorulması.
5- Müzede yapılan uyarıların dikkate alınması.
6- Müze rehberinize istenilen, gerekli bulunan bilgilerin yazılması, çizimlerin yapılması,
7- Müzede bir şey yenilmemesi.
8- Yerlere çöp atılmaması.
9- Müzede fotoğraf çekme kurallarına dikkat edilmesi,

10- Müzede flaşlı çekim yapılmaması / yapılabilmesi (bu uyarılar gidilecek müzenin kurallarına göre yapılmalıdır).
11- Gruptan ayrılıp, kaybolma halinde görevlilerden yardım istenmesi, danışmaya gidilmesi. Orada öğretmenin beklenmesi (bu uyarı küçük yaş grubu çocuklara yapılmalıdır).
12- Müzede ziyaretçilere sunulan dünyanın tanınmaya çalışılması, o günlerle dünyamız arasında köprülerin kurulması. Öğrencileri motive edici ve merak uyandırıcı bir cümle ile başlanması.Şeklinde sıralamıştır.

1.6.3. Müze Sonrası Etkinlikler

Okul dışı öğrenme ortamlarından biri olan müze gezileri yalnızca gezi esnasında yapılan etkinliklerle tamamlanmamalıdır. Müze gezileri sonrasında da öğrencilerin geziye yönelik akılda kalan bilgilerini ölçebilecek çeşitli etkinliklere yer verilmelidir (Buyurgan, 2017). Ayrıca müzede tanık oldukları, unutamadıkları olaylar, nesneler ile ilgili düşünceleri sorulmalıdır. Daha iyi öğrenme sağlanması için drama, öyküleme gibi etkinlikler ziyaret sırasında uygulanabilir (Karaca, Şenol, Akyol ve Can Yaşar, 2018).

1.7. Öğrenme Ortamı Olarak Müzeler

Günümüzde eğitim-öğretim yalnızca okul yapısı içerisinde değil, öğrenen kişilerin aktif olduğu okul dışı ortamlarda da devam etmektedir. Bu sayede öğrenenler doğrudan yaşantılarla, durumlarla, nesnelerle ve yapılarla yoğun bir etkileşim içerisinde olmaktadır. Bu durum da öğrenenlerin özellikle öğrencilerin daha istekli, sosyal olmalarını sağlayarak, öğrenmelerin yüksek düzeyde kalıcı olmasını ortaya koymaktadır. Örgün eğitimi destekleyen unsurlar arasında öğrenimi daha kalıcı hale getiren ve daha eğlenceli bir şekilde sunan okul dışı etkinlikler karşımıza çıkar (Bozdoğan ve Kavcı, 2016). Okulda öğrenilen bilgilerle okul dışı ortamlarda öğrenilen bilgiler niceliksel olarak kıyaslandığında okul dışı öğrenmelerin daha da kalıcı olduğu ve fazlalığı dikkat çeker (Anderson, Kisiel ve Storksdieck, 2006). Okul dışı öğrenme olarak bilim merkezleri, kurum ve kuruluşlar, fuarlar, doğa, üretim tesisleri müzeler, internet tabanlı dijital araçlar gibi ortamlar örnek verilebilir. Bu ortamların içinde müzelerin göz ardı edilemeyecek etkililiği vardır.

Eğitimin ilkelerinden olan yaşayarak öğrenme bireylerde kalıcı öğrenmeyi sağlayan bir yöntemdir. Bu ilkenin ve yöntemin uygulanmasına müsait ortamlardan biri de müzelerdir. Bu ortamlarda öğrenen kişinin motivasyonu yükselir ve öğrenme daha da kalıcı hale gelir (Erdoğan, 2007).

1.7.1. Beden Eğitimi ve Spor Eğitiminde Öğrenme Ortamı Olarak Müzeler

Tablo 1'de Milli Eğitim Bakanlığının 2018 yılında çıkarmış olduğu Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı'nda sınıf seviyelerine göre müze ve müze ziyaretleri ile desteklenebilecek ve ilişkilendirilebilecek farklı öğrenme alanlarından kazanımlara ilişkin örnekler verilmiştir (MEB, 2018a).

Tablo 1. Beden Eğitimi ve Spor Dersi Müze Eğitimi Kazanım Örnekleri

Sınıf	Öğrenme Alanı	Kazanım
5	Hareket Yetkinliği	BE.5.1.1.7.Yakın çevresine ait halk danslarını uygular.
	Aktif ve Sağlıklı Hayat	BE.5.2.3.2.Atatürk'ün sporla ilgili söylediği sözleri açıklar.
6	Hareket Yetkinliği	BE.6.1.1.8.Halk danslarına özgü hareket becerileri sergiler.
	Aktif ve Sağlıklı Hayat	BE.6.2.3.4.Farklı kültürlere ait çocuk oyunlarını araştırır.
7	Hareket Yetkinliği	BE.7.1.1.8.Halk danslarına özgü hareket becerilerini artan bir doğrulukla sergiler.
	Aktif ve Sağlıklı Hayat	BE.7.2.3.4.Ülkemizin olimpiyat tarihini araştırır.
8	Hareket Yetkinliği	BE.8.1.1.5.Diğer kültürlere ait halk danslarını uygular.
	Aktif ve Sağlıklı Hayat	BE.8.2.3.3.Diğer kültürlere ait halk danslarını araştırır.

Beden eğitimi ve spor dersi açısından örnek verilen kazanımlardan yola çıkarak çeşitli müzeler aracılığıyla, kendi kültürümüze ait ve farklı kültürlere ait eserlerin, nesnelerin, dansların ve oyunların yine müze ortamında gözlemlenip incelenmesiyle bilgi birikimi olması sağlanarak okul içi faaliyetleri ile etkili ve kalıcı öğrenmeler gerçekleştirilebilir (Demirel, 2019, s. 25).

1.7.2. Matematik Eğitiminde Öğrenme Ortamı Olarak Müzeler

Tablo 2'de Milli Eğitim Bakanlığının 2018 yılında çıkarmış olduğu Matematik Dersi Öğretim Programı'nda farklı sınıf seviyelerine göre müze ve müze ziyaretleri ile desteklenebilecek ve ilişkilendirilebilecek farklı öğrenme alanlarından kazanımlara ilişkin örnekler verilmiştir (MEB, 2018b).

Tablo 2. Matematik Dersi Müze Eğitimi Kazanım Örnekleri

Sınıf	Öğrenme Alanı	Kazanım
1	Ölçme	M.1.3.5.1.Sıvı ölçme etkinliklerinde standart olmayan birimleri kullanarak sıvıları ölçer.
2	Uzamsal İlişkiler	M.2.2.2.1.Yer, yön ve hareket belirtmek için matematiksel dil kullanır.
3	Ölçme	M.3.3.2.3.Şekillerin çevre uzunluğunu hesaplar.
4	Geometri	M.4.2.2.1.Ayna simetrisini, geometrik şekiller ve modeller üzerinde açıklayarak simetri doğrusunu çizer.
5	Geometri ve Ölçme	M.5.2.2.1.Çokgenleri isimlendirir, oluşturur ve temel elemanlarını tanır.
7	Geometri ve Ölçme	M.7.3.4.1.Üç boyutlu cisimlerin farklı yönlerden iki boyutlu görünümlerini çizer.

Matematik dersi açısından, örnek verilen kazanımlara yönelik öğrencilerin müzelerde gözlemleyebileceği eski zamanlarda kullanılan sıvı kapları, tartı aletleri, ölçü araçları gibi eserler ve nesneleri kazanımlarla ilişkilendirilebilir. Farklı müze türlerinde eserler üzerinde gözlemlenebilecek geometrik şekiller, geometrik nesneler, simetrik şekillerden yola çıkarak kazanımlar ile ilgili etkinlikler desteklenebilir (Demirel, 2019, s. 24).

1.7.3. Müzik Eğitiminde Öğrenme Ortamı Olarak Müzeler

Tablo 3'te Milli Eğitim Bakanlığının 2018 yılında çıkarmış olduğu Müzik Dersi Öğretim Programı'nda farklı sınıf seviyelerine göre müze ve müze ziyaretleri ile desteklenebilecek ve ilişkilendirilebilecek farklı öğrenme alanlarından kazanımlara ilişkin örnekler verilmiştir (MEB, 2018c).

Tablo 3. Müzik Dersi Müze Eğitimi Kazanım Örnekleri

Sınıf	Öğrenme Alanı	Kazanım
1	Dinleme- Söyleme	Mü.1.A.5.Çevresinde kullanılan çalgıları tanır.
3	Müzik Kültürü	Mü.3.D.2.Çevresindeki halk danslarını müzikleri ile tanır.
4	Müzik Kültürü	Mü.4.D.3.Farklı türlerdeki müzikleri dinleyerek müzik kültürünü geliştirir.
5	Müzik Kültürü	Mü.5.D.1.İstiklâl Marşı'nın tarihsel sürecini millî ve manevi değerlerle ilişkilendirir.
6	Müzik Kültürü	Mü.6.D.4.Türk müziği kültürünü tanır.
7	Müzik Kültürü	Mü.7.D.5.Türkülerin yaşanmış öykülerini araştırır.

Müzik dersi kapsamında verilen kazanımlara yönelik öğrenciler, günümüzde ve geçmişte kullanılan, kültürümüze ait ve farklı kültürlere ait çalgıları gözlemleyerek bilgi sahibi olur ve öğrenirler. Yine kendi kültürümüz ve farklı kültürlere ait halk dansları ve müziklerle ilgili unsurları gözlemleyerek geniş bir müzik kültürüne sahip olurlar. Yurdumuzun milli mücadele dönemi eserlerini sergileyen ve o dönemleri panoramik olarak gözlemlenebileceği müzelerde İstiklal Marşı'nın ortaya çıkış süreci ile bilgi sahibi olunabilir (Demirel, 2019, s.23).

1.7.4. Okul Öncesi Eğitiminde Öğrenme Ortamı Olarak Müzeler

Tablo 4'te Müzik Dersi Öğretim Programı'nda farklı sınıf seviyelerinde müze ve müze ziyaretleri ile desteklenebilecek ve ilişkilendirilebilecek farklı öğrenme alanlarından kazanımlara ilişkin örnekler verilmiştir (Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı [MEKB], 2018).

Tablo 4. Okul Öncesi Dönemde Müze Eğitimi Kazanım Örnekleri

Öğrenme Alanı	Kazanım
Kişisel, Sosyal ve Duygusal Gelişim	PÇ10,PÇ 11 İçinde yaşadığı kültürü ve farklı kültürlerin özelliklerini açıklar.
Yaratıcı ve Estetik Gelişim	PÇ 1, PÇ 10, PÇ 11 Estetik değerleri korur.

Okul öncesi öğretimi açısından örnek verilen kazanımlara ilişkin öğrencilere müzeleri öğrenme ortamı ve etkinliklerin yapılabileceği mekânlar olması sağlanır. Yaparak ve yaşayarak öğrenmeleri ön plana çıkarılarak içinde bulundukları toplum kültürünü ve farklı kültürleri daha yakından tanımaları, sağlanır. Öğrencilerin farklı alan oluşturan müzelerdeki eserleri, nesneleri gözlemleyerek geçmişteki ve günümüzdeki estetik değerleri anlamlandırmaları, yapacakları çeşitli etkinliklerde de bu estetik değerleri ön planda tutmaları sağlanır (Demirel, 2019, s. 17).

1.7.5. Özel Eğitimde Öğrenme Ortamı Olarak Müzeler

Tablo 5'te Milli Eğitim Bakanlığının 2018 yılında çıkarmış olduğu özel eğitim uygulamalarında Günlük Yaşam Becerileri Dersi Öğretim Programı'nda müze ve müze ziyaretleri ile desteklenebilecek ve ilişkilendirilebilecek farklı öğrenme alanlarından kazanımlara ilişkin örnekler verilmiştir (MEB, 2018d).

Tablo 5. Özel Eğitimde Müze Eğitimi Kazanım Örnekleri

Sınıf	Öğrenme Alanı	Kazanım
II. Kademe (5, 6, 7 ve 8. Sınıf)	Toplumsal Ortamları Kullanma ve Serbest Zaman	2.6.3. Toplumsal ortamları kullanır.
	Millî Değerler	2.7.1. Atatürk'e ilişkin bilgileri söyler.
	Belirli Gün ve Haftalar	2.8.1. Belirli gün ve haftaları tanır.

Özel eğitim uygulamaları açısından örnek verilen kazanımlara ilişkin öğrencilerin toplumsal ortamları tanımaları ve etkili bir şekilde kullanabilmeleri için öğrenci özelliklerine göre müze ziyaretleri yapılabilir ayrıca müzeler öğrenciler için öğrenme ortamı olarak çeşitli etkinliklerin yapılabileceği mekânlar şeklinde kullanılabilir. Burada öğrenci durumları göz önünde bulundurularak veli desteği sağlanabilir. Yine Atatürk'ü tanıma ve ona ilişkin bilgileri öğrenme noktasında bu alan ile ilgili müzeler öğrenciler açısından etkili olabilir. Önem kazanan belirli gün ve haftalarda yapılacak etkinlik ve gösteriler müzede yapılarak ilgileri müzeye çekilebilir (Demirel, 2019, s.20).

1.7.6. Resim-İş Eğitiminde Öğrenme Ortamı Olarak Müzeler

Tablo 6'da Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2018 yılında çıkarmış olduğu Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nda müze ve müze ziyaretleri ile desteklenebilecek ve ilişkilendirilebilecek farklı öğrenme alanlarından kazanımlara ilişkin örnekler verilmiştir (MEB, 2018e).

Tablo 6. Resim-İş Eğitiminde Müze Eğitimi Kazanım Örnekleri

Sınıf	Öğrenme Alanı	Kazanım
1	Kültürel Miras	G.1.2.2. Müze, sanat galerisi, sanatçı atölyesi, ören yeri vb. ile ilgili izlenimlerini söyler.
2	Kültürel Miras	G.2.2.5. Diğer kültürlere ait mimari elemanları açıklar.
3	Sanat Eleştirisi ve Estetik	G.3.3.1. Yerel kültüre ait motifleri fark eder.
4	Kültürel Miras	G.4.2.4. Müzedeki farklı kültürlere ait sanat eserlerindeki ortak özellikleri söyler.
5	Görsel İletişim ve Biçimlendirme	G.5.1.6. Sanat malzemelerini kullanarak rölyef veya heykel oluşturur.
6	Kültürel Miras	G.6.2.2. Etnografya müzelerindeki ürünler aracılığıyla geleneksel sanat örneklerini inceler.
8	Kültürel Miras	G.8.2.4. Müzelerdeki eserlerin korunmasının önemini açıklar.

Görsel Sanatlar dersi açısından örnek verilen kazanımlara ilişkin öğrencilerin eğitim-öğretim süreci boyunca yapacakları çalışmalara ilham olması açısından, tarihsel süreçte ortaya çıkmış eserleri ve sanatçıların yapmış olduğu eserleri kendilerine model almaları açısından müze gezileri ve müze eğitimi önemli rol oynamaktadır. Hem kendi kültürümüz hem de farklı kültürlere ait sanat eserleri, nesneler ve mimari eserler gibi unsurları gözlemlemeleri, sonrasında farklı kültürler ile ortak ve farklı yanlarını fark ederek bu çeşitliliği kendi çalışmalarına da yansıtmaları sağlanabilir.

Öğrencilerin gerek okul ortamında gerekse müze gibi okul dışı ortamlarda yapacakları çalışmalarla, izlenimlerinden edindikleri birikim ile sanata değer

katmaları beklenir. Bu sayede müzedeki eserlerin ve sergilemeye değer olan bütün eser, yapı ve nesnelerin önemini kavrar (Demirel, 2019, s. 16-17).

1.7.7. Sınıf Eğitiminde Öğrenme Ortamı Olarak Müzeler

Tablo 7'de Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2018 yılında çıkarmış olduğu Hayat Bilgisi Öğretim Programı'nda, Tablo 8'de Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı'nda müze ve müze ziyaretleri ile desteklenebilecek ve ilişkilendirilebilecek farklı alanlarından, temalardan kazanımlara ilişkin örnekler verilmiştir (MEB, 2018f; MEB, 2018g). İlkokul düzeyinde yürütülen diğer derslere ilişkin kazanımlara farklı başlıklarda değinilmiştir.

Tablo 7. Hayat Bilgisi Eğitiminde Müze Eğitimi Kazanım Örnekleri

Sınıf	Tema	Kazanım
1	Ülkemizde Hayat	HB.1.5.2. Yakın çevresindeki tarihî, doğal ve turistik yerleri fark eder.
2	Güvenli Hayat	HB.2.4.5. Teknolojik araç ve gereçlerin güvenli bir şekilde kullanımı konusunda duyarlı olur.
3	Ülkemizde Hayat	HB.3.5.5. Ortak kullanım alanlarını ve araçlarını korur.

İlkokul öğrencilerinin yaş aralığı Piaget'nin bilişsel gelişim dönemlerinden somut işlemler dönemine denk geldiği için hayat bilgisi dersi kazanımlarını kavratma açısından kavramları somutlaştırmak önem taşımaktadır. Öğrencilerin yaşadıkları yakın çevrelerindeki antik yerleşim yerleri, turistik ve tarihi yerler gibi mekânları ziyaret etmeleri, verilen kazanımları daha kalıcı şekilde öğrenmelerine yardımcı olabilir. Bilim ve teknoloji alanında var olan müzeleri ziyaret etmek, somut işlemler dönemindeki öğrencilerin bu müzelerde sergilenen araç ve gereçleri daha iyi tanımalarını sağlayabilir. Ayrıca öğrencilere müzelerin herkesin kullanabileceği mekânlar olduğu hissettirilir ve ziyaretler esnasında gerekli hassasiyetin gösterilmesi noktasında duyarlı olmaları sağlanabilir (Demirel, 2019, s. 18-19).

Tablo 8. Fen Bilimleri Eğitiminde Müze Eğitimi Kazanım Örnekleri

Sınıf	Konu Alanı Adı	Kazanım
3	Canlılar ve Yaşam	F.3.6.2.3. Doğal ve yapay çevre arasındaki farkları açıklar.
4	Fiziksel Olaylar	F.4.5.4.1. Geçmişte ve günümüzde kullanılan ses teknolojilerini karşılaştırır.

Fen bilimleri dersi açısından örnek verilen kazanımlara ilişkin öğrenciler yaşadıkları çevredeki farklı müzeleri ziyaretleri ile doğal ve yapay çevre arasındaki farkları kavramalarına yardımcı olabilir. Benzer şekilde geçmiş zamanlarda kullanılan teknolojik araç gereçler ile günümüze kullanılan araç gereçlerin arasındaki farkları, tarihsel gelişimlerini müze ziyaretleri ile gözlemleme fırsatı yakalayabilir, bu sayede öğrencilerde daha kalıcı öğrenmeler sağlanabilir (Demirel, 2019, s.18-19).

1.7.8. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Öğrenme Ortamı Olarak Müzeler

Tablo 9'da Milli Eğitim Bakanlığının 2018 yılında çıkarmış olduğu Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda müze ve müze ziyaretleri ile desteklenebilecek ve ilişkilendirilebilecek kazanımlara ilişkin örnekler verilmiştir (MEB, 2018h).

Tablo 9. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Müze Eğitimi Kazanım Örnekleri

Sınıf	Öğrenme Alanı	Kazanım
4	Kültür ve Miras	SB.4.2.3. Geleneksel çocuk oyunlarını değişim ve süreklilik açısından günümüzdeki oyunlarla karşılaştırır.
		SB.4.2.4. Millî Mücadele kahramanlarının hayatlarından hareketle Millî Mücadele'nin önemini kavrar.
5	Kültür ve Miras	SB.5.2.1. Somut kalıntılarından yola çıkarak Anadolu ve Mezopotamya uygarlıklarının insanlık tarihine önemli katkılarını fark eder.
		SB.5.2.2. Çevresindeki doğal varlıklar ile tarihî mekânları, nesneleri ve eserleri tanıtır.

Tablo 9 (Devam). Sosyal Bilgiler Eğitiminde Müze Eğitimi Kazanım Örnekleri

Sınıf	Öğrenme Alanı	Kazanım
6	Kültür ve Miras	SB.6.1.2. Sosyal, kültürel ve tarihî bağların toplumsal birlikteliğin oluşmasındaki yerini ve rolünü analiz eder.
7	Kültür ve Miras	SB.7.2.5. Osmanlı kültür, sanat ve estetik anlayışına örnekler verir.

Sosyal bilgiler dersinde özellikle "Kültür ve Miras" öğrenme alanı kazanımlarına ilişkin müze ziyaretleri, çocuk oyunlarının tarihsel süreç içerisindeki değişimini gözlemlemeleri, günümüz oyunları ile aralarındaki benzerlik ve farklılıkları fark etmeleri sağlanabilir. Müze gezileri öğrencilerin geçmiş dönemlerde var olan uygarlıklar hakkında derinlemesine bilgi sahibi olmalarına, kendi tarihimiz ile ilişkili günümüzde de var olan sanat eserlerini, mekânları gözlemleyerek Osmanlı kültür ve medeniyetini kavramalarına faydalı olabilir (Demirel, 2019, s. 21).

1.7.9. Türkçe Eğitiminde Öğrenme Ortamı Olarak Müzeler

Tablo 10'da Milli Eğitim Bakanlığının 2019 yılında çıkarmış olduğu Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda müze ve müze ziyaretleri ile desteklenebilecek ve ilişkilendirilebilecek farklı beceri alanlarından kazanımlara ilişkin örnekler verilmiştir (MEB, 2019).

Tablo 10. Türkçe Eğitiminde Müze Eğitimi Kazanım Örnekleri

Sınıf	Beceri Alanı	Kazanım
1	Dinleme/İzleme	T.1.1.8. Dinlediklerine/izlediklerine yönelik sorulara cevap verir.
2	Okuma	T.2.3.10. Görsellerle ilgili soruları cevaplar.
3	Yazma	T.3.4.12. Yazdıklarını paylaşır.
5	Dinleme/İzleme	T.5.1.11. Dinledikleriyle/izledikleriyle ilgili görüşlerini bildirir.
7	Konuşma	T.7.2.3. Konuşma stratejilerini uygular.

Türkçe dersine ilişkin bir müze ziyareti esnasında ya da sonrasında gerçekleştirilen eğitim faaliyeti kapsamında, öğrencilerin gözlemlerine yönelik görsel, işitsel, kendini ifade etme becerileri ölçülebilir. Öğrencilerin gerçekleştirdiği

müze ziyareti sonrasında gördükleri eserler hakkında öğrenmelerinin hangi düzeyde olduğunu tespit etmek için çeşitli yazma etkinlikleri gerçekleştirilebilir. Ayrıca sınıf ortamında veya grup içinde diğer katılımcılarla birlikte düşüncelerini paylaşması faydalı olabilir (Demirel, 2019, s. 23).

1.8. Türkiye'de ve Yurt Dışında Müze Eğitimi Kapsamında Yapılan Çalışmalar

Bu bölümde Türkiye'de ve yurt dışında müze eğitimi alanında yapılmış çalışmalar ulaşılan literatür kapsamında incelenmiş, kronolojik sıra ve sunulmuştur.

1.8.1. Türkiye'de Yapılan Müze Eğitimi Araştırmaları

Epik (2004), lise öğrencileri ile yürüttüğü çalışmasında müzelerin öğrencilerin tarih derslerindeki başarısına olan etkisini sorgulamıştır. Çalışmasını deney ve kontrol grupları ile sürdürmüştür. Deney grubu ile müzede çeşitli öğretme ve öğrenme etkinlikleriyle, kontrol grubu ile sınıf ortamında geleneksel yöntemlerle dersler işlenmiştir. Araştırmanın sonucunda deney grubunun ders başarısının kontrol grubundan daha yüksek olduğu, ayrıca deney grubundaki öğrencilerin derslerinin çeşitli öğretme ve öğrenme yöntemleri ile müzede işlenmesiyle, geleneksel yöntemlerle dersleri işlenen kontrol grubuna göre daha kalıcı olduğu sonucuna varmıştır.

Kaya Koçak (2010), İlköğretim görsel sanatlar dersinde yapılan müze etkinliklerine yönelik olarak öğrencilerin, öğretmenlerin ve müze yetkililerinin görüşlerini incelemiştir. Araştırmanın nicel boyutunda farklı illerden 125 ilköğretim kademesinde öğrenim gören öğrenciler ve 30 görsel sanatlar dersi öğretmenine derecelendirme ölçekli bilgi toplama formu uygulanmıştır. Nitel boyutunda ise farklı illerdeki çeşitli müzelerden 18 müze yetkilisi ve görevlisine yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Araştırma sonucunda bazı müzelerde gezi esnasında uygulamaya yönelik çalışmaların yapılamadığını, gezi sonrasında drama, tartışma ve araştırma yöntemlerinin daha az kullanıldığını, müze gezilerinin öğrencileri her yönüyle geliştirdiği, müzelerin yeterince tanıtılmadığı, fiziki ortamlarının eserleri sergilemede yetersiz olduğu ve müzelerde görevli uzmanların yetersiz olduğu sonucuna varmıştır.

Çerkez (2011), müze eğitimine dayalı öğretim uygulamalarının sosyal bilgiler dersinde kullanılmasının öğrencilerin akademik başarılarındaki gelişimlerine etkisini incelemiştir. Bu çalışma Kastamonu ilinde 7. sınıf öğrencilerinden deney ve kontrol grupları oluşturularak yürütülmüştür. Deney grubu öğrencilerine müze eğitimi uygulamalarına yönelik öğrenme yaklaşımları, kontrol grubunda ise sınıf içi diğer öğrenme yöntemlerinin kullanıldığı öğrenme yaklaşımları uygulanmıştır. Çalışmanın sonucunda müze eğitimine dayalı öğrenme uygulamalarının kullanılmasının, öğrencilerin derse yönelik tutumlarına ve akademik başarılarına anlamlı bir etkisinin olduğu görülmüştür. Ayrıca bu çalışma sonucunda cinsiyete yönelik anlamlı bir fark oluşmamıştır.

Yılmaz ve Şeker (2011), İlköğretimde öğrenim gören öğrencilerin sosyal bilgiler dersinin müzeler yoluyla öğretilmesine ilişkin görüşlerini incelemişlerdir. Çalışmasını bir büyükşehirde 6, 7 ve 8. Sınıfta eğitim gören 210 öğrenci ile yürütmüştür. Araştırmanın sonucunda, müze gezilerinin ilköğretim öğrencilerinin kültürel açıdan gelişimlerine olumlu etki ettiği, düşünme becerilerini geliştirdiği, tarihsel konularda kendilerini geliştirmelerine katkı sağladığını tespit etmiştir. Müzelerin sosyal bilgiler dersinde kullanılması gerektiğini, öğrencilerin müzelere karşı olan duygularına olumlu yönde etki ettiği sonucuna varmıştır.

Meydan ve Akkuş (2014), çalışmalarını sosyal bilgiler dersinin işlenişinde müze ziyaretlerinin tarihi ve kültürel değerleri öğrencilere kazandırmada etkililiğini tespit etmek için Mersin Üniversitesi 2011-2012 bahar yarıyılında sınıf öğretmenliği programında öğrenim gören ve sosyal bilgiler öğretim dersi alan 32 öğretmen adayı ile yürütmüşlerdir. Öğretmen adayları ile müze gezileri yapılmıştır. Nitel bir araştırma olan çalışmanın sonucunda; müze gezilerinin, öğretmen adaylarının derse olan ilgilerini yükselttiğini kültürel ve tarihi değerlerin kazandırılmasına etki ettiğini ayrıca öğretmen adaylarının gelecekte meslek hayatlarında bu türlü çalışmaları yapmayı düşündükleri ortaya çıkmıştır.

Peker (2014), öğretmen adaylarının, sosyal bilgiler dersi işlenişinde sanal müzeleri kullanmaya yönelik tutumlarını incelediği bu çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanmıştır. Bir devlet üniversitesinde 2012-2013 yılında öğrenim gören 1, 2, 3 ve 4. sınıf sosyal bilgiler programındaki öğrencilerden toplam 197 öğretmen adayını kapsamaktadır. Araştırmanın sonucunda, sosyal bilgiler dersi öğretmen

adaylarının sosyal bilgiler dersinde sanal müze kullanmalarının faydalı olacağını, kız öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylara göre tutum puanlarının daha yüksek olduğunu, sınıf düzeyine göre aralarında herhangi bir anlamlı farklılık olmadığını tespit etmiştir.

Ay ve Fidan (2014), sosyal bilgiler dersi açısından öğretmen adaylarının müze gezilerinden faydalanmasına yönelik çalışmayı 2012-2013 akademik yılında Afyon Kocatepe Üniversitesi'nde Sınıf ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği 4. sınıfında olan, 72 öğretmen adayı ile yürütmüştür. Çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, öğretmen adaylarının müze gezileri hakkında bilgi düzeylerinin yeterli oldukları görülmüştür. Müze eğitiminin bilgileri daha kalıcı hale getirdiği ve daha somutlaştırdığı sonucuna varmışlardır. Özellikle sosyal bilgiler dersinde müze gezilerinin faydalı olacağını ifade etmişlerdir. Ayrıca müzede eğitim veren yetkili kişilerin öğrencilere bilgi vermede yetersiz oldukları görüşünü vurgulamışlardır.

Yeşilbursa ve Uslu (2014), sosyal bilgiler bölümü öğrencilerinin müzede eğitime yönelik öz yeterlik inançlarını araştırdıkları çalışmalarını dört devlet üniversitesinden 389öğretmen adayları ile yürütmüşlerdir. Çalışma, nicel olup tarama yöntemi esas alınmıştır. Araştırmayı cinsiyet, sınıf, müze eğitimine yönelik ders alma durumu ve üniversite değişkenleri açısından öğretmen adaylarının müzede eğitime yönelik öz yeterlik inançlarını belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırma sonucunda cinsiyet değişkenine göre erkeklerin kadınlara göre puanları arasında anlamlı fark olmadığı ortaya çıkmıştır. Sınıf değişkenine göre 3. sınıf öğrencilerinin görüşleri 4. sınıf öğrencilerinin görüşlerine göre daha anlamlı olduğu ortaya çıkmıştır. Müze eğitimi dersi alma durumu değişkenine göre ilgili dersi alan öğretmen adaylarının puanlarının, dersi almayan öğretmen adaylarının puanlarına göre daha anlamlı olduğu ortaya çıkmıştır.

Akman, Altınkaynak, Özen Altınkaynak, Ertürk, Ertürk Kara ve Can Gül (2015), çalışmalarında okulöncesi öğretmenlerinin müzelerdeki eğitimlere yönelik görüşlerini 41 öğretmen ile yürütmüşlerdir. Çalışma yarı yapılandırılmış görüşme ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin yorumlanmasında betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, okulöncesi öğretmenlerinin müze eğitiminin

önemli ve gerekli olduğunu belirtmelerine rağmen müzeleri eğitim ortamı olarak kullanma noktasında yeterli olmadıkları ortaya çıkmıştır.

Demir (2015), sosyal bilgiler öğretmenlerinin müze eğitimi ile ilişkili ders içeriklerini kavratmadaki yaklaşımlarını sorguladığı çalışmasını Tokat ilindeki 55 sosyal bilgiler öğretmeni ile yürütmüştür. Nicel bir çalışma olan araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda çalışmaya katılan öğretmenlerin sayıca çoğunluğu derslerini işlemek adına müze gezileri planladıklarını belirtmişlerdir. Müze gezisi düzenleme durumları ile mezun olunan fakülte ve okullarının konumu arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. Ancak öğretmenlerin müze gezisi düzenleme durumları ile yaş, cinsiyet, mezun oldukları program, sosyo-ekonomik durum öğretmenlikte geçen süre, eğitim durumu değişkenleri ile aralarında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır.

Solmaz (2015), sosyal bilgiler öğretmenlerinin müzelerdeki eğitimlere yönelik görüş ve uygulamalarını araştırmıştır. Araştırmasını Kayseri ilindeki 8 öğretmen ile yürütmüştür. Çalışmanın sonucunda öğretmenlerin kavram olarak "müze eğitimi" hakkında bilgilerinin yetersiz olduğu ortaya çıkmıştır. Yine öğretmenlerin müze ziyaretlerini pek yapmadıklarını; bunun sebebi olarak ise zaman, maliyet, resmi prosedürler, programın yoğunluğu ve öğrenciler tarafından ortaya konan olumsuz tutumlar olarak belirtmişlerdir. Bu bağlamda sosyal bilgiler öğretmenlerinin derslerini daha çok geleneksel yöntemlerle yaptıklarını ifade etmişlerdir.

Yılmaz ve Egüz (2015), müzelerin tarih öğretimi ile ilgili olarak tarih ve sosyal bilgiler öğretmen adaylarının deneyim ve fikirlerini araştırdığı çalışmalarında, tarih öğretimi açısından müzelerin kullanımına ilişkin görüşlerini ve farkındalıklarını, ayrıca müzelerin tarih öğretimine olan katkısını ortaya koymayı amaçlamışlardır. Çalışmalarını 10 öğretmen adayıyla yürütmüşlerdir. Nitel bir çalışma olan araştırmalarını amaçlı örneklem ile yapmışlardır. Araştırmanın sonucuna göre öğrenme ve öğretme sürecinde derslere karşı olan ilgide artış olduğu, müzedeki eserlerin gözlenmesi ile de öğrenilenlerin pekiştiği ortaya çıkmıştır. Müze ziyaretleri ile daha kalıcı öğrenmelerin gerçekleştiği görülmüştür.

Yücel Kurnaz (2015), müzelerde yapılan faaliyetlere ait, okulöncesi ve sınıf öğretmenlerinin eğitim etkinlilerine ilişkin görüşlerini incelediği çalışmasında

görüşlerinin okul türü, cinsiyet ve branş faktörlerine göre dağılımını görmek için gerçekleştirmiştir. Nicel bir çalışma olan araştırmasını İstanbul'da resmi ve özel ilkokullarda çalışan 320 öğretmen ile yürütmüştür. Araştırmanın sonucuna göre cinsiyet faktöründe erkek öğretmenlerin, bayan öğretmenlere göre müzelere ilgilerinin daha üst düzeyde olduğu görülmüştür. Aynı şekilde devlet okullarında görev yapan öğretmenlerin özel okullarda görev yapan öğretmenlere göre; ayrıca sınıf öğretmenlerinin, okulöncesi öğretmenlerine göre müze faaliyetleri kapsamında daha katılımcı oldukları ortaya çıkmıştır.

Çalışkan, Önal ve Yazıcı (2016), çalışmalarında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğretim etkinliklerinde sanal müzelerin kullanımına ilişkin düşüncelerini ortaya koymuşlardır. Çalışma 24 öğretmen ile yürütülmüştür. Deneysel olan bu çalışmada tek gruplu ön test–son test modeli kullanılmıştır. Veriler nitel çözümleme yöntemlerinden içerik analizi ile yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda çalışmaya katılanların hepsi müze eğitiminin kalıcı öğrenmeye katkısı olduğunu söylemişlerdir. Sınıfların kalabalık olmasının öğrenci kontrolü açısından sorun teşkil ettiğini söyleyen katılımcılar, müze eğitimi esnasında gezi-gözlem ve drama yönteminin kullanılmasının gerekli olduğunu ifade etmişlerdir.

Kısa ve Gazel (2016), çalışmalarında sosyal bilgiler öğretiminde müzelerin kullanılması bağlamında öğretmen ve öğrenci düşüncelerini bazı değişkenler açısından incelemişlerdir. Çalışma Afyonkarahisar ilinde öğrenim gören, müze gezisine katılan 577 öğrenci ile müze gezisine katılmayan 423 öğrenci ve yine aynı ilde görev yapan 65 sosyal bilgiler öğretmeni ile yürütülmüştür. Veriler betimsel istatistik analizi ile yapılmıştır. Çalışma sonucunda kızların erkek öğrencilere göre daha çok beklenti içinde olduğu görülmüştür. 8. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin müze faaliyetlerine katılımlarının az olduğu sonucuna varılmıştır. 11 yıldan daha fazla görevde olan öğretmenlerin müze gezilerini daha çok önemsedikleri görülmüştür. Müze gezilerinin başlıca sorununun kalabalık sınıf ortamı olduğu belirlenmiştir.

Gürbüz (2017), çalışmasında sınıf öğretmenlerinin bazı değişkenlere göre müzedeki faaliyetlere ilişkin düşüncelerini incelemiştir. İki eğitim ve öğretim yılını kapsayan çalışma sonucunda "Müzelerin Eğitime Etkisi" değişkenine göre meslekte çalışma yılı az olan sınıf öğretmenlerinin lehine anlamlı bir fark olduğu ortaya çıkmıştır.

Tural ve Kala (2018), sosyal bilgiler öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adayları ile sınıf seviyesi, cinsiyet ve müze ile ilgili ders alma değişkenlerine göre öz yeterlik inançlarını değerlendirmiştir. Araştırmacılar çalışmada nicel araştırma yöntemini kullanmıştır. Araştırmanın sonucuna göre öğretmen adaylarının müze eğitimine olumlu baktığı ancak değişkenler açısından anlamlı bir farklılığın olmadığı ortaya çıkmıştır.

Şişman (2019), öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde müze ziyaretleri yaparak kültür ögelerine yönelik farkındalık oluşturmasındaki etkisini incelemiştir. Çalışmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucuna bakıldığında kızların erkeklere göre görüşlerinin daha anlamlı olduğu ortaya çıkmıştır. 6. ve 7. sınıf öğrencilerin, 5. sınıfta okuyan öğrencilere göre daha yüksek düzeyde görüşleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sosyal bilgiler dersi kazanımlarını kavratma açısından müze gezilerinin yapılması ve müzede eğitimin verilmesinin etkili olacağı sonucu ortaya çıkmıştır.

Demirel (2020), çalışmasında sınıf öğretmenliği bölümü öğretmen adaylarının müzelerdeki eğitim faaliyetlerine yönelik öz yeterliklerini tespit etmiştir. Araştırma yöntemi olarak nitel ve nicel araştırma yöntemlerini içeren yakınsayan paralel desen yaklaşımını kullanmıştır. Çalışmanın sonucuna bakıldığında öğretmen adaylarına verilen eğitim sonrasında; müze gezileri sırasında rehber olma, öğrenme ortamı olarak müzelerden yararlanma, ders planlaması ve müze gezi faaliyetini planlarken öğrenci gereksinimlerini dikkate alma konularında olumlu yönde gelişme gösterdiği ortaya çıkmıştır.

Kara vd. (2020),fen bilimleri öğretmenlerinin müzelerdeki eğitimler konusundaki fikirlerini ortaya koymaya çalışmıştır. Değişik bölgelerde çalışan 47 öğretmen ile yürütmüşlerdir. Araştırmanın sonucunda fen bilimleri öğretmenleri, öğrenciler açısından öğrenme ortamı olarak müzelerin kalıcı öğrenmeyi, yaparak ve yaşayarak öğrenmeyi, günlük yaşamla ilişkilendirmeyi, öğrencilerin yaratıcı yönlerini ortaya çıkarılmasını, üst düzey öğrenme becerilerinin gelişmesini, öğrencilerin aktif olması ve gözlem yapabilmesini sağlayacağını düşünmektedirler. Fen bilimleri dersi ile ilgili ders kazanımları kavratma açısından müze eğitiminin yararlı olacağı ifade edilmiştir.

Kala (2022),çalışmasında sınıf öğretmeni adaylarının müzelerde eğitime ilişkin özyeterlik inançlarını tespit etmeyi amaçlamıştır. Bu çalışma nicel yaklaşıma dayalı tarama yöntemi ile yapılmıştır. Araştırma sonucunda sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının müzedeki eğitimlerine göre özyeterliklerinin yüksek olduğu görülmüştür. Cinsiyet değişkenine göre herhangi bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Sınıf seviyeleri bakımından 1. ve 4. sınıf öğretmen adaylarının arasında müze eğitimine yönelik öz yeterlik inançları açısından farklılık oluşmuştur. Öncesinde müze eğitimi dersi almaları bakımından incelendiğinde müze eğitimine yönelik öz yeterlik inançları açısından öğretmen adayları arasında anlamlı fark olduğu görülmüştür.

1.8.2. Yurt Dışında Yapılan Müze Eğitimi Araştırmaları

Maccario (2012), eğitim fakültesinde öğrenim gören 4. sınıf öğretmen adayları, sınıf öğretmenleri ve ilkokulda öğrenim gören 4. sınıf öğrencileri ile yürüttüğü deneysel çalışmasında bir müze etkinliği yapmış ve etkinlik sonrasında katılımcıların değerlendirme yapmalarını istemiştir. Araştırma sonucuna göre müze etkinliğinin, öğrencilerin birçok zeka türüne yönelik katkı sağladığı görülmüştür. Müzede yapılan faaliyetlerin, öğrencileri hem eğlendirerek hem de yaparak ve yaşayarak, kültürel varlıkları öğrenmelerine katlı sağladığı sonucuna varılmıştır.

Stetson ve Stroud (2015), çalışmalarında müze okulu uygulamalarının öğretmen yetiştirme programlarında etkili olacağını belirtmektedirler. Müze okullarında yapılan uygulamalı etkinliklerin hem çocuklara hem de öğretmen adaylarına kavramakta zorlandıkları kavramları akılda tutmada ve irdelemede etkili olduğu belirtilmiştir. Ayrıca deneyimli öğretmenlerin yanında eğitim görmek öğretmen adaylarının öğrencilik hayatından öğretmenliğe geçişi oldukça kolaylaştıracağını tespit etmişlerdir.

Krucoff'un (2019), çalışması kapsamında bir enstitüdeki sanat öğretmen adaylarına yönelik müze eğitimi kursu verilmiştir. Çalışma sonucunda, sanat öğretmen adaylarının öğrenme ortamındaki tecrübelerinin, müzedeki eğitimi nasıl planlayacaklarını ve kendi branşlarına yönelik ne gibi uygulamalar yapabileceklerine yönelik tecrübelerinin geliştiği tespit edilmiştir.

Eadie, Young, Suda ve Church (2021),küçük yaştaki çocuklariçin müze gezilerinin önemli bir öğrenme yeri olduğunu ve özellikle öğrenecekleri kavramları zenginleştirmede ve kavratmada etkili mekânlar olduğunu ifade etmişlerdir. Çalışmaları ile küçük çocukların fiziksel olarak müze ziyaretleri yapmalarına, müzelere olan ilgilerine ve sosyalleşmelerine katkı sağladığı ortaya konulmuştur.

1.8.3. İlgili Çalışmaların Değerlendirilmesi

Müze eğitimi ile ilgili yurt içinde ve yurt dışında yapılan çalışmalara bakıldığında, çalışmaların öğrenciler, öğretmen adayları ve öğretmenler ile yürütüldüğü görülmüştür. Özellikle öğretmen adaylarına yönelik çalışmalarda, tek bir program veya iki farklı programda öğrenim gören katılımcıların olduğu araştırmalara rastlanılmıştır. Ayrıca bu katılımcıların sanal müze ziyaretlerine yönelik tutumları, müze gezilerinden faydalanmaları, müzelerde eğitime yönelik öz yeterlik inançları, müze ile ilgili ders alıp almamaları, müze eğitimi ile zeka türleri arasındaki ilişkiler gibi durumların araştırıldığı görülmüştür.

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, veri toplama süreci ve verilerin analizine yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma genel tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Tarama modeli, geçmişte ve günümüzde mevcut olan bir durumu, olayları, grupları, nesneyi ve özellikleri olduğu gibi tasvir etmeyi amaç edinmiş bir araştırma yaklaşımıdır (Ekiz, 2003; Karasar, 2006).“Betimsel yöntemin kullanıldığı araştırmalar olayların, objelerin varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların “ne olduğunu” inceleyen; değişkenler arasındaki ilişkileri belirleyen araştırmalardır.”(Kaptan, 1998). Bu kapsamda araştırma öğretmen adaylarının müzelerde eğitim uygulamalarına yönelik görüşlerini tespit ederek, elde edilen bulguları sınıf düzeyi, müze dersi alma durumları ve öğrenim görülen programlar gibi değişkenler açısından karşılaştırmak amacıyla genel tarama modelinde betimsel çalışmaya uygun olarak tasarlanmıştır.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Karadeniz Bölgesi’nde yer alan bir devlet üniversitesinin farklı öğretmenlik programlarında öğrenim gören toplam 806($N_{3.sınıf}$= 371; $N_{4.sınıf}$= 435; $N_{Kadın}$= 621; N_{Erkek}= 185) öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışma grubu belirlenirken amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örneklemesi kullanılmıştır.

Amaçlı örnekleme, çalışmanın amacına bağlı olarak bilgi açısından zengin durumların seçilerek derinlemesine araştırma yapılmasına olanak tanır. Belli ölçütleri karşılayan ya da belli özelliklere sahip olan bir ya da daha fazla özel durumlarda çalışılmak istendiğinde tercih edilir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Erkan, Karadeniz ve Demirel, 2015, s. 90). Amaçlı örneklemede, araştırmanın amacına en uygun olan özellikler dikkate alınarak örneklem belirlenmektedir (Öztuna-Kaplan, 2013, s. 144). Amaçlı örneklem seçimindeki mantık, araştırmanın derinlemesine

yapılmasına olanak sağlayan, bilgi açısından zengin durumları çalışma imkanı sunmasıdır (Patton, 2014, s. 230).

Amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan maksimum çeşitlilik örneklemesinde ise, problemin yapısına uygun olarak örneklem kendi içinde birbirine benzeyen farklı durumlardan oluşturulur (Büyüköztürk vd., 2015). Patton'a (2014) göre, maksimum çeşitlilik örneklemesinde farklılıkları içeren temalar bulunarak, tanımlanır. Araştırmadan elde edilen bulgu ve sonuçlar farklı örnekleme yöntemi ile elde edilen sonuçlarına göre daha zengin bir içeriğe sahip olur (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Maksimum çeşitlilik yönteminin avantajı, ilgilenilen fenomenin ortak boyutlarını ortaya koymada daha etkili olmasıdır. Bu nedenle katılımcılar farklı ölçütlere göre belirlenebilmektedir (Patton, 2014, s. 235). Bu kapsamda araştırmada Yeni Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları kapsamında, "Müze Eğitimi" dersinin Meslek Bilgisi Seçmeli dersleri arasında okutulduğu bir devlet üniversitesinin öğretmenlik programlarında öğrenim gören ve lisans öğrenimi boyunca bu dersi seçen ya da seçmeyen öğretmen adayları bir ölçüt olarak araştırmaya dahil edilmiştir. Çalışma grubunun program, cinsiyet ve sınıf düzeyine göre demografik özellikleri Tablo 11'de sunulmuştur.

Tablo 11. Öğretmen Adaylarının Demografik Özelliklerine Göre Dağılımları

Bölüm	**Sınıf Düzeyi**	**Cinsiyet**		**Toplam**
		Kadın	**Erkek**	
		f	**f**	**f**
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	3.Sınıf	6	17	23
	4.Sınıf	14	10	24
	Toplam	20	27	47
Fen Bilgisi Öğretmenliği	3.Sınıf	23	6	29
	4.Sınıf	29	2	31
	Toplam	52	8	60
İngilizce Öğretmenliği	3.Sınıf	21	14	35
	4.Sınıf	5	1	6
	Toplam	26	15	41
İlköğretim Matematik Öğretmenliği	3.Sınıf	21	5	26
	4.Sınıf	47	3	50
	Toplam	68	8	76
Müzik Öğretmenliği	3.Sınıf	5	3	8
	4.Sınıf	26	9	35
	Toplam	31	12	43

Tablo 11 (Devam). Öğretmen Adaylarının Demografik Özelliklerine Göre Dağılımları

Bölüm	Sınıf Düzeyi	Cinsiyet		Toplam
		Kadın	Erkek	
		f	f	f
Okulöncesi Öğretmenliği	3.Sınıf	18	1	19
	4.Sınıf	46	5	51
	Toplam	64	6	70
Özel Eğitim Öğretmenliği	3.Sınıf	24	15	39
	4.Sınıf	60	15	75
	Toplam	84	30	114
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	3.Sınıf	43	11	54
	4.Sınıf	35	5	40
	Toplam	78	16	94
Resim-İş Öğretmenliği	3.Sınıf	21	7	28
	4.Sınıf	24	6	30
	Toplam	45	13	58
Sınıf Öğretmenliği	3.Sınıf	21	10	31
	4.Sınıf	44	9	53
	Toplam	65	19	84
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	3.Sınıf	10	7	17
	4.Sınıf	17	6	23
	Toplam	27	13	40
Türkçe Öğretmenliği	3.Sınıf	46	16	62
	4.Sınıf	15	2	17
Toplam		61	18	79
Genel Toplam		621	185	806

Tablo 11'e göre, araştırmaya katılan öğretmen adayları öğrenim gördükleri programlara göre cinsiyet ve sınıf düzeyleri dikkate alınarak, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği (n= 47), Fen Bilgisi Öğretmenliği (n= 60), İngilizce Öğretmenliği (n= 41), İlköğretim Matematik Öğretmenliği (n= 76), Müzik Öğretmenliği (n= 43), Okul Öncesi Öğretmenliği (n= 70), Özel Eğitim Öğretmenliği (n= 114), Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık (n= 94), Resim-İş Öğretmenliği (n= 58), Sınıf Öğretmenliği (n= 84), Sosyal Bilgiler Öğretmenliği (n= 40) ve Türkçe Öğretmenliği (n= 79) şeklinde sınıflandırılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının 621'i kadın ve 185'i erkektir. Öğretmen adaylarının 371'i üçüncü sınıfta ve 435'i dördüncü sınıfta öğrenim görmektedir.

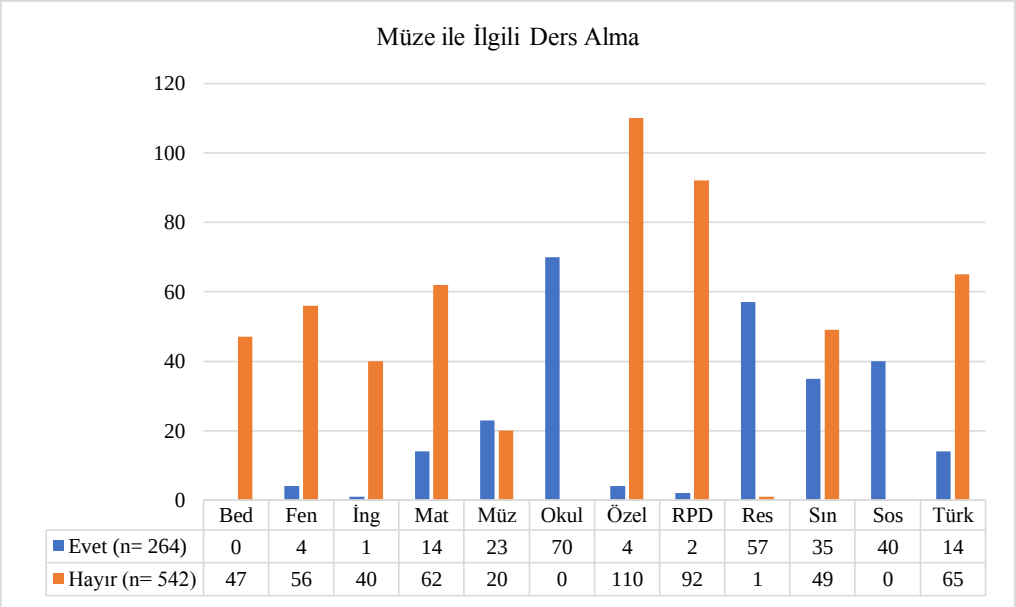

	Bed	Fen	İng	Mat	Müz	Okul	Özel	RPD	Res	Sın	Sos	Türk
Evet (n= 264)	0	4	1	14	23	70	4	2	57	35	40	14
Hayır (n= 542)	47	56	40	62	20	0	110	92	1	49	0	65

Şekil 1. Öğretmen Adaylarının Müze ile İlgili Ders Alma Durumlarına Göre Dağılımları

Şekil 1 incelendiğinde öğretmen adaylarının 264'ü müze ile ilgili bir ders aldıklarını ve 542'si ise müze ile ilgili bir ders almadıklarını ifade etmişlerdir.Okul Öncesi Öğretmenliği (n= 70) ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği (n= 40) öğretmen adaylarının tümü müze ile ilgili ders aldıklarını belirtirken; Beden Eğitimi Öğretmenliği (n= 47), İngilizce Öğretmenliği (n= 40) ve Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık (n= 92) programlarında ilgili dersin alınmadığı ve özellikle Türkçe Öğretmenliği (n= 65) ve Sınıf Öğretmenliği (n= 49) programlarında ilgili derse yönelimin de düşük olduğu görülmektedir.

Fen Bilgisi Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 4'ü, İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 1'i, İlköğretim Matematik Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 14'ü, Müzik Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 23'ü, Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 70'i, Özel Eğitim Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 4'ü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Lisans Programı öğretmen adaylarının 2'si Resim-İş Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 57'si Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı Öğretmen adaylarının 35'i, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 40'ı, Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 14'ü müze ile ilgili bir ders aldıklarını ifade etmişlerdir.

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 47'si, Fen Bilgisi Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 56'sı, İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 40'ı, İlköğretim Matematik Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 62'si, Müzik Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 20'si, Özel Eğitim Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 110'u, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Lisans Programı öğretmen adaylarının 92'si, Resim-İş Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 1'i Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı Öğretmen adaylarının 49'u, Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 65'i müze ile ilgili bir ders almadıklarını ifade etmişlerdir.

YÖK (2018) Yeni Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları incelendiğinde "Müze Eğitimi" dersinin Matematik, Fen Bilgisi, Türkçe, Sosyal, Sınıf Öğretmenliği vb. tüm öğretmenlik lisans programlarında ortak Meslek Bilgisi Seçmeli dersler arasında yer aldığı görülmektedir. Bu nedenle araştırmada müze dersi alan ve almayan öğretmen adaylarının müzelerde eğitim uygulamalarına yönelik görüşlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

2.3. Veri toplama Araçları ve Veri Toplama Süreci

Araştırmada öğretmen adaylarının müzelerde eğitim uygulamalarına yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla beş (5) bölümden oluşan: "(1) Kişisel Bilgiler", "(2) Müze Ziyareti Bilgileri", "(3) Müzelerin Önemi", "(4) Öğrenme Öğretme Süreci", (5) Müzelerde Eğitim Uygulamalarının Değerlendirilmesi Ölçeği" bir ölçme aracı araştırmacılar tarafından geliştirilerek uygulanmıştır.

2.3.1. Kişisel Bilgiler Formu

Kişisel bilgiler formu ölçme aracının birinci bölümü olarak tasarlanmıştır. Bu bölümde öğretmen adaylarının cinsiyet, sınıf düzeyi, öğrenim gördükleri öğretmenlik programları ve müze ile ilgili bir ders alıp almadıklarına ilişkin dört adet soru yer almaktadır.

2.3.2. Müze Ziyareti Bilgileri Formu

Müze Ziyareti Bilgileri Formu, ölçme aracının ikinci bölümü olarak tasarlanmıştır. Bu bölümde öğretmen adaylarının müze gezme ve sanal müze ziyaretinde bulunma durumları, müzelere gitme sıklıkları, müzelere gidiş amaçları ve müzelere gidememe nedenlerini tespit etmeye yönelik beş (5) adet soru yer almaktadır.

2.3.3. Müzelerin Önemi Bilgi Formu

Müzelerin Önemi Bilgi Formu, ölçme aracının üçüncü bölümü olarak tasarlanmıştır. Bu bölümde öğretmen adaylarının müzelerin önemine ilişkin görüşleri, müze gezilerinin kazandırdığı eleştirel ve yaratıcı düşünme, empati ve gözlem becerisi, problem çözme, sosyal katılım gibi beceriler ile müze ziyaretlerinin kazandırdığı değerlere ilişkin görüşleri tespit etmeye yönelik üç (3) adet soruya yer verilmiştir. Bu bölümün geliştirilmesi aşamasında Demirci (2009)'dan yararlanılmıştır.

2.3.4. Öğrenme Öğretme Süreci Bilgi Formu

Öğrenme Öğretme Süreci Bilgi Formu, ölçme aracının dördüncü bölümü olarak tasarlanmıştır. Bu bölümde öğretmen adaylarının müzelerde kullanılabilecek yöntem ve teknikler ile müzelerde işlenebilecek derslere ilişkin görüşlerinin tespit edilmesi amacıyla iki (2) adet soru yöneltilmiştir.

2.3.5. Müzelerde Eğitim Uygulamalarının Değerlendirilmesi Ölçeği

Ölçme aracının beşinci bölümünde yine araştırmacılar tarafından geliştirilen "Müzelerde Eğitim Uygulamalarının Değerlendirilmesi Ölçeği" kullanılmıştır. Geliştirilen ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları asıl örnekleme uygulanmadan önce pilot bir örneklem üzerinde test edilmiştir. Bu kapsamda araştırma, bir devlet üniversitesinin farklı bölümlerinde öğrenim gören toplam 513 (AFA için 273; DFA için 240) öğretmen adayına uygulanmıştır. Taslak ölçek öncelikle 273 öğretmen adayına uygulanarak elde edilen veriler üzerinde Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) yapılmıştır. AFA sonucunda ölçeğin yapı geçerliğine kanıt oluşturulduktan sonra taslak ölçek 240 öğretmen adayına tekrar uygulanmış ve elde edilen veriler üzerinde

Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır. Ölçeğin geçerlik çalışmalarının yanı sıra güvenirlik çalışmaları da yapılarak ölçek asıl örnekleme uygulanmaya hazır hale getirilmiştir. "Müzelerde Eğitim Uygulamalarının Değerlendirilmesi Ölçeği" nin geçerlik ve güvenirlik çalışmalarına ilişkin bilgiler aşağıda sunulmuştur:

2.3.5.1.Müzelerde Eğitim Uygulamalarının Değerlendirilmesi Ölçeği Kapsam Geçerliği Çalışmaları

Ölçek maddeleri geliştirilirken, bir devlet üniversitesinin dördüncü sınıfında öğrenim gören ve "Müze Eğitimi" Meslek Bilgisi Seçmeli Dersini alan toplam 12 öğretmen adayına müzelerde eğitim uygulamalarına yönelik duygu ve düşünceleri sorularak, kompozisyon yazdırılmıştır. Bu kompozisyonlara içerik analizi uygulanarak, konu ile ilgili 50 madde derlenmiştir. Büyüköztürk'e (2013) göre, ölçeğin kapsam geçerliği için yapılan çalışmalarda ölçek maddeleri, ölçülmek istenilen durumu ne derece ölçebildiğinin belirlenebilmesi uzman görüşü alınarak değerlendirilir. Bu doğrultuda taslak ölçek maddeleri için uzman görüş formu hazırlanmış ve taslak ölçek üç (3) sınıf öğretmeni tarafından "gerekli", "yararlı/yetersiz", "gereksiz" ve "önerileriniz" şeklinde değerlendirilmiştir. Uzman görüşleri doğrultusunda, fikir olarak benzer durumu ölçtüğü belirlenen maddeler yeniden düzenlenmiştir. Ölçmek istenen durumu ölçmede yetersiz olduğu düşünülen ya da ölçek kapsamında nötr bir ifade olduğuna karar verilen bazı maddeler ise ölçme aracından çıkarılmıştır. Sonuç olarak ölçek maddeleri uzmanlardan gelen dönütler doğrultusunda yeniden düzenlenerek, otuz (30) maddeden oluşan bir ölçme aracı elde edilmiştir.

Otuz (30) maddeden oluşan taslak ölçek ilgili maddelerin anlam bütünlüğü ve yazım hatalarının tespit edilmesi amacıyla bir Türkçe öğretmenine okutularak, ilgili maddelerin anlam ve bütünlük bakımından değerlendirilmesi sağlanmıştır. Erkuş'a (2012) göre, tek tek maddeler birden çok yargıcıya yargılatılarak, uzman görüşleri doğrultusunda yapılan değerlendirmelerden elde edilen veriler üzerinde uyuşma yüzdesi hesaplanır, uzmanlar arası güvenirlik irdelenir ve ölçeğin işe yarayıp yaramadığına (geçerlik) ilişkin kanıt toplanır. Bu doğrultuda maddeler iki uzman tarafından ikili yargılatılacaksa uzmanlar arasında basit uyum katsayısı (P_0) hesaplanır. Yapılan araştırmada 30 maddeden oluşan taslak ölçek iki (2) sınıf

öğretmeni tarafından "uygun-uygun değil" şeklinde yeniden değerlendirilmiş ve iki puanlayıcının yapmış olduğu değerlendirmenin tutarlılık ve güvenirliği basit uyum katsayısı (P_0) = (A+D) / (A+B+C+D) formülü ile hesaplanmıştır(Erkuş, 2012, s. 85). Uzmanlar arası uyum katsayısı (P_0) = .93 olarak hesaplanmıştır. Son olarak ölçeğin cevaplanabilme süresi ile anlaşılırlığının tespiti için 3 ve 4. sınıflarda öğrenim gören beşer öğretmen adayına okutularak, anlamadıkları maddeleri işaretlemeleri istenmiştir. Uygulama sonucunda ölçek maddelerinin anlaşılır olduğu ve içeriğinin müze eğitimi uygulamalarına yönelik görüşlerin belirlenmesi noktasında yeterli olduğu tespit edilmiştir. Deneklerin ölçekte yer alan maddelere verdikleri cevaplar "Kesinlikle Katılmıyorum (1)", "Katılmıyorum (2)", "Kısmen Katılıyorum (3)", "Katılıyorum (4)" ve "Kesinlikle Katılıyorum (5)" şeklinde puanlandırılmıştır.

2.3.5.2.Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA)

AFA sonucunda Kaiser-Meyer-Olkin KMO örneklem ölçüm ve barlett's test sonuçları incelenerek verilerin faktör analizine uygunluğu incelenmiştir. Sonuçlara ilişkin bilgiler Tablo 12'de sunulmuştur.

Tablo 12. Ölçeğin KMO Örneklem Ölçüm ve Barlett's Test Sonuçları

Kaiser-Mayer-Olkin (KMO) Örneklem Ölçüm Değer Yeterliği =	0.983		
Barlett Testi Yaklaşık χ^2 (Ki-Kare) Değeri	15246.119	sd = 435	p = 0.000*

KMO değerleri; 0.90 için "mükemmel", 0.80 için "çok iyi", 0.70 için "iyi", 0.60 için "orta", 0.50 için "zayıf" ve 0.50 değerinin altı için "kabul edilemez" şeklinde yorumlanmaktadır (Field, 2000; Sharma, 1996, s. 116). Tablo 12'ye göre, örneklem büyüklüğü (0.983) ve Barlett testi sonuçlarının, (χ^2 = (435) =15246.119; p<.01) faktör analizi için uygun olduğu görülmektedir. Ölçeğin yapı geçerliğinin faktör sayısı üzerinden belirlenmesi için temel bileşenler analizi yapılarak, maksimum değişkenlik (varimax) seçilerek ölçeğin faktör deseni incelenmektedir (Büyüköztürk, 2013). Ölçeğin yapı geçerliğine ilişkin faktör deseni oluşturulurken maddeler arasında faktör sayısı açısından nasıl bir ilişki olduğu özdeğer ve varyans yüzdelerine bakılarak belirlenmektedir (Büyüköztürk, 2013; Çokluk, Şekercioğlu ve

Büyüköztürk, 2012). Ölçeğin öz değer ve varyans yüzdelerine ilişkin bilgiler Tablo 13'te sunulmuştur.

Tablo 13. Ölçeğin Faktörleri ve Açıkladıkları Varyanslar

Faktörler	Döndürülmüş Varyans Değerleri		
	Özdeğer	Açıkladığı Varyans %	Toplam Varyans
Faktör-1	11,472	38,241	38,241
Faktör-2	7,672	25,573	63,815
Faktör-3	7,387	24,624	88,439
Toplam			%88,439

Tablo 13 incelendiğinde AFA sonucunda öz değeri 1'den büyük üç faktör ve toplam varyansın %38,241'ini birinci, %25,573'ünü ikinci, %24,624'ünü üçüncü faktörün açıkladığı görülmektedir. Toplam açıklanan varyans oranı ise, %88,439'dur. Kline'a (1994) göre, faktörlerin açıkladıkları varyans oranı %41'in altında olmamalıdır. Bu durum Müzelerde Eğitim Uygulamalarının Değerlendirilmesi Ölçeğinin üç (3) faktörlü olarak değerlendirilebileceğini göstermektedir. Ölçeğin faktör sayısı belirlendikten sonra hangi maddelerin hangi faktörler altında toplandığı incelenmiştir. Otuz (30) maddeden oluşan ölçeğin faktör yapısı Tablo 14'te sunulmuştur.

Tablo 14. Ölçeğin Faktör Yapısına İlişkin Bilgiler

Faktörler		Faktör Yük Değerleri		
		Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3
Faktör 1: Öğretmen Rolü				
M28	Öğretmen, müze ziyareti sırasında uyulması gereken kuralları öğrencilere açıklamalıdır.	,761		
M27	Öğretmen, ziyaret edilecek müzedeki eserler ile ilgili bilgilere hâkim olmalıdır.	,753		
M29	Öğretmen, müze ziyareti öncesinde öğrencilerde merak uyandıracak etkinlikler yapmalıdır.	,749		
M24	Öğretmen; müzelerde eğitim uygulamalarına ilişkin yeterli bilgi, beceri ve donanıma sahip olmalıdır.	,744		
M30	Öğretmen, müze ziyaretlerinin devamlılığını sağlamak için öğrenci motivasyonunu yüksek tutmalıdır.	,729		
M25	Öğretmen, müze ziyareti için detaylı planlama yapabilecek donanıma sahip olmalıdır.	,701		
M23	Öğretmen, öğrenme-öğretme sürecinde müzelerden faydalanmalıdır.	,687		
M26	Öğretmen, derslerinde sanal müze ziyaretlerinden faydalanmalıdır.	,649		

Tablo 14 (Devam).Ölçeğin Faktör Yapısına İlişkin Bilgiler

Faktör 2: Müzelerin Önemi			
M8	Müzeler, eleştirel düşünme becerisinin gelişiminde etkilidir.	,760	
M3	Müzeler, barındırdığı eserler sayesinde yaratıcılık gelişimine katkıda bulunur.	,669	
M4	Müzeler, anlamlı öğrenme yaşantıları sunar.	,659	
M9	Müzeler, evrensel düşünme becerisinin kazandırılmasında etkilidir.	,642	
M7	Müzeler, estetik duyarlılığın gelişmesini sağlar.	,628	
M10	Müzeler kültürel değişimin algılanmasında etkilidir.	,582	
M1	Müzeler, geçmiş toplumların yaşam biçimleri hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlar.	,529	
M11	Müzelerdeki eserler, işlenen konuların somutlaştırılmasını sağlar.	,526	
M2	Müzeler, geçmiş ile günümüz arasında bağ kurarak, farklı bakış açısı kazanmamızı sağlar.	,521	
M6	Müzeler, geçmişten günümüze bilinmeyenler hakkında fikir verir.	,491	
M5	Müzeler, tarihi mekân, nesne ve eserleri koruma bilinci kazandırır.	,467	
Faktör 3: Öğrenme-Öğretme Süreci			
M15	Müzeler, yaparak yaşayarak öğrenmenin gerçekleştiği mekânlardır.		,683
M22	Müzeler, birçok yöntem ve tekniği beraber kullanabilme fırsatı sağlar.		,638
M20	Müze ortamı, bireyleri güdüleyerek öğrenmeye hazır hale getirir.		,634
M17	Müzeler, öğrenme sürecini hızlandırır.		,629
M21	Müzeler sayesinde öğrenme sürecindeki materyal sayısı ve çeşitliliği artar.		,609
M18	Müzelerde bireyler, kendi deneyimleri ile öğrenme sürecine katkıda bulunur.		,606
M16	Müzeler, birden çok duyu organına hitap eden ideal öğrenme ortamlarıdır.		,593
M14	Müzeler, bilginin kaynağından öğrenilmesini sağlar.		,561
M12	Müzeler, öğrenmenin kalıcı olmasını sağlar.		,544
M19	Müzede öğrenme, öğrenci grupları üzerinde daha etkilidir.		,543
M13	Müzelerde öğretim, sınıf ortamına göre görsel açıdan daha etkilidir.		,493

Tablo 3'e göre, M28, M27, M29, M24, M30, M25, M23, M26 maddelerinin birinci faktörde; M8, M3, M4, M9, M7, M10, M1, M11, M2, M6, M5 maddelerinin ikinci faktörde ve M15, M22, M20, M17, M21, M18, M16, M14, M12, M19, M13 maddelerinin üçüncü faktörde toplandığı görülmüştür. Faktör yük değerleri; birinci faktör için ,649 ile ,761, ikinci faktör için ,467 ile ,760, üçüncü faktör için ,493 ile ,683 aralığında değiştiği görülmektedir.

Her bir faktörde yer alan maddeler aralarında kurulan benzer ilişki dikkate alınarak isimlendirilmiştir. Buna göre birinci faktörde toplanan maddelerin öğretmenlerin müze ziyaretine ilişkin motivasyon, içerik, eğitim uygulamaları ve etkinlik tasarımı gibi süreçlerdeki sorumluluklarını içermesi nedeniyle bu faktöre "Öğretmen Rolü" ismi verilmiştir. İkinci faktör müzelerin eleştirel düşünme, estetik

duyarlılık, yaratıcılık gibi becerilerin gelişimine sağladığı katkıları ölçmesi nedeniyle "Müzelerin Önemi" şeklinde isimlendirilmiştir. Üçüncü faktör ise, müzelerde öğrenme ve öğretme sürecine yönelik kaynak ve materyal, yöntem ve teknik kullanımı gibi maddelerden oluşması nedeniyle "Öğrenme-Öğretme Süreci" şeklinde isimlendirilmiştir.

2.3.5.3.Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)

Açımlayıcı faktör analizi sonuçlarından elde edilen Müzelerde Eğitim Uygulamalarının Değerlendirilmesi Ölçeğinin üç faktörlü yapısını test etmek amacıyla ölçek, 240 öğretmen adayına tekrar uygulanmış ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Elde edilen modelin uygunluğu Ki-kare (x^2), x^2 /sd, RMSEA, SRMR, CFI ve TLI değerlerine ilişkin önerilen standart uyum iyiliği ölçütlerine göre belirlenmiştir. Yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin uyum değerleri ile önerilen uyum ölçütlerine ilişkin bilgiler Tablo 15'te sunulmuştur.

Tablo 15. Ölçeğin Uyum İyiliği Ölçütleri

Uyum İndeksi	Ölçek Uyum Değerleri	Kabul İçin Kesme Noktaları
x^2/sd	2,344	≤ 3
RMSEA	0,07	$\leq 0,08$
SRMR	0,05	$\leq 0,08$
CFI	0,91	$\geq 0,90$
TLI	0,90	$\geq 0,90$

Yapılan DFA sonucunda ölçeğin x^2/sd değeri 2,344 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin diğer uyum değerleri CFI=0,91, TLI=0,90, RMSEA=0,07, SRMR= 0,05 olarak bulunmuştur. Örneklem boyutunun model üzerindeki etkisini değerlendiren x^2/sd değerinin 2 ile 3 aralığında olması gerektiği vurgulanmaktadır (Sümer, 2000; Tabachnick ve Fidell, 2007). Hooper, Coughlan ve Mullen (2008), uygun bir modelde RMSEA için üst limitin 0,08'den az olması gerektiğini belirtmektedir. Hu ve Bentler (1999) ise, SRMR değerinin 0,08'den az ve CFI değerinin 0,90'dan yüksek olması gerektiğini belirtmektedir. TLI değerinin ise 0,90'ın üzerinde olması kabul edilebilir şeklinde yorumlanmaktadır (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2012). Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen verilerden hareketle Müzelerde Eğitim Uygulamalarının Değerlendirilmesi Ölçeğinin üç faktörlü

yapısının bir model olarak doğrulandığı görülmektedir. Ölçeğe ilişkin PathDiagramı Şekil 2'de sunulmuştur.

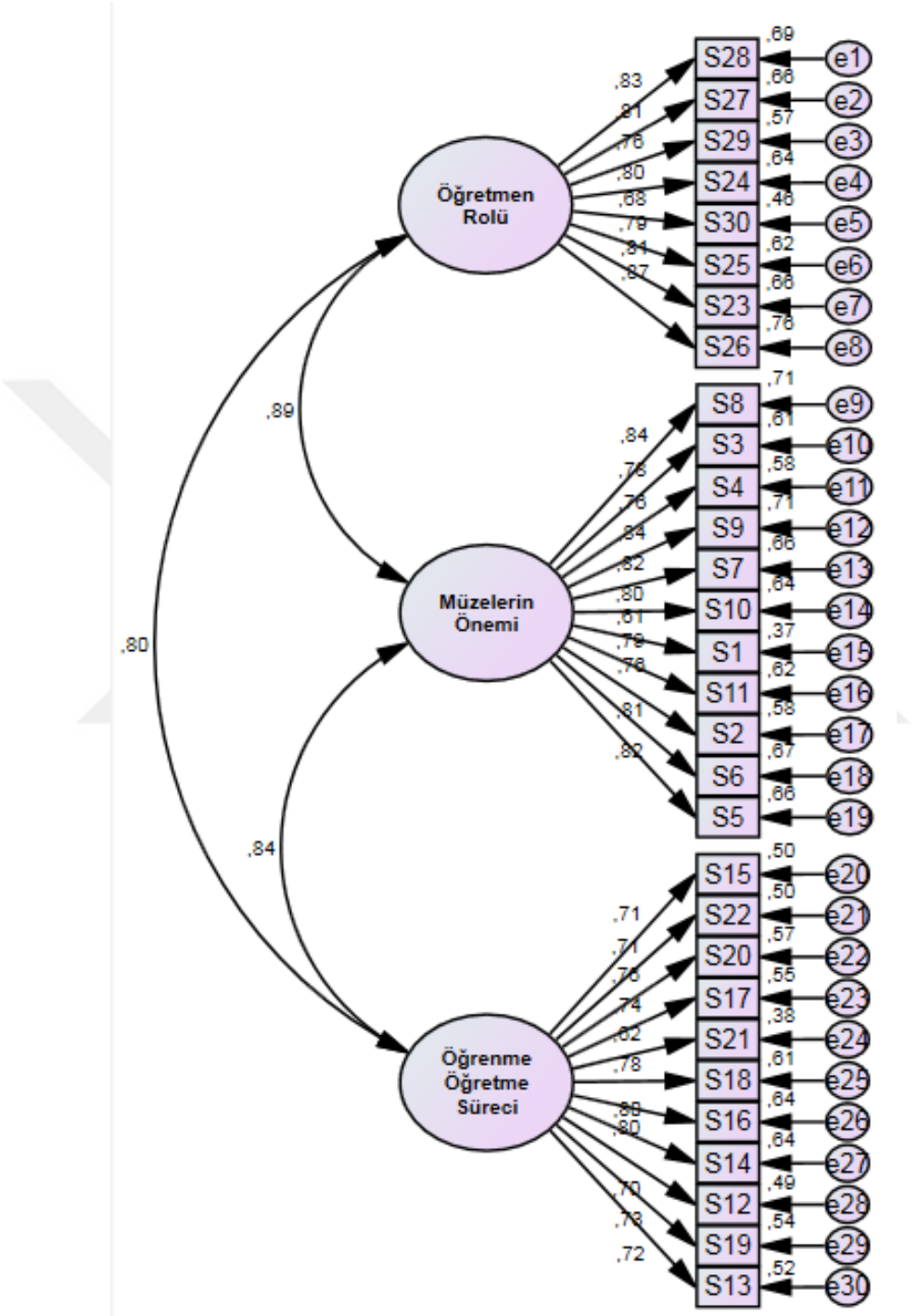

Şekil 2. Müzelerde Eğitim Uygulamalarının Değerlendirilmesi Ölçeğine İlişkin PathDiagramı

2.3.5.4. Ölçeğin Güvenirlik Çalışmaları

Likert tipi derecelendirmenin kullanıldığı bir ölçeğin güvenirliği Cronbach tarafından geliştirilmiş olan alfa(α) katsayısı kullanılarak tespit edilmektedir (Tezbaşaran, 2008, s. 48; Ursachi, Horodnic ve Zait, 2015). Cronbach-Alfa güvenirlik katsayısı, ölçeğin iç tutarlılığa sahip olup olmadığını gösteren bir güvenirlik ölçme yöntemi olarak kabul edilmektedir. Alfa katsayısının 0,70 ve üzerinde olması ölçme aracının güvenilir olduğunun göstergesi olarak kabul edilmektedir. Özdamar'a (1999, s. 522) göre, alfa katsayısının değerlendirilmesinde ",00≤α≤,40 ise ölçek güvenilir değildir", ",40≤α≤,60 ise ölçek düşük güvenirliktedir", ",60≤α≤,80 ise oldukça güvenilirdir" ve ",80≤α≤1,00 ise ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir".

Müzelerde Eğitim Uygulamalarının Değerlendirilmesi Ölçeğinin güvenirlik sonuçlarına ilişkin bilgiler Tablo 16'da sunulmuştur.

Tablo 16. Ölçeğe İlişkin Güvenirlik Sonuçları

Faktörler	**Madde sayısı**	**Cronbach's Alpha İç Tutarlılık Katsayısı (α)**
Faktör 1-Öğretmen Rolü	8	,986
Faktör 2-Müzelerin Önemi	11	,985
Faktör 3-Öğrenme-Öğretme Süreci	11	,984
ÖLÇEK-Toplam	30	,994

Tablo 16 incelendiğinde ölçekteki 30 maddenin alfa (α= ,994) değerinin yüksek derecede güvenilir olduğu görülmektedir. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin güvenirlik katsayıları incelendiğinde ise, tüm alt faktörlerin; "Öğretmen Rolü (α= ,986)", "Müzelerin Önemi (α=,985)" ve "Öğrenme-Öğretme Süreci(α= ,984)" yüksek derecede güvenilir olduğu görülmektedir.

Ölçeğin güvenirliğinin dışında madde toplam korelasyonu değerleri de incelenerek, her bir maddenin ayırt ediciliğine bakılmıştır. "Madde-toplam korelâsyonu test maddelerinden alınan puanlar ile testin toplam puanı arasındaki ilişkiyi açıklar. Madde toplam puan korelâsyonunun pozitif ve yüksek olması testin iç tutarlılığının yüksek olduğunu göstermektedir." (Büyüköztürk, 2013, s. 183).Ölçeğin madde toplam puan korelâsyonu sonuçları Tablo 17'de sunulmuştur.

Tablo 17. Ölçeğin Madde Toplam Puan Korelâsyonu Sonuçları

Madde No	Madde Toplam Korelâsyonu	Madde No	Madde Toplam Korelâsyonu	Madde No	Madde Toplam Korelâsyonu
M1	.937	M11	.945	M21	.922
M2	.949	M12	.925	M22	.889
M3	.901	M13	.941	M23	.933
M4	.925	M14	.922	M24	.934
M5	.928	M15	.856	M25	.933
M6	.941	M16	.917	M26	.927
M7	.906	M17	.902	M27	.933
M8	.837	M18	.910	M28	.931
M9	.888	M19	.912	M29	.924
M10	.921	M20	.916	M30	.928

Büyüköztürk'e (2013, s. 183) göre, Madde-toplam korelâsyonu için kriter değerler r≥,40 için çok iyi madde, ,30≤ r≤,39 için iyi derecede madde ,20≤r≤,30 için düzeltilmesi gereken maddeler ve r≤,20 olan maddeler ise ölçeğe alınmaması gereken maddeler olarak değerlendirilmektedir. Tablo 17'de madde toplam korelasyon değerlerinin ,837 ile ,949 arasında değiştiği belirlenmiştir. Bu kapsamda ölçek maddelerinin her birinin çok iyi madde olarak değerlendirilen ,40'ın üzerinde olduğu görülmektedir.

Bu sonuçlar "Müzelerde Eğitim Uygulamalarının Değerlendirilmesi Ölçeği" nin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

2.4. Veri Toplama Süreci

Müzelerde Eğitim Uygulamalarının Değerlendirilmesi Ölçeği 2021-2022 akademik yılı güz ve bahar döneminde öğretmen adaylarına uygulanmıştır. Uygulama öncesinde uygulamanın yapılacağı üniversite yönetimi ile yapılan resmi yazışmalar neticesinde Ek-1 de sunulan izin belgeleri oluşturulmuştur. İlgili programların akademisyenleri ile ön görüşme yapılarak, ders programlarına uygun şekilde ölçeği uygulama zamanı belirlenmiştir. Belirlenen zaman diliminde üniversiteye gidilerek, ölçek öğretmen adaylarına ile yüz yüze uygulanmıştır. Uygulama öğretmen adaylarının ders saatleri öncesi ya da sonrasında sınıf ortamında gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar gönüllülük esasına dayalı şekilde ölçeği cevaplamışlardır.

2.5.Verilerin Analizi

Veriler analiz edilirken analiz tekniklerinden hangisinin kullanılacağına karar vermek amacıyla çarpıklık-basıklık katsayıları incelenerek, normallik testi yapılması gerektiği vurgulanmaktadır (Büyüköztürk, 2013; Can, 2014; Seçer, 2013). Puanların normal dağılması için çarpıklık ve basıklık katsayılarısınır değeri "±2" aralığı olarak kabul edilmektedir (George ve Mallery, 2003 aktaran Güven, 2014). Araştırma kapsamında karşılaştırma yapılan "sınıf düzeyi" ve "müze dersi alma" değişkenlerinin normal dağılım puanları kapsamında çarpıklık ve basıklık değerleri Tablo 18'de ve Tablo 19'da sunulmuştur.

Tablo 18. Sınıf Düzeyi ve Müze Dersi Alma Değişkenlerine Göre Ölçek Puanlarına Ait Betimsel İstatistik Değerleri

Değişken	Ölçek Faktörleri	Değişken	N	$\overline{X}$	S.S.	Çarpıklık	Basıklık
Sınıf Düzeyi	Müzelerin Önemi	3. Sınıf	371	4,49	,398	-,616	-,427
		4. Sınıf	435	4,56	,383	-,604	-,537
	Öğrenme-Öğretme Süreci	3. Sınıf	371	4,12	,568	-,264	-,537
		4. Sınıf	435	4,36	,508	-,445	-,772
	Öğretmen Rolü	3. Sınıf	371	4,54	,420	-,760	-,102
		4. Sınıf	435	4,60	,409	-,843	-,331
Müze Dersi Alma	Müzelerin Önemi	Evet	264	4,64	,376	-1,056	,304
		Hayır	542	4,47	,387	-,460	-,543
	Öğrenme-Öğretme Süreci	Evet	264	4,40	,528	-,780	,145
		Hayır	542	4,18	,544	-,242	-,688
	Öğretmen Rolü	Evet	264	4,66	,400	-1,266	1,045
		Hayır	542	4,53	,416	-,619	-,550

Tablo 18 incelendiğinde "Sınıf Düzeyi" ve "Müze Dersi Alma" değişkenlerine göre, "Müzelerde Eğitim Uygulamalarının Değerlendirilmesi Ölçeği" alt faktörlerine ilişkin çarpıklık ve basıklık katsayıları ±2 aralığında yer almaktadır. Bu doğrultuda verilerin her iki değişken için de normal dağıldığı görülmektedir. Ölçek puanlarının normal dağılım göstermesi nedeniyle ikili değişkenlerin karşılaştırılması amacıyla yapılan veri analizinde t testi kullanılmıştır.

Verilerin analizi aşamasında ikiden fazla değişkenler için grup varyans homojenliği incelenmiştir. Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri programlara göre grup varyanslarının homojenliği Levene testi ile belirlenmiştir. Levene testi sonuçları Tablo 19'da sunulmuştur.

Tablo 19. Program Değişkenine Göre Ölçek Puanlarına İlişkin Levene Test Sonuçları

Ölçüm	Faktörler	F	sd1	sd2	p
ANOVA (Levene Testi)	Müzelerin Önemi	1,350	11	794	,192*
	Öğrenme-Öğretme Süreci	1,001	11	794	,444*
	Öğretmen Rolü	1,762	11	794	,057*

*p>,05

"Müzelerde Eğitim Uygulamalarının Değerlendirilmesi Ölçeği" alt faktörlerine ilişkin Levene testi sonuçlarına göre, grupların (Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği, İngilizce Öğretmenliği, İlköğretim Matematik Öğretmenliği, Müzik Öğretmenliği, Okul Öncesi Öğretmenliği, Özel Eğitim Öğretmenliği, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Resim-İş Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ve Türkçe Öğretmenliği) varyanslarının homojen olduğu görülmektedir (p>,05). Bu doğrultuda verilerin analizinde tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmış ve farklılıkların kaynağı Post Hoc Testlerinden Tukey analizi ile tespit edilmiştir.

3. BULGULAR

Bu bölümde öğretmen adaylarının, müze ziyaretleri, müzelerin önemi, müzelerde öğrenme-öğretme süreci, sınıf düzeyi, müze dersi alıp almama durumları, öğrenim gördükleri programlara yönelik görüşlerine ait bulgulara yer verilmiştir.

3.1. Öğretmen Adaylarının Müze Ziyareti Bilgilerine Yönelik Bulgular

Bu başlık altında veri toplama aracının "Müze Ziyaret Bilgileri" başlığını kapsayan, öğretmen adaylarının müze gezme durumları "Şekil 3", sanal müze gezme durumları "Şekil 4", müzelere gidiş sıklıkları "Şekil 5", müzelere gidiş amaçları "Şekil 6" ve müzelere gidemeyiş nedenleri "Şekil 7" alt başlıklarına yönelik bulgulara yer verilmiştir.

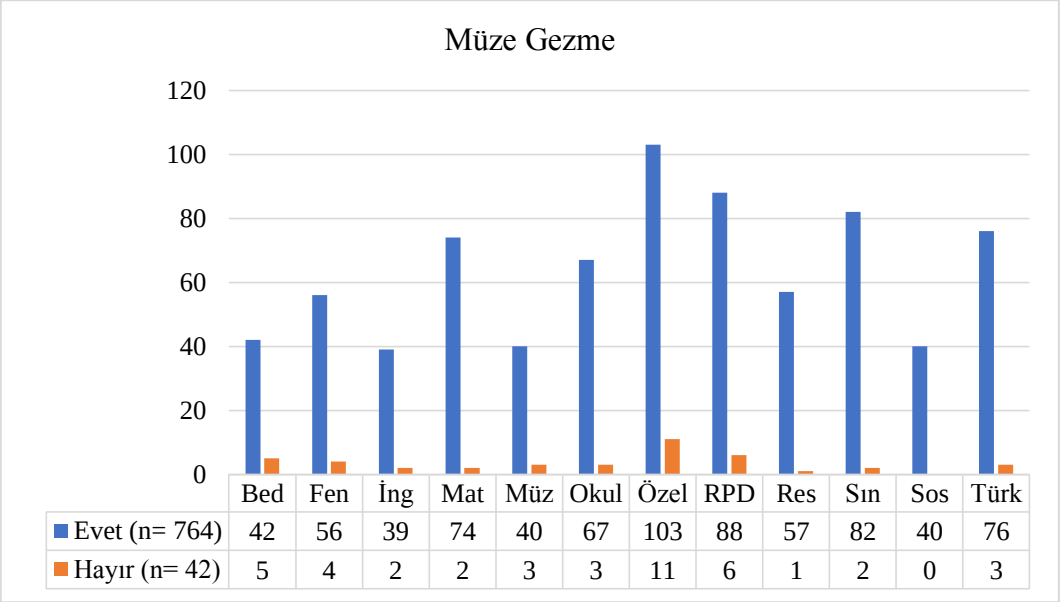

	Bed	Fen	İng	Mat	Müz	Okul	Özel	RPD	Res	Sın	Sos	Türk
Evet (n= 764)	42	56	39	74	40	67	103	88	57	82	40	76
Hayır (n= 42)	5	4	2	2	3	3	11	6	1	2	0	3

Şekil 3. Öğretmen Adaylarının Müze Gezme Durumlarına Göre Dağılımları

Şekil 3 incelendiğinde öğretmen adaylarının 764'ü daha önce müze ziyaretinde bulunduklarını, 42 öğretmen adayı ise daha önce hiç müze ziyaretinde bulunmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu doğrultuda araştırmaya katılan öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun müze ziyaretinde bulunduğu anlaşılmaktadır.

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 42'si, Fen Bilgisi Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 56'sı, İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 39'u, İlköğretim

Matematik Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 74'ü, Müzik Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 40'ı, Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 67'si, Özel Eğitim Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 103'ü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Lisans Programı öğretmen adaylarının 88'i Resim-İş Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 57'si Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı Öğretmen adaylarının 82'si, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 40'ı, Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 76'sı daha önce müze ziyaretinde bulunduklarını ifade etmişlerdir.

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 5'i, Fen Bilgisi Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 4'ü, İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 2'si, İlköğretim Matematik Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 2'si, Müzik Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 3'ü, Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 3'ü, Özel Eğitim Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 11'i, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Lisans Programı öğretmen adaylarının 6'sı Resim-İş Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 1'i Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı Öğretmen adaylarının 2'si, Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 3'ü daha önce hiç müze ziyaretinde bulunmadıklarını ifade etmişlerdir.

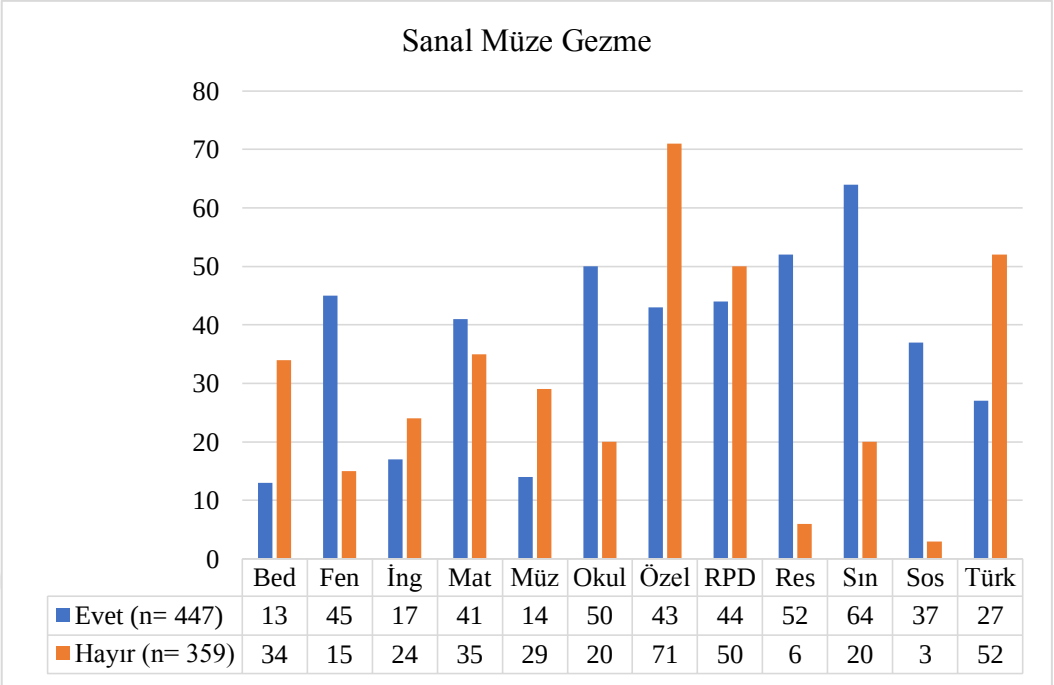

	Bed	Fen	İng	Mat	Müz	Okul	Özel	RPD	Res	Sın	Sos	Türk
Evet (n= 447)	13	45	17	41	14	50	43	44	52	64	37	27
Hayır (n= 359)	34	15	24	35	29	20	71	50	6	20	3	52

Şekil 4. Öğretmen Adaylarının Sanal Müze Gezme Durumlarına Göre Dağılımları

Şekil 4 incelendiğinde, 447 öğretmen adayının daha önce sanal müze ziyareti yaptıkları ve 359 öğretmen adayının ise daha önce sanal müze ziyareti yapmadıkları görülmektedir. Bu kapsamda Özel Eğitim, Türkçe, RPD, İngilizce ve Beden Eğitimi ve Spor bölümü öğretmen adaylarının diğer programlara göre, sanal müze ziyaretinde daha az bulundukları görülmektedir.

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 13'ü, Fen Bilgisi Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 45'i, İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 17'si, İlköğretim Matematik Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 41'i, Müzik Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 14'ü, Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 50'si, Özel Eğitim Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 43'ü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Lisans Programı öğretmen adaylarının 44'ü, Resim-İş Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 52'si, Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı Öğretmen adaylarının 64'ü, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 37'si, Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 27'si daha önce sanal müze ziyaretinde bulunduklarını ifade etmişlerdir.

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 34'ü, Fen Bilgisi Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 15'i, İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 24'ü, İlköğretim Matematik Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 35'i, Müzik Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 29'u, Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 20'si, Özel Eğitim Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 71'i, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Lisans Programı öğretmen adaylarının 50'si, Resim-İş Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 6'sı Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı Öğretmen adaylarının 20'si, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 3'ü, Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 52'si daha önce hiç sanal müze ziyaretinde bulunmadıklarını ifade etmişlerdir.

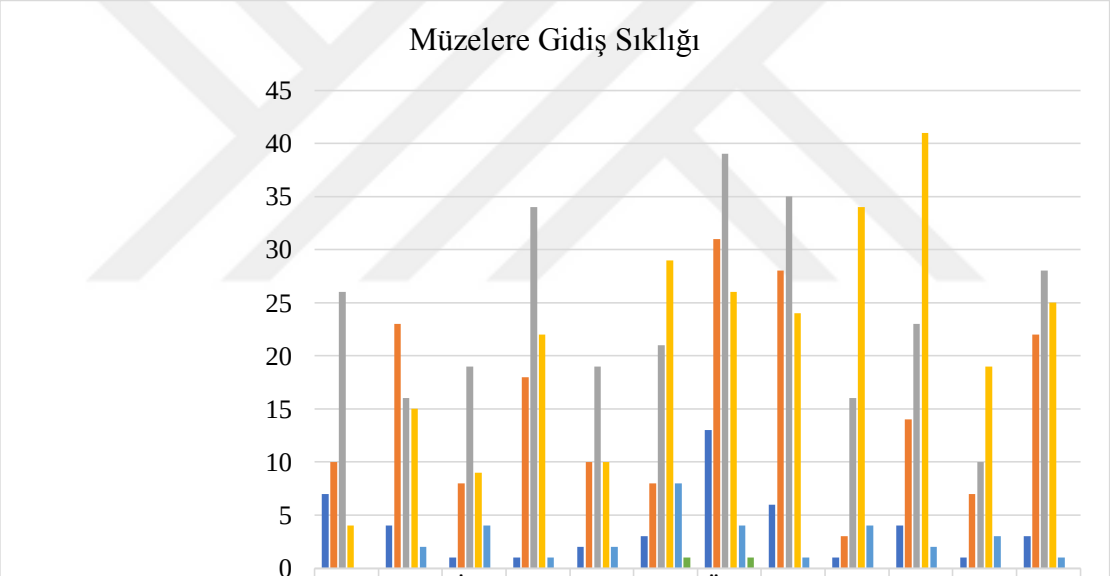

	Bed	Fen	İng	Mat	Müz	Okul	Özel	RPD	Res	Sın	Sos	Türk
Hiçbir Zaman (n= 46)	7	4	1	1	2	3	13	6	1	4	1	3
Bazen (n= 182)	10	23	8	18	10	8	31	28	3	14	7	22
Nadiren (n= 286)	26	16	19	34	19	21	39	35	16	23	10	28
Ara Sıra (n= 258)	4	15	9	22	10	29	26	24	34	41	19	25
Sıklıkla (n= 32)	0	2	4	1	2	8	4	1	4	2	3	1
Her Zaman (n= 2)	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0

Şekil 5. Öğretmen Adaylarının Müzelere Gidiş Sıklıklarına Göre Dağılımları

Şekil 5 incelendiğinde, öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun müze ziyaretinde bulunmalarına karşın; müzelere gidiş sıklıklarının nadiren (n=286), ara

sıra (n=258) ve bazen (n=182) şeklinde gerçekleştiği görülmektedir. Bu doğrultuda tüm lisans programlarında sıklıkla ve her zaman seçeneğini işaretleyen az sayıda öğrenci olduğu ve özellikle Beden, Türkçe, Özel Eğitim, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ya da Sınıf Öğretmenliği alanlarında müze ziyareti sürecinin istenilen düzeyde gerçekleşmediği görülmektedir.

Şekil 5'e göre müzelere gidiş sıklıkları noktasında; Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 7'si hiçbir zaman gitmediklerini, 10'u bazen gittiklerini, 26'sı nadiren gittiklerini, 4'ü ara sıra gittiklerini ifade etmişlerdir.

Fen Bilgisi Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 4'ü hiçbir zaman gitmediklerini, 23'ü bazen gittiklerini, 16'sı nadiren gittiklerini, 15'i ara sıra gittiklerini, 2'si sıklıkla gittiklerini ifade etmişlerdir.

İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 1'i hiçbir zaman gitmediğini, 8'i bazen gittiklerini, 19'u nadiren gittiklerini, 9'u ara sıra gittiklerini, 4'ü sıklıkla gittiklerini ifade etmişlerdir.

İlköğretim Matematik Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 1'i hiçbir zaman gitmediğini, 18'i bazen gittiklerini, 34'ü nadiren gittiklerini, 22'si ara sıra gittiklerini, 1'i sıklıkla gittiğini ifade etmişlerdir.

Müzik Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 2'si hiçbir zaman gitmediklerini, 10'u bazen gittiklerini, 19'u nadiren gittiklerini, 10'u ara sıra gittiklerini, 2'si sıklıkla gittiklerini ifade etmişlerdir.

Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 3'ü hiçbir zaman gitmediklerini, 8'i bazen gittiklerini, 21'i nadiren gittiklerini, 29'u ara sıra gittiklerini, 8'i sıklıkla gittiklerini, 1'i her zaman gittiğini ifade etmişlerdir.

Özel Eğitim Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 13'ü hiçbir zaman gitmediklerini, 31'i bazen gittiklerini, 39'u nadiren gittiklerini, 26'sı ara sıra gittiklerini, 4'ü sıklıkla gittiklerini, 1'i her zaman gittiğini ifade etmişlerdir.

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Lisans Programı öğretmen adaylarının 6'sı hiçbir zaman gitmediklerini, 28'i bazen gittiklerini, 35'i nadiren gittiklerini, 24'ü ara sıra gittiklerini, 1'i sıklıkla gittiğini ifade etmişlerdir.

Resim-İş Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 1'i hiçbir zaman gitmediğini, 3'ü bazen gittiklerini, 16'sı nadiren gittiklerini, 34'ü ara sıra gittiklerini, 4'ü sıklıkla gittiklerini ifade etmişlerdir.

Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 4'ü hiçbir zaman gitmediklerini, 14'ü bazen gittiklerini, 23'ü nadiren gittiklerini, 41'i ara sıra gittiklerini, 2'si sıklıkla gittiklerini ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 1'i hiçbir zaman gitmediğini, 7'si bazen gittiklerini, 10'u nadiren gittiklerini, 19'u ara sıra gittiklerini, 3'ü sıklıkla gittiklerini ifade etmişlerdir.

Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 3'ü hiçbir zaman gitmediklerini, 22'si bazen gittiklerini, 28'i nadiren gittiklerini, 25'i ara sıra gittiklerini, 1'i sıklıkla gittiğini ifade etmişlerdir.

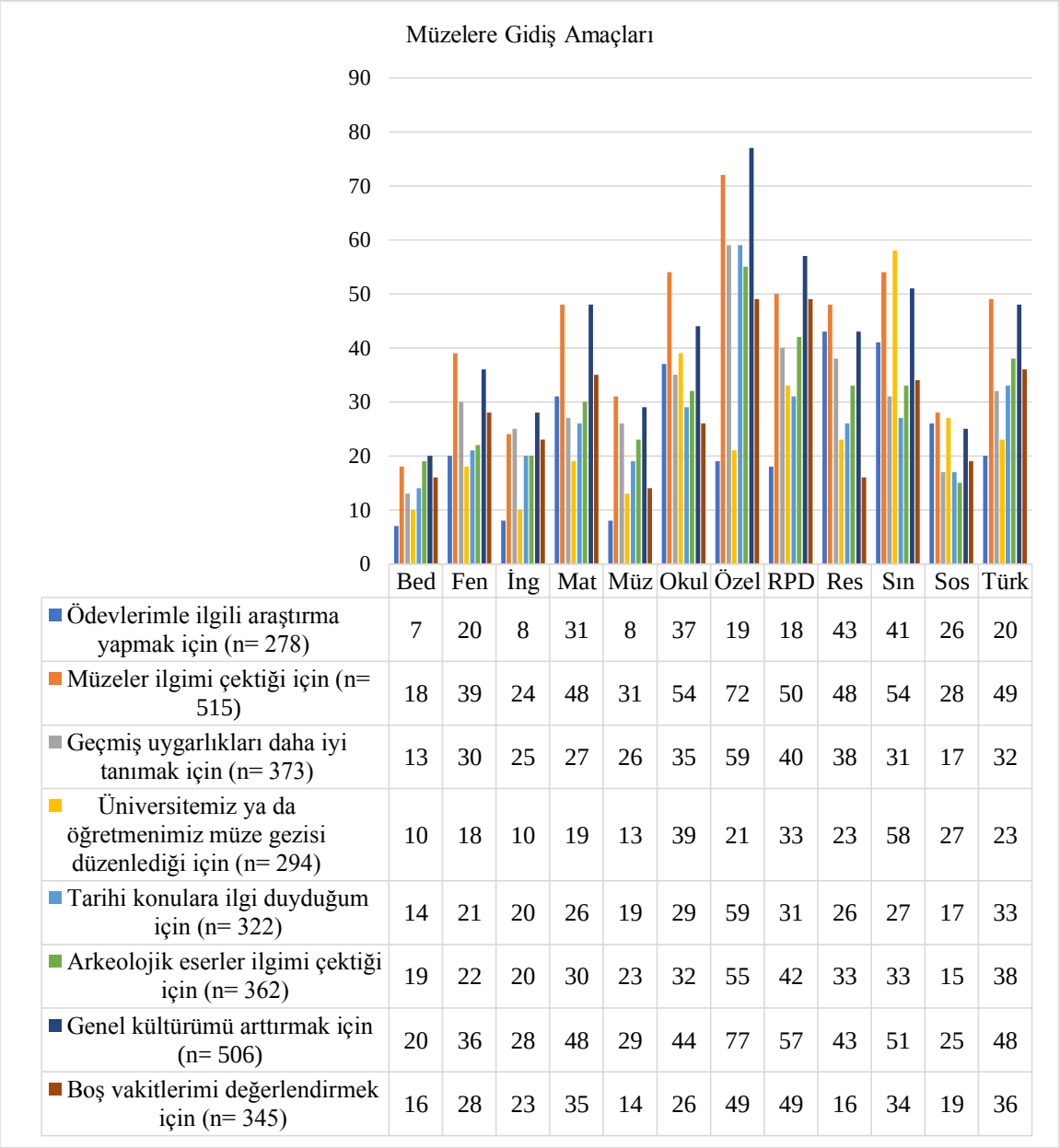

	Bed	Fen	İng	Mat	Müz	Okul	Özel	RPD	Res	Sın	Sos	Türk
Ödevlerimle ilgili araştırma yapmak için (n= 278)	7	20	8	31	8	37	19	18	43	41	26	20
Müzeler ilgimi çektiği için (n= 515)	18	39	24	48	31	54	72	50	48	54	28	49
Geçmiş uygarlıkları daha iyi tanımak için (n= 373)	13	30	25	27	26	35	59	40	38	31	17	32
Üniversitemiz ya da öğretmenimiz müze gezisi düzenlediği için (n= 294)	10	18	10	19	13	39	21	33	23	58	27	23
Tarihi konulara ilgi duyduğum için (n= 322)	14	21	20	26	19	29	59	31	26	27	17	33
Arkeolojik eserler ilgimi çektiği için (n= 362)	19	22	20	30	23	32	55	42	33	33	15	38
Genel kültürümü arttırmak için (n= 506)	20	36	28	48	29	44	77	57	43	51	25	48
Boş vakitlerimi değerlendirmek için (n= 345)	16	28	23	35	14	26	49	49	16	34	19	36

Şekil 6. Öğretmen Adaylarının Müzelere Gidiş Amaçlarına Göre Dağılımları

Şekil 6 incelendiğinde öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun müzeleri ilgilerini çekmesi (n=515) ve genel kültürlerini arttırmak istemeleri (n=506) nedeniyle ziyaret ettikleri görülmektedir. Ödevlerle ilgili araştırma yapma ve üniversite ya da öğretmenlerin müzelerle ilgili gezi düzenlemeleri ise, diğerlerine göre daha az tercih sebebi olarak görülmektedir. Bu kapsamda Şekil 6'dan Okul Öncesi, Özel Eğitim, RPD, Müzik ve Resim-İş Öğretmenliği öğretmen adaylarının diğer lisans öğrencilerine göre müzelere daha fazla ilgi duyduğu anlaşılmaktadır.

Yine büyük çoğunluğun görüşlerine göre, müzeler boş vakitlerin değerlendirilmesi (n=345) amacıyla ziyaret edilmektedir.

Öğretmen adaylarının müzelere gidiş amaçları noktasında; Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 7'si ödevleri ile ilgili araştırma yapmak için, 18'i müzeler ilgilerini çektiği için, 13'ü geçmiş uygarlıkları daha iyi tanımak için, 10'u üniversiteleri ya da öğretmenleri müze gezisi düzenlediği için, 14'ü tarihi konulara ilgi duydukları için, 19'u arkeolojik eserler ilgilerini çektikleri için, 20'si genel kültürlerini artırmak için, 16'sı boş vakitlerini değerlendirmek için gittiklerini ifade etmişlerdir.

Fen Bilgisi Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 20'si ödevleri ile ilgili araştırma yapmak için, 39'u müzeler ilgilerini çektiği için, 30'u geçmiş uygarlıkları daha iyi tanımak için, 18'i üniversiteleri ya da öğretmenleri müze gezisi düzenlediği için, 21'i tarihi konulara ilgi duydukları için, 22'si arkeolojik eserler ilgilerini çektikleri için, 36'sı genel kültürlerini artırmak için, 28'i boş vakitlerini değerlendirmek için gittiklerini ifade etmişlerdir.

İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 8'i ödevleri ile ilgili araştırma yapmak için, 24'ü müzeler ilgilerini çektiği için, 25'i geçmiş uygarlıkları daha iyi tanımak için, 10'u üniversiteleri ya da öğretmenleri müze gezisi düzenlediği için, 20'si tarihi konulara ilgi duydukları için, 20'si arkeolojik eserler ilgilerini çektikleri için, 28'i genel kültürlerini artırmak için, 23'ü boş vakitlerini değerlendirmek için gittiklerini ifade etmişlerdir.

Matematik Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 31'i ödevleri ile ilgili araştırma yapmak için, 48'i müzeler ilgilerini çektiği için, 27'si geçmiş uygarlıkları daha iyi tanımak için, 19'u üniversiteleri ya da öğretmenleri müze gezisi düzenlediği için, 26'sı tarihi konulara ilgi duydukları için, 30'u arkeolojik eserler ilgilerini çektikleri için, 48'i genel kültürlerini artırmak için, 35'i boş vakitlerini değerlendirmek için gittiklerini ifade etmişlerdir.

Müzik Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 8'i ödevleri ile ilgili araştırma yapmak için, 31'i müzeler ilgilerini çektiği için, 26'sı geçmiş uygarlıkları daha iyi tanımak için, 13'ü üniversiteleri ya da öğretmenleri müze gezisi düzenlediği için, 19'u tarihi konulara ilgi duydukları için, 23'ü arkeolojik eserler

ilgilerini çektikleri için, 29'u genel kültürlerini artırmak için, 14'ü boş vakitlerini değerlendirmek için gittiklerini ifade etmişlerdir.

Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 37'si ödevleri ile ilgili araştırma yapmak için, 54'ü müzeler ilgilerini çektiği için, 35'i geçmiş uygarlıkları daha iyi tanımak için, 39'u üniversiteleri ya da öğretmenleri müze gezisi düzenlediği için, 29'u tarihi konulara ilgi duydukları için, 32'si arkeolojik eserler ilgilerini çektikleri için, 44'ü genel kültürlerini artırmak için, 26'sı boş vakitlerini değerlendirmek için gittiklerini ifade etmişlerdir.

Özel Eğitim Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 19'u ödevleri ile ilgili araştırma yapmak için, 72'si müzeler ilgilerini çektiği için, 59'u geçmiş uygarlıkları daha iyi tanımak için, 21'i üniversiteleri ya da öğretmenleri müze gezisi düzenlediği için, 59'u tarihi konulara ilgi duydukları için, 55'i arkeolojik eserler ilgilerini çektikleri için, 77'si genel kültürlerini artırmak için, 49'u boş vakitlerini değerlendirmek için gittiklerini ifade etmişlerdir.

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Lisans Programı öğretmen adaylarının 18'i ödevleri ile ilgili araştırma yapmak için, 50'si müzeler ilgilerini çektiği için, 40'ı geçmiş uygarlıkları daha iyi tanımak için, 33'ü üniversiteleri ya da öğretmenleri müze gezisi düzenlediği için, 31'i tarihi konulara ilgi duydukları için, 42'si arkeolojik eserler ilgilerini çektikleri için, 57'si genel kültürlerini artırmak için, 49'u boş vakitlerini değerlendirmek için gittiklerini ifade etmişlerdir.

Resim-İş Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 43'ü ödevleri ile ilgili araştırma yapmak için, 48'i müzeler ilgilerini çektiği için, 38'i geçmiş uygarlıkları daha iyi tanımak için, 23'ü üniversiteleri ya da öğretmenleri müze gezisi düzenlediği için, 26'sı tarihi konulara ilgi duydukları için, 33'ü arkeolojik eserler ilgilerini çektikleri için, 43'ü genel kültürlerini artırmak için, 16'sı boş vakitlerini değerlendirmek için gittiklerini ifade etmişlerdir.

Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 41'i ödevleri ile ilgili araştırma yapmak için, 54'ü müzeler ilgilerini çektiği için, 31'i geçmiş uygarlıkları daha iyi tanımak için, 58'i üniversiteleri ya da öğretmenleri müze gezisi düzenlediği için, 27'si tarihi konulara ilgi duydukları için, 33'ü arkeolojik eserler ilgilerini çektikleri için, 51'i genel kültürlerini artırmak için, 34'ü boş vakitlerini değerlendirmek için gittiklerini ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 26'sı ödevleri ile ilgili araştırma yapmak için, 28'i müzeler ilgilerini çektiği için, 17'si geçmiş uygarlıkları daha iyi tanımak için, 27'si üniversiteleri ya da öğretmenleri müze gezisi düzenlediği için, 17'si tarihi konulara ilgi duydukları için, 15'i arkeolojik eserler ilgilerini çektikleri için, 25'i genel kültürlerini artırmak için, 19'u boş vakitlerini değerlendirmek için gittiklerini ifade etmişlerdir.

Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 20'si ödevleri ile ilgili araştırma yapmak için, 49'u müzeler ilgilerini çektiği için, 32'si geçmiş uygarlıkları daha iyi tanımak için, 23'ü üniversiteleri ya da öğretmenleri müze gezisi düzenlediği için, 33'ü tarihi konulara ilgi duydukları için, 38'i arkeolojik eserler ilgilerini çektikleri için, 48'i genel kültürlerini artırmak için, 36'sı boş vakitlerini değerlendirmek için gittiklerini ifade etmişlerdir.

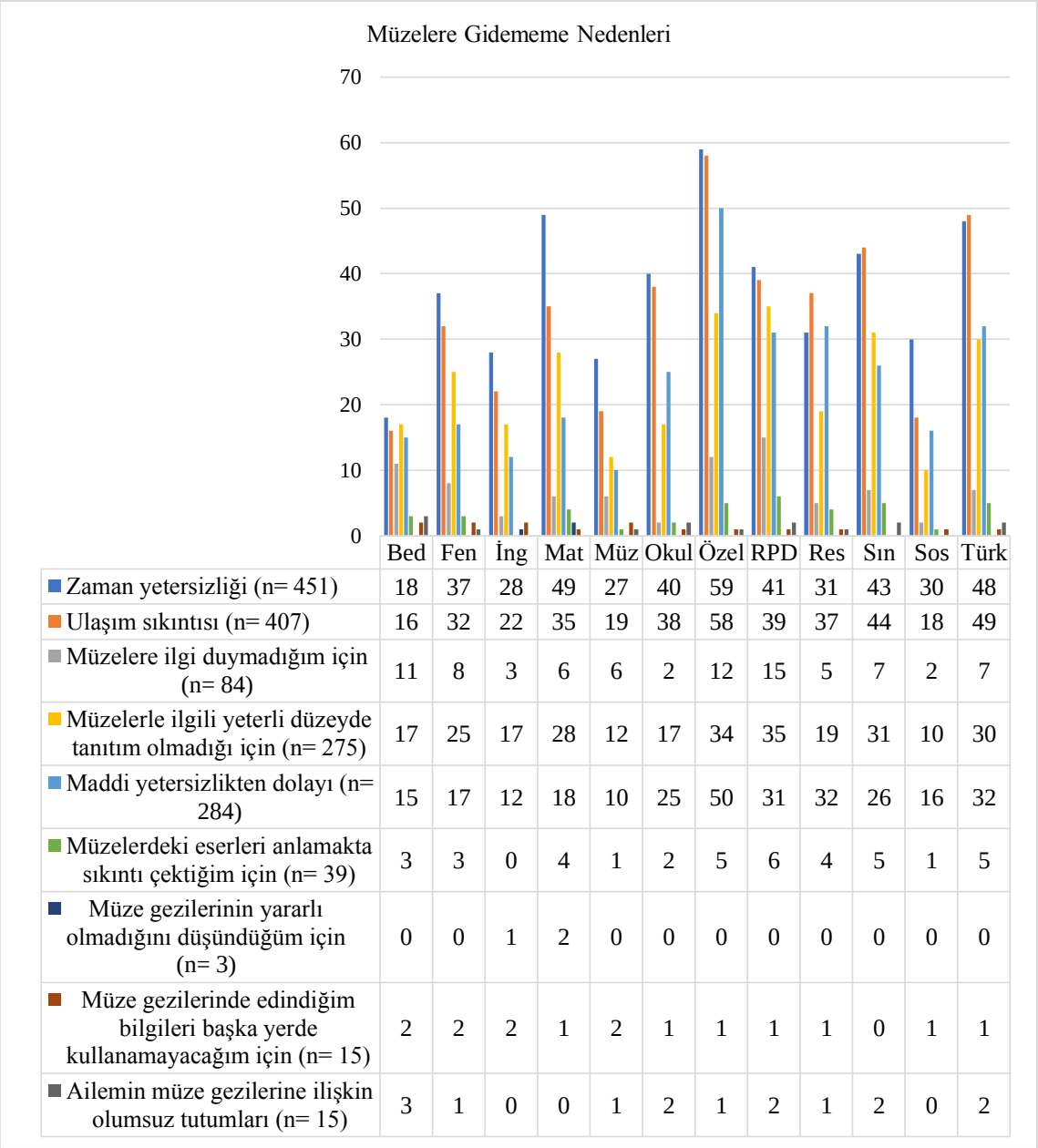

	Bed	Fen	İng	Mat	Müz	Okul	Özel	RPD	Res	Sın	Sos	Türk
Zaman yetersizliği (n= 451)	18	37	28	49	27	40	59	41	31	43	30	48
Ulaşım sıkıntısı (n= 407)	16	32	22	35	19	38	58	39	37	44	18	49
Müzelere ilgi duymadığım için (n= 84)	11	8	3	6	6	2	12	15	5	7	2	7
Müzelerle ilgili yeterli düzeyde tanıtım olmadığı için (n= 275)	17	25	17	28	12	17	34	35	19	31	10	30
Maddi yetersizlikten dolayı (n= 284)	15	17	12	18	10	25	50	31	32	26	16	32
Müzelerdeki eserleri anlamakta sıkıntı çektiğim için (n= 39)	3	3	0	4	1	2	5	6	4	5	1	5
Müze gezilerinin yararlı olmadığını düşündüğüm için (n= 3)	0	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Müze gezilerinde edindiğim bilgileri başka yerde kullanamayacağım için (n= 15)	2	2	2	1	2	1	1	1	1	0	1	1
Ailemin müze gezilerine ilişkin olumsuz tutumları (n= 15)	3	1	0	0	1	2	1	2	1	2	0	2

Şekil 7. Öğretmen Adaylarının Müzelere Gidemeyiş Nedenlerine Göre Dağılımları

Şekil 7 incelendiğinde öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun müzeleri zaman yetersizliği (n=451) ve ulaşım sıkıntısı (n=407) nedeniyle ziyaret edemedikleri konusunda ortak görüşe sahip oldukları görülmektedir. Ayrıca maddi yetersizlik (n=284) ve müzelere ilişkin yeterli düzeyde tanıtım olmaması (n=275) yine müze ziyareti sürecini olumsuz olarak etkileyen faktörler arasında değerlendirilmektedir. Öğretmen adaylarının bir bölümü ise (n=84) müzelere ilgi duymadıklarını ifade etmektedirler. Diğer taraftan çok az sayıda öğretmen adayı

müze gezilerinin yararlı olmadığını (n=3) ve müze gezilerinde edindikleri bilgileri başka yerlerde kullanamayacaklarını (n=15) belirtmektedirler. Bu durum öğretmen adaylarının müze gezilerine önem verdiklerini ancak zaman ve maddi imkanlar gibi sebeplerden ötürü müze ziyaretlerinin yapılması noktasında zorlandıklarını ortaya koymaktadır.

Öğretmen adaylarının müzelere gidememe nedenleri noktasında; Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 18'i zaman yetersizliğinden, 16'sı ulaşım sıkıntısından, 11'i müzelere ilgi duymadıkları için, 17'si müzelerle ilgili yeterli düzeyde tanıtım olmadığı için, 15'i maddi yetersizlikten dolayı, 3'ü müzelerdeki eserleri anlamakta sıkıntı çektikleri için, 2'si müze gezilerinde edindikleri bilgileri başka yerde kullanamayacakları için, 3'ü ailelerinin müze gezilerine ilişkin olumsuz tutumları nedeniyle müzeye gidemediklerini ifade etmişlerdir.

Fen Bilgisi Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 37'si zaman yetersizliğinden, 32'si ulaşım sıkıntısından, 8'i müzelere ilgi duymadıkları için, 25'i müzelerle ilgili yeterli düzeyde tanıtım olmadığı için, 17'si maddi yetersizlikten dolayı, 3'ü müzelerdeki eserleri anlamakta sıkıntı çektikleri için, 2'si müze gezilerinde edindikleri bilgileri başka yerde kullanamayacakları için, 1'i ailelerinin müze gezilerine ilişkin olumsuz tutumları nedeniyle müzeye gidemediğini ifade etmişlerdir.

İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 28'i zaman yetersizliğinden, 22'si ulaşım sıkıntısından, 3'ü müzelere ilgi duymadıkları için, 17'si müzelerle ilgili yeterli düzeyde tanıtım olmadığı için, 12'si maddi yetersizlikten dolayı, 1'i müze gezilerinin yararlı olmadığını düşündüğü için, 2'si müze gezilerinde edindikleri bilgileri başka yerde kullanamayacakları için, müzeye gidemediklerini ifade etmişlerdir.

İlköğretim Matematik Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 49'u zaman yetersizliğinden, 35'i ulaşım sıkıntısından, 6'sı müzelere ilgi duymadıkları için, 28'i müzelerle ilgili yeterli düzeyde tanıtım olmadığı için, 18'i maddi yetersizlikten dolayı, 4'ü müzelerdeki eserleri anlamakta sıkıntı çektikleri için, 2'si müze gezilerinin yararlı olmadığını düşündükleri için, 1'i müze gezilerinde

edindikleri bilgileri başka yerde kullanamayacağı için müzeye gidemediklerini ifade etmişlerdir.

Müzik Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 27'si zaman yetersizliğinden, 19'u ulaşım sıkıntısından, 6'sı müzelere ilgi duymadıkları için, 28'i müzelerle ilgili yeterli düzeyde tanıtım olmadığı için, 18'i maddi yetersizlikten dolayı, 4'ü müzelerdeki eserleri anlamakta sıkıntı çektikleri için, 2'si müze gezilerinin yararlı olmadığını düşündükleri için, 2'si müze gezilerinde edindikleri bilgileri başka yerde kullanamayacakları için, 1'i ailesinin müze gezilerine ilişkin olumsuz tutumu nedeniyle müzeye gidemediklerini ifade etmişlerdir.

Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 40'ı zaman yetersizliğinden, 38'i ulaşım sıkıntısından, 2'si müzelere ilgi duymadıkları için, 17'si müzelerle ilgili yeterli düzeyde tanıtım olmadığı için, 25'i maddi yetersizlikten dolayı, 2'si müzelerdeki eserleri anlamakta sıkıntı çektikleri için, 1'i müze gezilerinde edindikleri bilgileri başka yerde kullanamayacağı için, 2'si ailelerinin müze gezilerine ilişkin olumsuz tutumları nedeniyle müzeye gidemediklerini ifade etmişlerdir.

Özel Eğitim Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 59'u zaman yetersizliğinden, 58'i ulaşım sıkıntısından, 12'si müzelere ilgi duymadıkları için, 34'ü müzelerle ilgili yeterli düzeyde tanıtım olmadığı için, 50'si maddi yetersizlikten dolayı, 5'i müzelerdeki eserleri anlamakta sıkıntı çektikleri için, 1'i müze gezilerinde edindikleri bilgileri başka yerde kullanamayacağı için, 1'ü ailesinin müze gezilerine ilişkin olumsuz tutumu nedeniyle müzeye gidemediklerini ifade etmişlerdir.

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Lisans Programı öğretmen adaylarının 41'i zaman yetersizliğinden, 39'u ulaşım sıkıntısından, 15'i müzelere ilgi duymadıkları için, 35'i müzelerle ilgili yeterli düzeyde tanıtım olmadığı için, 31'i maddi yetersizlikten dolayı, 6'sı müzelerdeki eserleri anlamakta sıkıntı çektikleri için, 1'i müze gezilerinde edindiği bilgileri başka yerde kullanamayacağı için, 2'si ailelerinin müze gezilerine ilişkin olumsuz tutumları nedeniyle müzeye gidemediklerini ifade etmişlerdir.

Resim-İş Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 31'i zaman yetersizliğinden, 37'si ulaşım sıkıntısından, 5' i müzelere ilgi duymadıkları için, 19'u müzelerle ilgili yeterli düzeyde tanıtım olmadığı için, 32'si maddi yetersizlikten

dolayı, 4'ü müzelerdeki eserleri anlamakta sıkıntı çektikleri için, 1'i müze gezilerinde edindiği bilgileri başka yerde kullanamayacağı için, 1'i ailesinin müze gezilerine ilişkin olumsuz tutumu nedeniyle müzeye gidemediklerini ifade etmişlerdir.

Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 43'ü zaman yetersizliğinden, 44'ü ulaşım sıkıntısından, 7'si müzelere ilgi duymadıkları için, 31'i müzelerle ilgili yeterli düzeyde tanıtım olmadığı için, 26'sı maddi yetersizlikten dolayı, 5'i müzelerdeki eserleri anlamakta sıkıntı çektikleri için, 2'si ailelerinin müze gezilerine ilişkin olumsuz tutumları nedeniyle müzeye gidemediklerini ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 30'u zaman yetersizliğinden, 18'i ulaşım sıkıntısından, 2'si müzelere ilgi duymadıkları için, 10'u müzelerle ilgili yeterli düzeyde tanıtım olmadığı için, 16'sı maddi yetersizlikten dolayı, 1'i müzelerdeki eserleri anlamakta sıkıntı çektiği için, 1'i müze gezilerinde edindiği bilgileri başka yerde kullanamayacağı için, müzeye gidemediklerini ifade etmişlerdir.

Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 48'i zaman yetersizliğinden, 49'u ulaşım sıkıntısından, 7'si müzelere ilgi duymadıkları için, 30'u müzelerle ilgili yeterli düzeyde tanıtım olmadığı için, 32'si maddi yetersizlikten dolayı, 5'i müzelerdeki eserleri anlamakta sıkıntı çektikleri için, 1'i müze gezilerinde edindiği bilgileri başka yerde kullanamayacağı için, 2'si ailelerinin müze gezilerine ilişkin olumsuz tutumları nedeniyle müzeye gidemediklerini ifade etmişlerdir.

3.2. Öğretmen Adaylarının Müzelerin Önemi Hakkındaki Görüşlerine Yönelik Bulgular

Bu başlık altında veri toplama aracında yer alan "Müzelerin Önemi" bölümünü kapsayan, öğretmen adaylarının müzeleri önemli bulma durumları "Şekil 8", müzelerin kazandırdığı becerilere yönelik görüşleri "Şekil 9" ve müzelerin kazandırdığı değerlere yönelik görüşleri "Şekil 10" alt başlıkları altında bulgulara yer verilmiştir.

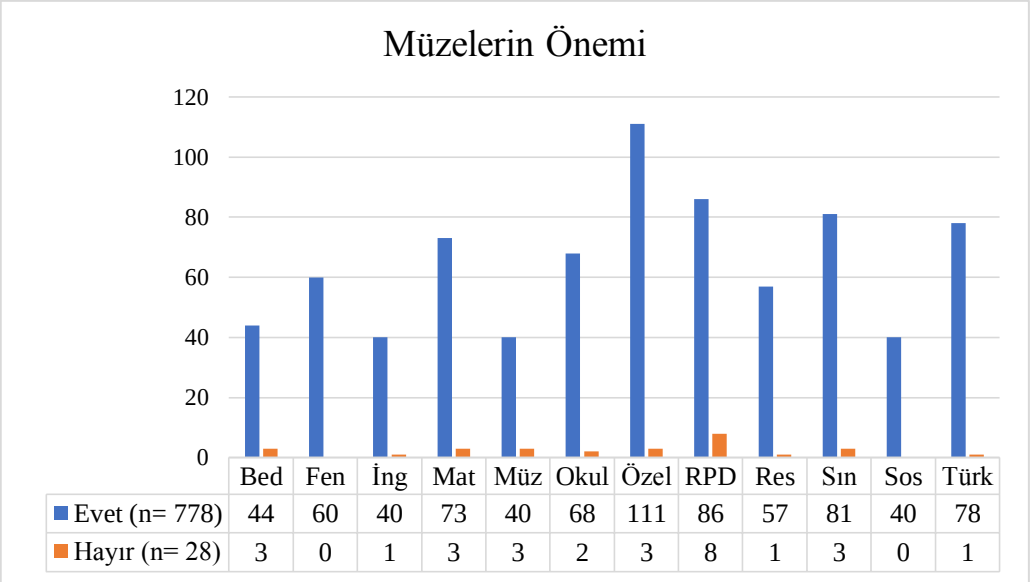

Şekil 8. Öğretmen Adaylarının Müzeleri Önemli Bulma Durumlarına Göre Dağılımları

Şekil 8 incelendiğinde öğretmen adaylarının 778'i müzeleri önemli bulduklarını ve 28'i müzeleri önemli bulmadıklarını ifade etmişlerdir.

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 44'ü, Fen Bilgisi Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 60'ı, İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 40'ı İlköğretim Matematik Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 73'ü, Müzik Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 40'ı, Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 68'i Özel Eğitim Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 111'i, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Lisans Programı öğretmen adaylarının 86'sı, Resim-İş Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 57'si, Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 81'i, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 40'ı, Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 78'i müzeleri önemli bulduklarını ifade etmişlerdir.

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 3'ü, İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 1'i İlköğretim Matematik Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 3'ü, Müzik Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 3'ü, Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 2'si, Özel Eğitim Öğretmenliği Lisans

Programı öğretmen adaylarının 3'ü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Lisans Programı öğretmen adaylarının 8'i, Resim-İş Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 1'i, Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 3'ü, Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 1'i müzeleri önemli bulmadıklarını ifade etmişlerdir.

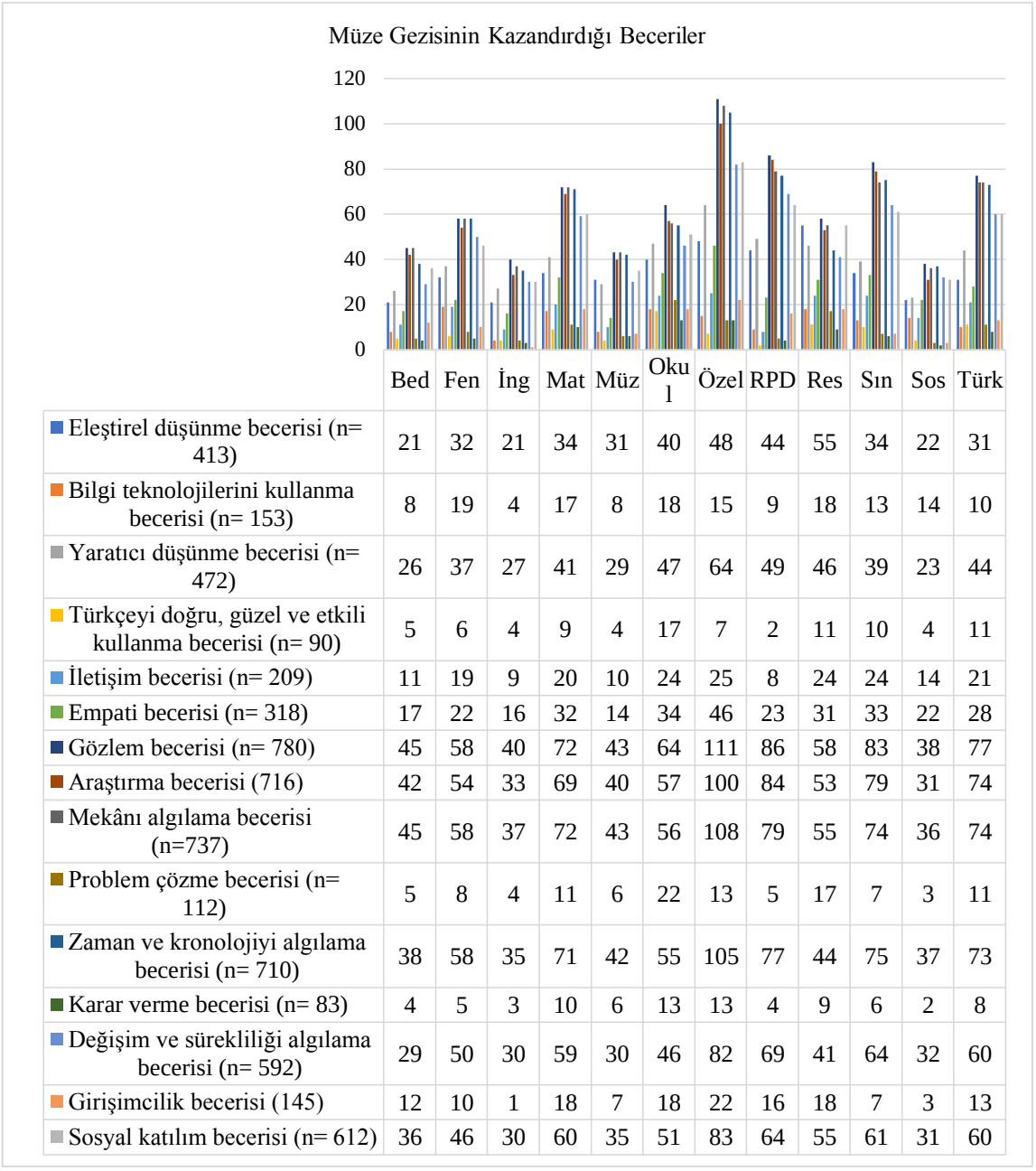

	Bed	Fen	İng	Mat	Müz	Okul	Özel	RPD	Res	Sın	Sos	Türk
Eleştirel düşünme becerisi (n= 413)	21	32	21	34	31	40	48	44	55	34	22	31
Bilgi teknolojilerini kullanma becerisi (n= 153)	8	19	4	17	8	18	15	9	18	13	14	10
Yaratıcı düşünme becerisi (n= 472)	26	37	27	41	29	47	64	49	46	39	23	44
Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma becerisi (n= 90)	5	6	4	9	4	17	7	2	11	10	4	11
İletişim becerisi (n= 209)	11	19	9	20	10	24	25	8	24	24	14	21
Empati becerisi (n= 318)	17	22	16	32	14	34	46	23	31	33	22	28
Gözlem becerisi (n= 780)	45	58	40	72	43	64	111	86	58	83	38	77
Araştırma becerisi (716)	42	54	33	69	40	57	100	84	53	79	31	74
Mekânı algılama becerisi (n=737)	45	58	37	72	43	56	108	79	55	74	36	74
Problem çözme becerisi (n= 112)	5	8	4	11	6	22	13	5	17	7	3	11
Zaman ve kronolojiyi algılama becerisi (n= 710)	38	58	35	71	42	55	105	77	44	75	37	73
Karar verme becerisi (n= 83)	4	5	3	10	6	13	13	4	9	6	2	8
Değişim ve sürekliliği algılama becerisi (n= 592)	29	50	30	59	30	46	82	69	41	64	32	60
Girişimcilik becerisi (145)	12	10	1	18	7	18	22	16	18	7	3	13
Sosyal katılım becerisi (n= 612)	36	46	30	60	35	51	83	64	55	61	31	60

Şekil 9. Öğretmen Adaylarının Müzelerin Kazandırdığı Becerilere Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımları

Şekil 9 incelendiğinde öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun müzelerin gözlem becerisi (n=780), mekânı algılama becerisi (n=737), araştırma becerisi (n=716), zaman ve kronolojiyi algılama becerisi (n=710) ile sosyal katılım becerisi (n=612) kazandırdığı yönünde ortak görüşe sahip oldukları görülmektedir. Diğer taraftan öğretmen adaylarının belirli bir kısmı müzelerin kazandırdığı becerilere yönelik olarak bilgi teknolojilerini kullanma (n=153) konusunda görüş belirtmiştir. Şekil 9'da müzelerin kazandırdığı becerilere yönelik olarak öğretmen adaylarının Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma (n=90), karar verme (n=83), problem çözme (n=112) ve iletişim becerisi (n=209) gibi faktörler açısından diğer maddelere göre daha az katılım sağladıkları görülmektedir.

Öğretmen adaylarının müzelerin kazandırdığı becerilere ilişkin, Beden Eğitimi Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 21'i eleştirel düşünme becerisini, 8'i bilgi teknolojilerini kullanma becerisini, 26'sı yaratıcı düşünme becerisini, 5'i Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma becerisini, 11'i iletişim becerisini, 17'si empati becerisini, 45'i gözlem becerisini, 42'si araştırma becerisini, 45'i mekânı algılama becerisini, 5'i problem çözme becerisini, 38'i zaman ve kronolojiyi algılama becerisini, 4'ü karar verme becerisini, 29'u değişim ve sürekliliği algılama becerisini, 12'si girişimcilik becerisini, 36'sı sosyal katılım becerisini kazandırdığını ifade etmişlerdir.

Fen Bilgisi Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 32'si eleştirel düşünme becerisini, 19'u bilgi teknolojilerini kullanma becerisini, 37'si yaratıcı düşünme becerisini, 6'sı Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma becerisini, 19'u iletişim becerisini, 22'si empati becerisini, 58'i gözlem becerisini, 54'ü araştırma becerisini, 58'i mekânı algılama becerisini, 8'i problem çözme becerisini, 58'si zaman ve kronolojiyi algılama becerisini, 5'i karar verme becerisini, 50'si değişim ve sürekliliği algılama becerisini, 10'u girişimcilik becerisini, 46'sı sosyal katılım becerisini kazandırdığını ifade etmişlerdir.

İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 21'i eleştirel düşünme becerisini, 4'ü bilgi teknolojilerini kullanma becerisini, 27'si yaratıcı düşünme becerisini, 4'ü Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma becerisini, 9'u iletişim becerisini, 16'sı empati becerisini, 40'ı gözlem becerisini, 33'ü araştırma becerisini, 37'si mekânı algılama becerisini, 4'ü problem çözme becerisini, 35'i

zaman ve kronolojiyi algılama becerisini, 3'ü karar verme becerisini, 30'u değişim ve sürekliliği algılama becerisini, 1'i girişimcilik becerisini, 30'u sosyal katılım becerisini kazandırdığını ifade etmişlerdir.

İlköğretim Matematik Lisans Programı öğretmen adaylarının 34'ü eleştirel düşünme becerisini, 17'si bilgi teknolojilerini kullanma becerisini, 41'i yaratıcı düşünme becerisini, 9'u Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma becerisini, 20'si iletişim becerisini, 32'si empati becerisini, 72'si gözlem becerisini, 69'u araştırma becerisini, 72'si mekânı algılama becerisini, 11'i problem çözme becerisini, 71'i zaman ve kronolojiyi algılama becerisini, 10'u karar verme becerisini, 59'u değişim ve sürekliliği algılama becerisini, 18'i girişimcilik becerisini, 60'ı sosyal katılım becerisini kazandırdığını ifade etmişlerdir.

Müzik Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 31'i eleştirel düşünme becerisini, 8'i bilgi teknolojilerini kullanma becerisini, 29'u yaratıcı düşünme becerisini, 4'ü Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma becerisini, 10'u iletişim becerisini, 14'ü empati becerisini, 43'ü gözlem becerisini, 40'ı araştırma becerisini, 43'ü mekânı algılama becerisini, 6'sı problem çözme becerisini, 42'si zaman ve kronolojiyi algılama becerisini, 6'sı karar verme becerisini, 30'u değişim ve sürekliliği algılama becerisini, 7'si girişimcilik becerisini, 35'i sosyal katılım becerisini kazandırdığını ifade etmişlerdir.

Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 40'ı eleştirel düşünme becerisini, 18'i bilgi teknolojilerini kullanma becerisini, 47'si yaratıcı düşünme becerisini, 17'si Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma becerisini, 24'ü iletişim becerisini, 34'ü empati becerisini, 64'ü gözlem becerisini, 57'si araştırma becerisini, 56'sı mekânı algılama becerisini, 22'si problem çözme becerisini, 55'i zaman ve kronolojiyi algılama becerisini, 13'ü karar verme becerisini, 46'sı değişim ve sürekliliği algılama becerisini, 18'i girişimcilik becerisini, 51'i sosyal katılım becerisini kazandırdığını ifade etmişlerdir.

Özel Eğitim Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 48'i eleştirel düşünme becerisini, 15'i bilgi teknolojilerini kullanma becerisini, 64'ü yaratıcı düşünme becerisini, 7'si Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma becerisini, 25'i iletişim becerisini, 46'sı empati becerisini, 111'i gözlem becerisini, 100'ü araştırma becerisini, 108'i mekânı algılama becerisini, 13'ü problem çözme

becerisini, 105'i zaman ve kronolojiyi algılama becerisini, 13'ü karar verme becerisini, 82'si değişim ve sürekliliği algılama becerisini, 22'si girişimcilik becerisini, 83'ü sosyal katılım becerisini kazandırdığını ifade etmişlerdir.

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Lisans Programı öğretmen adaylarının 44'ü eleştirel düşünme becerisini, 9'u bilgi teknolojilerini kullanma becerisini, 49'u yaratıcı düşünme becerisini, 2'si Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma becerisini, 8'i iletişim becerisini, 23'ü empati becerisini, 86'sı gözlem becerisini, 84'ü araştırma becerisini, 79'u mekânı algılama becerisini, 5'i problem çözme becerisini, 77'si zaman ve kronolojiyi algılama becerisini, 4'ü karar verme becerisini, 69'u değişim ve sürekliliği algılama becerisini, 16'sı girişimcilik becerisini, 64'ü sosyal katılım becerisini kazandırdığını ifade etmişlerdir.

Resim-İş Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 55'i eleştirel düşünme becerisini, 18'i bilgi teknolojilerini kullanma becerisini, 46'sı yaratıcı düşünme becerisini, 11'i Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma becerisini, 24'ü iletişim becerisini, 31'i empati becerisini, 58'i gözlem becerisini, 53'ü araştırma becerisini, 55'i mekânı algılama becerisini, 17'si problem çözme becerisini, 44'ü zaman ve kronolojiyi algılama becerisini, 9'u karar verme becerisini, 41'i değişim ve sürekliliği algılama becerisini, 18'i girişimcilik becerisini, 55'i sosyal katılım becerisini kazandırdığını ifade etmişlerdir.

Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 34'ü eleştirel düşünme becerisini, 13'ü bilgi teknolojilerini kullanma becerisini, 39'u yaratıcı düşünme becerisini, 10'u Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma becerisini, 24'ü iletişim becerisini, 33'ü empati becerisini, 83'ü gözlem becerisini, 79'u araştırma becerisini, 74'ü mekânı algılama becerisini, 7'si problem çözme becerisini, 75'i zaman ve kronolojiyi algılama becerisini, 6'sı karar verme becerisini, 64'ü değişim ve sürekliliği algılama becerisini, 7'si girişimcilik becerisini, 61'i sosyal katılım becerisini kazandırdığını ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 22'si eleştirel düşünme becerisini, 14'ü bilgi teknolojilerini kullanma becerisini, 23'ü yaratıcı düşünme becerisini, 4'ü Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma becerisini, 14'ü iletişim becerisini, 22'si empati becerisini, 38'i gözlem becerisini, 31'i araştırma becerisini, 36'sı mekânı algılama becerisini, 3'ü problem çözme becerisini,

37’si zaman ve kronolojiyi algılama becerisini, 2’si karar verme becerisini, 32’si değişim ve sürekliliği algılama becerisini, 3’ü girişimcilik becerisini, 31’i sosyal katılım becerisini kazandırdığını ifade etmişlerdir.

Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 31’i eleştirel düşünme becerisini, 10’u bilgi teknolojilerini kullanma becerisini, 44’ü yaratıcı düşünme becerisini, 11’i Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma becerisini, 21’i iletişim becerisini, 28’i empati becerisini, 77’si gözlem becerisini, 74’ü araştırma becerisini, 74’ü mekânı algılama becerisini, 11’i problem çözme becerisini, 73’ü zaman ve kronolojiyi algılama becerisini, 8’i karar verme becerisini, 60’ı değişim ve sürekliliği algılama becerisini, 13’ü girişimcilik becerisini, 60’ı sosyal katılım becerisini kazandırdığını ifade etmişlerdir.

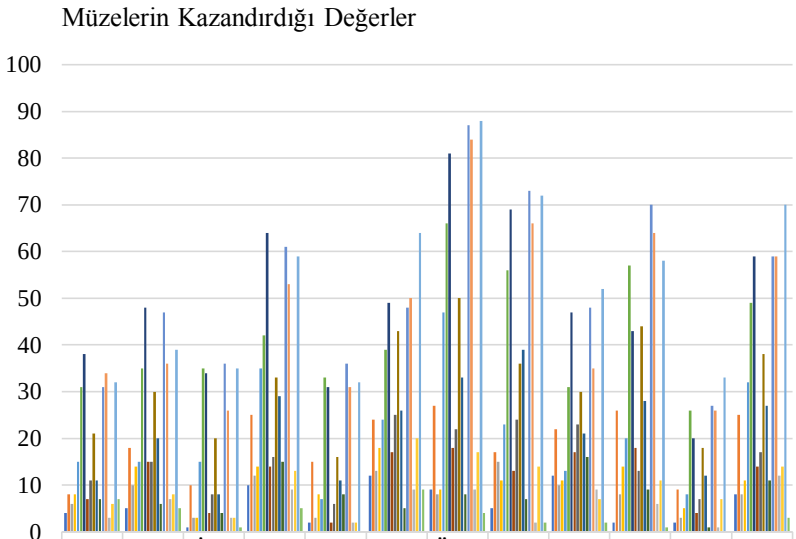

	Bed	Fen	İng	Mat	Müz	Okul	Özel	RPD	Res	Sın	Sos	Türk
Adil olma (n= 72)	4	5	1	10	2	12	9	5	12	2	2	8
Hoşgörü (n= 226)	8	18	10	25	15	24	27	17	22	26	9	25
Aile birliğine önem verme (n= 99)	6	10	3	12	3	13	8	15	10	8	3	8
Misafirperverlik (n= 126)	8	14	3	14	8	18	9	11	11	14	5	11
Bağımsızlık (n= 254)	15	15	15	35	7	24	47	23	13	20	8	32
Saygı (n= 500)	31	35	35	42	33	39	66	56	31	57	26	49
Bilimsellik (n= 583)	38	48	34	64	31	49	81	69	47	43	20	59
Sevgi (n= 143)	7	15	4	14	2	17	18	13	17	18	4	14
Çalışkanlık (n= 187)	11	15	8	16	6	25	22	24	23	13	7	17
Sorumluluk (n= 379)	21	30	20	33	16	43	50	36	30	44	18	38
Dayanışma (n= 265)	11	20	8	29	11	26	33	39	21	28	12	27
Temizlik (n= 97)	7	6	4	15	8	5	8	7	16	9	1	11
Duyarlılık (n= 623)	31	47	36	61	36	48	87	73	48	70	27	59
Vatanseverlik (n= 564)	34	36	26	53	31	50	84	66	35	64	26	59
Dürüstlük (n= 72)	3	7	3	9	2	9	9	2	9	6	1	12
Yardımseverlik (n= 122)	6	8	3	13	2	20	17	14	7	11	7	14
Estetik (n= 634)	32	39	35	59	32	64	88	72	52	58	33	70
Sağlıklı olmaya önem vermek (n= 39)	7	5	1	5	0	9	4	2	2	1	0	3

Şekil 10. Öğretmen Adaylarının Müzelerin Kazandırdığı Değerlere Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımları

Şekil 10 incelendiğinde öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun müzelerin kazandırdığı değerler olarak estetik (n=634),duyarlılık (n=623), bilimsellik (n=583), vatanseverlik (n=564), saygı (n=500) olarak ortak görüşlere sahip oldukları görülmektedir.Diğer taraftan öğretmen adaylarının bir kısmının sağlıklı olmaya önem

verme (n=39), dürüstlük (n=72), adil olma (n=72), aile birliğine önem verme(n=99) gibi değerleri kazandırmada müzelerin etkililiğinin az olduğunu ifade etmişlerdir.

Öğretmen adaylarının müzelerin kazandırdığı değerlere ilişkin, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 4'ü adil olma, 8'i hoşgörü 6'sı aile birliğine önem verme, 8'i misafirperverlik, 15'i bağımsızlık, 31'i saygı, 38'i bilimsellik, 7'si sevgi, 11'i çalışkanlık, 21'i sorumluluk, 11'i dayanışma, 7'si temizlik, 31'i duyarlılık, 34'ü vatanseverlik, 3'ü dürüstlük, 6'sı yardımseverlik, 32'si estetik, 7'si sağlıklı olmaya önem vermek olarak ifade etmişlerdir.

Fen Bilgisi Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 5'i adil olma, 18'i hoşgörü 10'u aile birliğine önem verme, 14'ü misafirperverlik, 15'i bağımsızlık, 35'i saygı, 48'i bilimsellik, 15'i sevgi, 15'i çalışkanlık, 30'u sorumluluk, 20'si dayanışma, 6'sı temizlik, 47'si duyarlılık, 36'sı vatanseverlik, 7'si dürüstlük, 8'i yardımseverlik, 39'u estetik, 5'i sağlıklı olmaya önem vermek olarak ifade etmişlerdir.

İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 1'i adil olma, 10'u hoşgörü 3'ü aile birliğine önem verme, 3'ü misafirperverlik, 15'i bağımsızlık, 35'i saygı, 34'ü bilimsellik, 4'ü sevgi, 8'i çalışkanlık, 20'si sorumluluk, 8'i dayanışma, 4'ü temizlik, 36'sı duyarlılık, 26'sı vatanseverlik, 3'ü dürüstlük, 3'ü yardımseverlik, 35'i estetik, 1'i sağlıklı olmaya önem vermek olarak ifade etmişlerdir.

İlköğretim Matematik Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 10'u adil olma, 25'i hoşgörü 12'si aile birliğine önem verme, 14'ü misafirperverlik, 35'i bağımsızlık, 42'si saygı, 64'ü bilimsellik, 14'ü sevgi, 16'sı çalışkanlık, 33'ü sorumluluk, 29'u dayanışma, 15'i temizlik, 61'i duyarlılık, 53'ü vatanseverlik, 9'u dürüstlük, 13'ü yardımseverlik, 59'u estetik, 5'i sağlıklı olmaya önem vermek olarak ifade etmişlerdir.

Müzik Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 2'si adil olma, 15'i hoşgörü 3'ü aile birliğine önem verme, 8'i misafirperverlik, 7'si bağımsızlık, 33'ü saygı, 31'i bilimsellik, 2'si sevgi, 6'sı çalışkanlık, 16'sı sorumluluk, 11'i dayanışma, 8'i temizlik, 36'sı duyarlılık, 31'i vatanseverlik, 2'si dürüstlük, 2'si yardımseverlik, 32'si estetik olarak ifade etmişlerdir.

Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 12'si adil olma, 24'ü hoşgörü 13'ü aile birliğine önem verme, 18'i misafirperverlik, 24'ü bağımsızlık, 39'u saygı, 49'u bilimsellik, 17'si sevgi, 25'i çalışkanlık, 43'ü sorumluluk, 26'sı dayanışma, 5'i temizlik, 48'i duyarlılık, 50'si vatanseverlik, 9'u dürüstlük, 20'si yardımseverlik, 64'ü estetik, 9'u sağlıklı olmaya önem vermek olarak ifade etmişlerdir.

Özel Eğitim Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 9'u adil olma, 27'si hoşgörü 8'i aile birliğine önem verme, 9'u misafirperverlik, 47'si bağımsızlık, 66'sı saygı, 81'i bilimsellik, 18'i sevgi, 22'si çalışkanlık, 50'si sorumluluk, 33'ü dayanışma, 8'i temizlik, 87'si duyarlılık, 84'ü vatanseverlik, 9'u dürüstlük, 17'si yardımseverlik, 88'i estetik, 4'ü sağlıklı olmaya önem vermek olarak ifade etmişlerdir.

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Lisans Programı öğretmen adaylarının 5'i adil olma, 17'si hoşgörü 15'i aile birliğine önem verme, 11'i misafirperverlik, 23'ü bağımsızlık, 56'sı saygı, 69'u bilimsellik, 13'ü sevgi, 24'ü çalışkanlık, 36'sı sorumluluk, 39'u dayanışma, 7'si temizlik, 73'ü duyarlılık, 66'sı vatanseverlik, 2'si dürüstlük, 14'ü yardımseverlik, 72'si estetik, 2'si sağlıklı olmaya önem vermek olarak ifade etmişlerdir.

Resim-İş Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 12'si adil olma, 22'si hoşgörü 10'u aile birliğine önem verme, 11'i misafirperverlik, 13'ü bağımsızlık, 31'i saygı, 47'si bilimsellik, 17'si sevgi, 23'ü çalışkanlık, 30'u sorumluluk, 21'i dayanışma, 16'sı temizlik, 48'i duyarlılık, 35'i vatanseverlik, 9'u dürüstlük, 7'si yardımseverlik, 52'si estetik, 2'si sağlıklı olmaya önem vermek olarak ifade etmişlerdir.

Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 2'si adil olma, 26'sı hoşgörü 8'i aile birliğine önem verme, 14'ü misafirperverlik, 20'si bağımsızlık, 57'si saygı, 43'ü bilimsellik, 18'i sevgi, 13'ü çalışkanlık, 44'ü sorumluluk, 28'i dayanışma, 9'u temizlik, 70'i duyarlılık, 64'ü vatanseverlik, 6'sı dürüstlük, 11'i yardımseverlik, 58'i estetik, 1'i sağlıklı olmaya önem vermek olarak ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler Lisans Programı öğretmen adaylarının 2'si adil olma, 9'u hoşgörü 3'ü aile birliğine önem verme, 5'i misafirperverlik, 8'i bağımsızlık, 26'sı

saygı, 20'si bilimsellik, 4'ü sevgi, 7'si çalışkanlık, 18'i sorumluluk, 12'si dayanışma, 1'i temizlik, 27'si duyarlılık, 26'sı vatanseverlik, 1'i dürüstlük, 7'si yardımseverlik, 33'ü estetik olarak ifade etmişlerdir.

Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 8'i adil olma, 25'i hoşgörü 8'i aile birliğine önem verme, 11'i misafirperverlik, 32'si bağımsızlık, 49'u saygı, 59'u bilimsellik, 14'ü sevgi, 17'si çalışkanlık, 38'i sorumluluk, 27'si dayanışma, 11'i temizlik, 59'u duyarlılık, 59'u vatanseverlik, 12'si dürüstlük, 14'ü yardımseverlik, 70'i estetik, 3'ü sağlıklı olmaya önem vermek olarak ifade etmişlerdir.

3.3. Öğretmen Adaylarının Müzelerde Öğrenme-Öğretme Süreci Hakkındaki Görüşlerine Yönelik Bulgular

Bu başlık altında veri toplama aracında yer alan "Öğrenme Öğretme Süreci" bölümünü kapsayan, öğretmen adaylarının müzelerde işlenebileceğini düşündükleri dersler "Şekil 11", müzelerde kullanılabileceğini düşündükleri yöntem ve teknikler "Şekil 12" alt başlıklarına yönelik bulgulara yer verilmiştir.

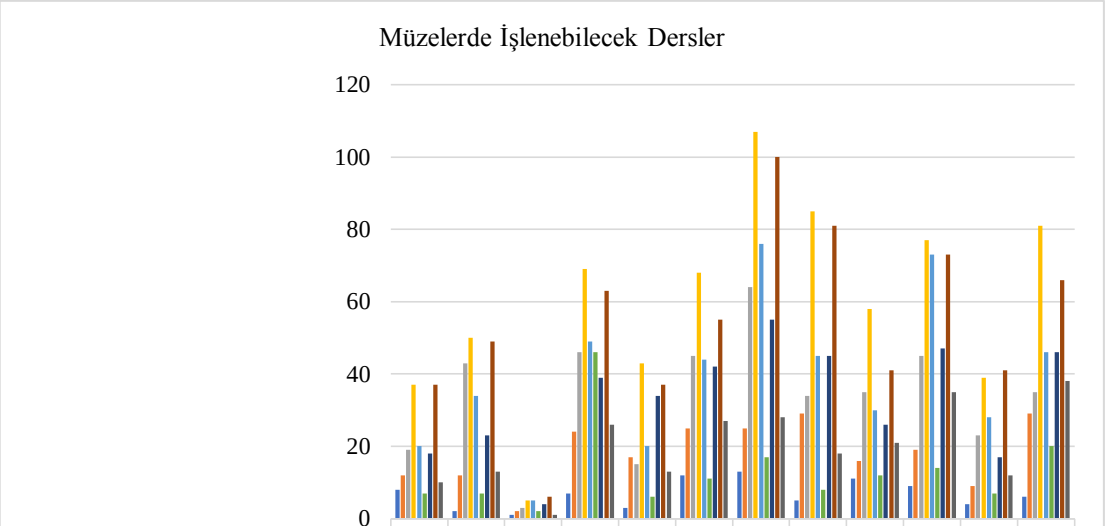

	Bed	Fen	İng	Mat	Müz	Okul	Özel	RPD	Res	Sın	Sos	Türk
Beden Eğitimi (n= 81)	8	2	1	7	3	12	13	5	11	9	4	6
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (n= 219)	12	12	2	24	17	25	25	29	16	19	9	29
Fen ve Teknoloji (n= 407)	19	43	3	46	15	45	64	34	35	45	23	35
Görsel Sanatlar (n= 723)	37	50	5	69	43	68	107	85	58	77	39	81
Hayat Bilgisi (n= 470)	20	34	5	49	20	44	76	45	30	73	28	46
Matematik (n= 157)	7	7	2	46	6	11	17	8	12	14	7	20
Müzik (n= 396)	18	23	4	39	34	42	55	45	26	47	17	46
Sosyal Bilgiler (n= 649)	37	49	6	63	37	55	100	81	41	73	41	66
Türkçe (n= 242)	10	13	1	26	13	27	28	18	21	35	12	38

Şekil 11. Öğretmen Adaylarının Müzelerde İşlenebileceğini Düşündükleri Derslere Göre Dağılımları

Şekil 11 incelendiğinde öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun müzelerde işlenebilecek dersler bakımından görsel sanatlar (n=723), sosyal bilgiler (n=649) ve hayat bilgisi (n=470) derslerini ağırlıklı tercih ettikleri görülmektedir.Öğretmen adaylarından bir kısmı ise fen ve teknoloji (n=407), din kültürü ve ahlak bilgisi (n=219) vemüzik (n=396) derslerinin müzelerde işlenebileceğini belirtmiştir. Müzelerde işlenebilecek derslere yönelik Türkçe (n=242), beden eğitimi (n=81) ve matematik (n=157) derslerini daha az tercih ettikleri ortaya çıkmıştır.

Öğretmen adaylarının müzelerde işlecebileceğini düşündükleri deslere ilişkin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 8'i beden eğitimi, 12'si din kültürü ve ahlak bilgisi, 19'u fen ve teknoloji, 37'si görsel

sanatlar, 20'si hayat bilgisi, 7'si matematik, 18'i müzik, 37'si sosyal bilgiler, 10'u Türkçe olarak ifade etmişlerdir.

Fen Bilgisi Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 2' si beden eğitimi, 12'si din kültürü ve ahlak bilgisi, 43' ü fen ve teknoloji, 50' si görsel sanatlar, 34'ü hayat bilgisi, 7'si matematik, 23'ü müzik, 49'u sosyal bilgiler, 13'ü Türkçe olarak ifade etmişlerdir.

İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 1'i beden eğitimi, 2'si din kültürü ve ahlak bilgisi, 3'ü fen ve teknoloji, 5'i görsel sanatlar, 5'i hayat bilgisi, 2'si matematik, 4'ü müzik, 6'sı sosyal bilgiler, 1'i Türkçe olarak ifade etmişlerdir.

İlköğretim Matematik Öğretmenliği Lisans programı öğretmen adaylarının 7'si beden eğitimi, 24'ü din kültürü ve ahlak bilgisi, 46'sı fen ve teknoloji, 69'u görsel sanatlar, 49'u hayat bilgisi, 46'sı matematik, 39'u müzik, 63'ü sosyal bilgiler, 26'sı Türkçe olarak ifade etmişlerdir.

Müzik Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 3'ü beden eğitimi, 17'si din kültürü ve ahlak bilgisi, 15'i fen ve teknoloji, 43'ü görsel sanatlar, 20'si hayat bilgisi, 6'sı matematik, 34'ü müzik, 37'si sosyal bilgiler, 13'ü Türkçe olarak ifade etmişlerdir.

Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 12'si beden eğitimi, 25'i din kültürü ve ahlak bilgisi, 45'i fen ve teknoloji, 68'i görsel sanatlar, 44'ü hayat bilgisi, 11'i matematik, 42'si müzik, 55'i sosyal bilgiler, 27'si Türkçe olarak ifade etmişlerdir.

Özel Eğitim Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 13'ü beden eğitimi, 25'i din kültürü ve ahlak bilgisi, 64'ü fen ve teknoloji, 107'si görsel sanatlar, 76'sı hayat bilgisi, 17'si matematik, 55' i müzik, 100'ü sosyal bilgiler, 28'i Türkçe olarak ifade etmişlerdir.

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Lisans Programı öğretmen adaylarının 5'i beden eğitimi, 29'u din kültürü ve ahlak bilgisi, 34'ü fen ve teknoloji, 85'i görsel sanatlar, 45'i hayat bilgisi, 8'i matematik, 45'i müzik, 81'i sosyal bilgiler, 18'i Türkçe olarak ifade etmişlerdir.

Resim-İş Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 11'i beden eğitimi, 16'sı din kültürü ve ahlak bilgisi, 35'i fen ve teknoloji, 58' i görsel sanatlar,

30’u hayat bilgisi, 12’si matematik, 26’sı müzik, 41’i sosyal bilgiler, 21’i Türkçe olarak ifade etmişlerdir.

Sınıf Öğremtenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 9’ u beden eğitimi, 19’u din kültürü ve ahlak bilgisi, 45’i fen ve teknoloji, 77’si görsel sanatlar, 73’ü hayat bilgisi, 14’ü matematik, 47’si müzik, 73’ü sosyal bilgiler, 35’i Türkçe olarak ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 4’ü beden eğitimi, 9’u din kültürü ve ahlak bilgisi, 23’ü fen ve teknoloji, 39’u görsel sanatlar, 28’i hayat bilgisi, 7’si matematik, 17’si müzik, 41’i sosyal bilgiler, 12’si Türkçe olarak ifade etmişlerdir.

Türkçe Öğremtenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 6’sı beden eğitimi, 29’u din kültürü ve ahlak bilgisi, 35’i fen ve teknoloji, 81’i görsel sanatlar, 46’sı hayat bilgisi, 20’si matematik, 46’sı müzik, 66’sı sosyal bilgiler, 38’i Türkçe olarak ifade etmişlerdir.

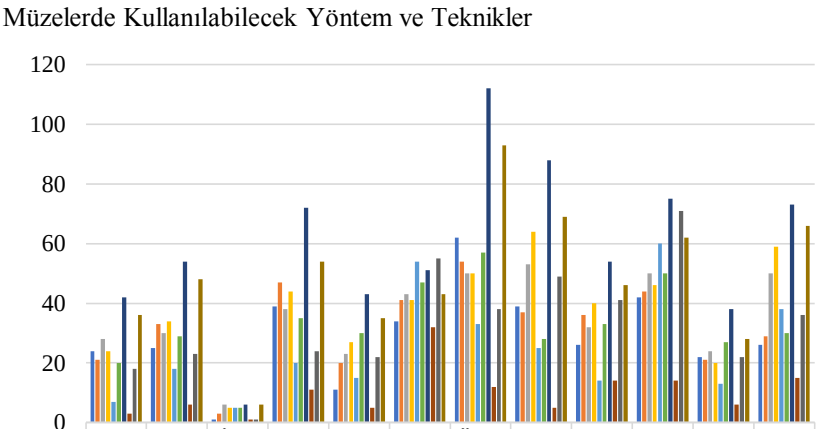

	Bed	Fen	İng	Mat	Müz	Okul	Özel	RPD	Res	Sın	Sos	Türk
Düz anlatım (n= 351)	24	25	1	39	11	34	62	39	26	42	22	26
Tartışma (n= 386)	21	33	3	47	20	41	54	37	36	44	21	29
Demonstrasyon (Gösteri) (n= 427)	28	30	6	38	23	43	50	53	32	50	24	50
Örnek olay (n= 454)	24	34	5	44	27	41	50	64	40	46	20	59
Dramatizasyon (n= 302)	7	18	5	20	15	54	33	25	14	60	13	38
Beyin fırtınası (n= 391)	20	29	5	35	30	47	57	28	33	50	27	30
Gözlem (n= 708)	42	54	6	72	43	51	112	88	54	75	38	73
Problem çözme (n= 124)	3	6	1	11	5	32	12	5	14	14	6	15
Yaratıcı Drama (n= 400)	18	23	1	24	22	55	38	49	41	71	22	36
Sanat Eleştirisi (n= 586)	36	48	6	54	35	43	93	69	46	62	28	66

Şekil 12. Öğretmen Adaylarının Müzelerde Kullanılabileceğini Düşündükleri Yöntem ve Tekniklere Göre Dağılımları

Şekil 12 incelendiğinde öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun müzelerde eğitimde yöntem ve teknikleri sıraladığında; gözlem (n=708), sanat eleştirisi (n=586), örnek olay (n=454) vedemonstrasyonu (n=427) daha çok kullanabileceklerini belirtmştir. Öğretmen adaylarının bir kısmı ise düz anlatım (n=351), tartışma (n=386), dramatizasyon (n=302), beyin fırtınası (n=391) yöntem ve tekniklerinin müzelerde kullanılabileceğini ifade etmişlerdir. Problem çözme (n=124) öğretmen adayları tarafından çok az tercih edilmiştir.

Öğretmen adaylarının müzelerde kullanılabilecek yöntem ve teknikler noktasında Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 24'ü düz anlatım, 21'i tartışma, 28'i demonstrasyon (gösteri), 24'ü örnek olay, 7'si dramatizasyon, 20'si beyin fırtınası, 42'si gözlem, 3'ü problem çözme, 18' i yaratıcı drama ve 36'sı sanat eleştirisi olarak ifade etmişlerdir.

Fen Bilgisi Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 25'i düz anlatım, 33'ü tartışma, 30'u demonstrasyon (gösteri), 34'ü örnek olay, 18'i dramatizasyon, 29'u beyin fırtınası, 54'ü gözlem, 6'sı problem çözme, 23'ü yaratıcı drama ve 48'i sanat eleştirisi olarak ifade etmişlerdir.

İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 1'i düz anlatım, 3'ü tartışma, 6'sı demonstrasyon (gösteri), 5'i örnek olay, 5'i dramatizasyon, 5'i beyin fırtınası, 6'sı gözlem, 1'i problem çözme, 1'i yaratıcı drama ve 6'sı sanat eleştirisi olarak ifade etmişlerdir.

İlköğretim Matematik Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 39'u düz anlatım, 47'si tartışma, 38'i demonstrasyon (gösteri), 44'ü örnek olay, 20'si dramatizasyon, 35'i beyin fırtınası, 72'si gözlem, 11'i problem çözme, 24'ü yaratıcı drama ve 54'ü sanat eleştirisi olarak ifade etmişlerdir.

Müzik Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 11'i düz anlatım, 20'si tartışma, 23'ü demonstrasyon (gösteri), 27'si örnek olay, 15'i dramatizasyon, 30'u beyin fırtınası, 43'ü gözlem, 5'i problem çözme, 22'si yaratıcı drama ve 35'i sanat eleştirisi olarak ifade etmişlerdir.

Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 34'ü düz anlatım, 41'i tartışma, 43'ü demonstrasyon (gösteri), 41'i örnek olay, 54'ü dramatizasyon, 47'si beyin fırtınası, 51'i gözlem, 32'si problem çözme, 55'i yaratıcı drama ve 43'ü sanat eleştirisi olarak ifade etmişlerdir.

Özel Eğitim Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 62'si düz anlatım, 54'ü tartışma, 50'si demonstrasyon (gösteri), 50'si örnek olay, 33'ü dramatizasyon, 57'si beyin fırtınası, 112'si gözlem, 12'si problem çözme, 38'i yaratıcı drama ve 93'ü sanat eleştirisi olarak ifade etmişlerdir.

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Lisans Programı öğretmen adaylarının 39'u düz anlatım, 37'si tartışma, 53'ü demonstrasyon (gösteri), 64'ü örnek olay, 25'i dramatizasyon, 28'i beyin fırtınası, 88'i gözlem, 5'i problem çözme, 49'u yaratıcı drama ve 69'u sanat eleştirisi olarak ifade etmişlerdir.

Resim-İş Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 26'sı düz anlatım, 36'sı tartışma, 32'si demonstrasyon (gösteri), 40'ı örnek olay, 14'ü dramatizasyon, 33'ü beyin fırtınası, 54'ü gözlem, 14'ü problem çözme, 41'i yaratıcı drama ve 46'sı sanat eleştirisi olarak ifade etmişlerdir.

Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 42' si düz anlatım, 44'ü tartışma, 50'si demonstrasyon(gösteri), 46'sı örnek olay, 60'ı dramatizasyon, 50'si beyin fırtınası, 75'i gözlem, 14'ü problem çözme, 71'i yaratıcı drama ve 62'si sanat eleştirisi olarak ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 22'si düz anlatım, 21'i tartışma, 24'ü demonstrasyon (gösteri), 20'si örnek olay, 13'ü dramatizasyon, 27'si beyin fırtınası, 38'i gözlem, 6'sı problem çözme, 22'si yaratıcı drama ve 28'i sanat eleştirisi olarak ifade etmişlerdir.

Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı öğretmen adaylarının 26'sı düz anlatım, 29'u tartışma, 50'si demonstrasyon (gösteri), 59'u örnek olay, 38'i dramatizasyon, 30'u beyin fırtınası, 73'ü gözlem, 15'i problem çözme, 36'sı yaratıcı drama ve 66'sı sanat eleştirisi olarak ifade etmişlerdir.

3.4. Öğretmen Adaylarının Müzelerde Eğitim Uygulamaları Hakkındaki Görüşlerine Yönelik Bulgular

Bu bölümde öğretmen adaylarının müzelerde eğitim uygulamaları hakkındaki görüşlerinin sınıf düzeyi, müze ile ilgili dersi alma durumları ile öğrenim gördükleri programlara yönelik, müzelerde eğitim uygulamaları hakkındaki görüşleri farklı başlıklar altında ölçeğin her bir alt faktörü için ayrı ayrı analiz edilerek sunulmuştur.

3.4.1. Öğretmen Adaylarının Sınıf Düzeylerine Göre Müzelerde Eğitim Uygulamaları Hakkındaki Görüşlerine Yönelik Bulgular

Bu bölümde öğretmen adaylarının sınıf düzeylerine göre müzelerde eğitim uygulamaları hakkındaki görüşleri, ölçeğin her bir alt faktörü için ayrı ayrı analiz edilerek sunulmuştur.

Tablo 20. Öğretmen Adaylarının "Sınıf Düzeyi" Değişkenine Göre Ölçek Puanlarının t Testi Sonuçları

Değişken	Sınıf Düzeyi	N	$\bar{X}$	Ss	sd	t	p
Müzelerin Önemi	3.Sınıf	371	4,49	,398	804	-2,407	,016*
	4.Sınıf	435	4,56	,383			
Öğrenme-Öğretme Süreci	3.Sınıf	371	4,12	,568	804	-6,193	.000*
	4.Sınıf	435	4,36	,508			
Öğretmen Rolü	3.Sınıf	371	4,54	,420	804	-1,894	,059
	4.Sınıf	435	4,60	,409			

*P<.05

Tablo 20'yegöre 3. sınıf düzeyindeki öğretmen adaylarının "Müzelerin Önemi" alt faktörüne yönelik puanlarının ortalaması ($\bar{X}_{(3.\ sınıf)}$= 4,49), 4. sınıf düzeyindeki öğretmen adaylarının ise ($\bar{X}_{(4.\ sınıf)}$= 4,56) olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre, öğretmen adaylarının "Müzelerin Önemi" alt boyutuna ilişkin puanlarının, sınıf düzeyi değişkenine göre farklılaştığı ve bu farklılaşmanın da istatiksel olarak p<.05 düzeyinde 4. sınıfların lehine anlamlı olduğu görülmektedir.

"Müzeler, eleştirel düşünme becerisinin gelişiminde etkilidir.", "Müzeler, barındırdığı eserler sayesinde yaratıcılık gelişimine katkıda bulunur.", "Müzeler, anlamlı öğrenme yaşantıları sunar.", "Müzeler, evrensel düşünme becerisinin kazandırılmasında etkilidir.", "Müzeler, estetik duyarlılığın gelişmesini sağlar.", "Müzeler kültürel değişimin algılanmasında etkilidir.", "Müzeler, geçmiş toplumların yaşam biçimleri hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlar.", "Müzelerdeki eserler, işlenen konuların somutlaştırılmasını sağlar.", "Müzeler, geçmiş ile günümüz arasında bağ kurarak, farklı bakış açısı kazanmamızı sağlar.", "Müzeler, geçmişten günümüze bilinmeyenler hakkında fikir verir.", "Müzeler, tarihi mekân, nesne ve eserleri koruma bilinci kazandırır.", şeklindeki ifadelerin yer aldığı müzelerin önemi

alt faktörü, 4. sınıf öğretmen adaylarının; 3. sınıf öğretmen adaylarına göre aritmetik ortalamaları doğrultusunda müzeleri daha önemli bulduklarını göstermektedir.

Tablo 20'ye göre 3. sınıf düzeyindeki öğretmen adaylarının "Öğrenme-Öğretme Süreci" alt faktörüne yönelik puanlarının ortalaması ($\bar{X}_{(3.\ sınıf)}$= 4,12), 4. sınıf düzeyindeki öğretmen adaylarının ise, ($\bar{X}_{(4.\ sınıf)}$= 4,36) olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre, öğrencilerin "Öğrenme-Öğretme Süreci" alt boyutuna ilişkin puanlarının, sınıf düzeyi değişkenine göre farklılaştığı ve bu farklılaşmanın da istatiksel olarak p<.05 düzeyinde anlamlı olduğu görülmektedir.

"Müzeler, yaparak yaşayarak öğrenmenin gerçekleştiği mekânlardır.", "Müzeler, birçok yöntem ve tekniği beraber kullanabilme fırsatı sağlar.", "Müze ortamı, bireyleri güdüleyerek öğrenmeye hazır hale getirir.", "Müzeler, öğrenme sürecini hızlandırır.", "Müzeler sayesinde öğrenme sürecindeki materyal sayısı ve çeşitliliği artar.", "Müzelerde bireyler, kendi deneyimleri ile öğrenme sürecine katkıda bulunur.", "Müzeler, birden çok duyu organına hitap eden ideal öğrenme ortamlarıdır.", "Müzeler, bilginin kaynağından öğrenilmesini sağlar.", "Müzeler, öğrenmenin kalıcı olmasını sağlar.", "Müzede öğrenme, öğrenci grupları üzerinde daha etkilidir.", "Müzelerde öğretim, sınıf ortamına göre görsel açıdan daha etkilidir." şeklinde ifadelerin yer aldığı "Öğrenme-Öğretme Süreci" alt faktörü 3. sınıf ve 4. sınıf düzeyindeki öğretmen adaylarının aritmetik ortalamalarının yüksek olduğunu göstermektedir. 4. sınıf öğretmen adaylarının; 3. sınıf öğretmen adaylarına göre aritmetik ortalamaları daha yüksektir. Buna göre 4. sınıf öğretmen adaylarının müzelerde yapılacak eğitim uygulamaları aracılığıyla öğrenme-öğretme sürecinin daha etkili hale geleceğini düşündükleri anlaşılmaktadır.

Tablo 20'ye göre 4. sınıf düzeyindeki öğretmen adaylarının "Öğretmenin Rolü" alt faktörüne yönelik puanlarının ortalaması ($\bar{X}_{(4.\ sınıf)}$= 4,60), 3. sınıf düzeyindeki öğretmen adaylarının ise, ($\bar{X}_{(3.\ sınıf)}$= 4,54) olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre, öğretmen adaylarının ortalama puanlarının birbirine oldukça yakın olduğu görülmektedir. Dolayısıyla "Öğretmenin Rolü" alt boyutuna ilişkin puanlarının, sınıf düzeyi değişkenine göre istatiksel olarak p>.05 değişmediği ve öğrenciler arasında ilgili boyuta göre anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

"Öğretmen, müze ziyareti sırasında uyulması gereken kuralları öğrencilere açıklamalıdır.", "Öğretmen, ziyaret edilecek müzedeki eserler ile ilgili bilgilere

hâkim olmalıdır.", "Öğretmen, müze ziyareti öncesinde öğrencilerde merak uyandıracak etkinlikler yapmalıdır.", "Öğretmen; müzelerde eğitim uygulamalarına ilişkin yeterli bilgi, beceri ve donanıma sahip olmalıdır.", "Öğretmen, müze ziyaretlerinin devamlılığını sağlamak için öğrenci motivasyonunu yüksek tutmalıdır.", "Öğretmen, müze ziyareti için detaylı planlama yapabilecek donanıma sahip olmalıdır.", "Öğretmen, öğrenme-öğretme sürecinde müzelerden faydalanmalıdır.", "Öğretmen, derslerinde sanal müze ziyaretlerinden faydalanmalıdır" şeklindeki ifadelerin yer aldığı "Öğretmen Rolü" alt faktörü 3. sınıf ve 4. sınıf öğretmen adaylarının aritmetik ortalamalarının yüksek olduğunu göstermektedir. Bu durum öğretmen adaylarının her iki sınıf düzeyinde de müzelerde eğitim uygulamalarının gerçekleşmesinde öğretmenin gerekli bilgi, beceri ve donanıma sahip olması gerektiğini, öğrencileri eğitim ve öğretim sürecinde müzelere yönlendirerek ilgi ve motivasyonu arttırıcı etkinliklere teşvik etmesi gerektiğini düşündüklerini göstermektedir.

3.4.2. Müze Dersi Alan ve Almayan Öğretmen Adaylarının Müzelerde Eğitim Uygulamaları Hakkındaki Görüşlerine Yönelik Bulgular

Bu bölümde öğretmen adaylarının müze dersi alma ve almama durumlarına yönelik müzelerde eğitim uygulamaları hakkındaki görüşleri, ölçeğin her bir alt faktörü için ayrı ayrı analiz edilerek sunulmuştur.

Tablo 21. Öğretmen Adaylarının "Müze Dersi Alma" Değişkenine Göre Ölçek Puanlarının t Testi Sonuçları

Değişken	Ders Alma	N	$\bar{X}$	Ss	sd	t	p
Müzelerin Önemi	Evet	264	4,64	,376	804	5,897	,000*
	Hayır	542	4,47	,387			
Öğrenme-Öğretme Süreci	Evet	264	4,40	,528	804	5,644	.000*
	Hayır	542	4,18	,544			
Öğretmen Rolü	Evet	264	4,66	,400	804	4,071	,000*
	Hayır	542	4,53	,416			

*P<.05

Tablo 21'e göre, müze dersi alan öğretmen adaylarının "Müzelerin Önemi" alt faktörüne yönelik puanlarının ortalaması ($\bar{X}_{(evet)}$= 4,64), müze dersi almayan öğretmen adaylarının ise, ($\bar{X}_{(hayır)}$= 4,47) olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre, öğrencilerin "Müzelerin Önemi" alt boyutuna ilişkin puanlarının, müze dersi alma

değişkenine göre farklılaştığı ve bu farklılaşmanın da istatistiksel olarak p<.05 düzeyinde anlamlı olduğu görülmektedir. "Müzeler, eleştirel düşünme becerisinin gelişiminde etkilidir.", "Müzeler, barındırdığı eserler sayesinde yaratıcılık gelişimine katkıda bulunur.", "Müzeler, anlamlı öğrenme yaşantıları sunar." ve "Müzeler, evrensel düşünme becerisinin kazandırılmasında etkilidir" gibi ifadelerin yer aldığı "Müzelerin Önemi" alt faktörü, müze dersi alan öğretmen adaylarının; müze dersi almayan öğretmen adaylarına göre aritmetik ortalamaları doğrultusunda müzeleri daha önemli bulduğunu göstermektedir.

Tablo 21'de müze dersi alan öğretmen adaylarının "Öğrenme-Öğretme Süreci" alt faktörüne yönelik puanlarının ($\bar{X}_{(evet)}$= 4.40), müze dersi almayan öğretmen adaylarının ise, ($\bar{X}_{(hayır)}$= 4.18) puan aralığında olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre, öğretmen adaylarının "Öğrenme-Öğretme Süreci" alt boyutuna ilişkin puanlarının, müze dersi alma değişkenine göre farklılaştığı ve bu farklılaşmanın da istatistiksel olarak p<.05 düzeyinde anlamlı olduğu görülmektedir. "Müzeler, yaparak yaşayarak öğrenmenin gerçekleştiği mekânlardır.", Müzeler, birçok yöntem ve tekniği beraber kullanabilme fırsatı sağlar.", "Müze ortamı, bireyleri güdüleyerek öğrenmeye hazır hale getirir." ve "Müzeler, öğrenme sürecini hızlandırır." şeklinde ifadelerin yer aldığı "Öğrenme-Öğretme Süreci" alt faktörü, müze dersi alan ve almayan öğretmen adaylarının aritmetik ortalamalarının yüksek olduğunu göstermektedir. Ancak müze dersi alan öğretmen adaylarının; müze dersi almayan öğretmen adaylarına göre aritmetik ortalamaları daha yüksektir. Bu doğrultuda müze dersi alan öğretmen adaylarının müzelerde yapılacak eğitim uygulamaları aracılığıyla öğrenme-öğretme sürecinin daha etkili hale geleceğini düşündükleri anlaşılmaktadır.

Tablo 21'de müze dersi alan öğretmen adaylarının "Öğretmen Rolü" alt faktörüne yönelik puanlarının ($\bar{X}_{(evet)}$= 4.66), müze dersi almayan öğretmen adaylarının ise, ($\bar{X}_{(hayır)}$= 4.53) puan aralığında olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre, öğretmen adaylarının "Öğretmen Rolü" alt boyutuna ilişkin puanlarının, müze dersi alma değişkenine göre farklılaştığı ve bu farklılaşmanın da istatistiksel olarak p<.05 düzeyinde anlamlı olduğu görülmektedir. "Öğretmen, müze ziyareti sırasında uyulması gereken kuralları öğrencilere açıklamalıdır.", "Öğretmen, ziyaret edilecek müzedeki eserler ile ilgili bilgilere hâkim olmalıdır.", "Öğretmen, müze ziyareti öncesinde öğrencilerde merak uyandıracak etkinlikler yapmalıdır." ve "Öğretmen;

müzelerde eğitim uygulamalarına ilişkin yeterli bilgi, beceri ve donanıma sahip olmalıdır." şeklinde ifadelerin yer aldığı "Öğretmen Rolü" alt faktörü, müze dersi alan ve almayan öğretmen adaylarının aritmetik ortalamalarının yüksek olduğunu göstermektedir. Ancak müze dersi alan öğretmen adaylarının, müze dersi almayan öğretmen adaylarına göre aritmetik ortalamaları daha yüksek olduğundan; müze dersi alan öğretmen adaylarının müzelerde eğitim uygulamalarına yönelik öğretmenlerin daha etkin bir şekilde rol alması gerektiğini düşündükleri anlaşılmaktadır.

3.4.3.Öğretmen Adaylarının Öğrenim Gördükleri Programlara Göre Müzelerde Eğitim Uygulamaları Hakkındaki Görüşlerine Yönelik Bulgular

Bu bölümde öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri programlara göre müzelerde eğitim uygulamaları hakkındaki görüşleri, ölçeğin her bir alt faktörü için ayrı ayrı analiz edilerek sunulmuştur.

Tablo 22. Öğretmen Adaylarının "Müzelerin Önemi" Alt Faktöründen Aldıkları Puanlar ve Standart Sapmaları

Faktör	Program Türü	N	$\bar{X}$	Ss
Müzelerin Önemi	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	47	4,28	,413
	Fen Bilgisi Öğretmenliği	60	4,44	,352
	İngilizce Öğretmenliği	41	4,57	,305
	İlköğretim Matematik Öğretmenliği	76	4,48	,333
	Müzik Öğretmenliği	43	4,62	,372
	Okul Öncesi Öğretmenliği	70	4,70	,373
	Özel Eğitim Öğretmenliği	114	4,49	,407
	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	94	4,46	,415
	Resim-İş Öğretmenliği	58	4,72	,361
	Sınıf Öğretmenliği	84	4,52	,382
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	40	4,65	,353
	Türkçe Öğretmenliği	79	4,50	,395
Toplam		806	4,53	,391

Tablo 22'de öğretmen adaylarının program türlerine göre aldıkları puanlar karşılaştırıldığında, istatistiksel olarak farklılaşma olduğu görülmektedir. Bu farklılaşmanın anlamlı olup olmadığını test etmek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve bu farklılıkların kaynağını belirlemek amacı ile Post Hoc Testlerinden Tukey analizi yapılmış ve elde edilen bulgular Tablo 23'te sunulmuştur.

Tablo 23. Öğretmen Adaylarının "Müzelerin Önemi" Alt Faktörüne Göre Ölçek Puanlarının Farklılaşması

Faktör		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Müzelerin Önemi	Gruplar Arası	9,371	11	,852	5,922	.000	(1-3), (1-5), (1-6), (1-9), (1-10), (1-11), (2-6), (2-9), (4-6), (4-9), (6-7), (6-8), (7-9), (8-9), (9-2), (9-12)
	Gruplar İçi	114,226	794	,144			
	Toplam	123,598	805				
Beden (1), Fen (2), İngilizce (3), Matematik (4), Müzik (5), Okul Öncesi (6)				*Özel Eğitim (7), RPD (8), Resim (9), Sınıf (10), Sosyal (11), Türkçe (12)*			

Tablo 23'te öğretmen adaylarının ölçekten aldıkları puanlar program türleri açısından karşılaştırıldığında "Müzelerin Önemi" alt faktörüne ilişkin (Müzelerin Önemi): $F_{(4,53)}$= 5,922, p<.05 anlam düzeyinde farklılaşma olduğu görülmüştür. Bir başka söylemle öğretmen adaylarının "Müzelerin Önemi" alt faktörüne ilişkin puanlarının seviyeleri istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Farklılığın kaynağını belirlemek amacıyla Post Hoc testlerinden Tukey analizi yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre, "Müzik Öğretmenliği (5), Okul Öncesi Öğretmenliği (6), Resim-İş Öğretmenliği (9), Sınıf Öğretmenliği (10) ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği (11) öğretmen adaylarının Müzelerin Önemi alt faktörüne ilişkin puanları "Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği (1)" programı öğretmen adaylarının puanlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmıştır ve daha olumludur.

Yine analiz sonuçlarına göre, "Okul Öncesi Öğretmenliği (6) ve Resim-İş Öğretmenliği (9)" öğretmen adaylarının Müzelerin Önemi alt faktörüne ilişkin puanları "Fen Bilgisi Öğretmenliği (2)" ve "İlköğretim Matematik Öğretmenliği (4)" programı öğretmen adaylarının puanlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmıştır ve daha olumludur. "Okul Öncesi Öğretmenliği (6)" öğretmen adaylarının Müzelerin Önemi alt faktörüne ilişkin puanları, "Özel Eğitim Öğretmenliği (7) ve Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık (8)" programı öğretmen adaylarının puanlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmıştır ve daha olumludur. "Resim-İş Öğretmenliği (9)"öğretmen adaylarının Müzelerin Önemi alt faktörüne ilişkin puanları, "Özel Eğitim Öğretmenliği (7)", Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık (8)", Fen Bilgisi Öğretmenliği (2) ve Türkçe Öğretmenliği (12) programı öğretmen adaylarının puanlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmıştır ve daha olumludur.

Müzelerin Önemi alt faktörüne bakıldığında öğretmen adaylarının testten aldıkları puanların en yüksek olandan en düşük olana doğru sıralanması; "Resim-İş Öğretmenliği (4,72)", "Okul Öncesi Öğretmenliği (4,70)", Sosyal Bilgiler Öğretmenliği (4,65)", "Müzik Öğretmenliği (4,62)", "İngilizce Öğretmenliği (4,57)", "Sınıf Öğretmenliği (4,52)", "Türkçe Öğretmenliği (4.50)", "Özel Eğitim Öğretmenliği (4,49)", "İlköğretim Matematik Öğretmenliği (4,48)", "Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık (4,46)", "Fen Bilgisi Öğretmenliği (4,44)", "Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği (4,28)" şeklindedir.

Yüksek Öğretim Kurumunun 30 Mayıs 2018 tarihinde güncellediği "Yeni Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları" incelendiğinde müze eğitimine ilişkin Resim-İş Öğretmenliği Lisans Programı'nda "Müze Eğitimi" dersi ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı'nda "Sanat ve Müze Eğitimi" dersi zorunlu olarak müfredatta yer almaktadır, diğer lisans programlarında ise "Müze Eğitimi" dersi seçmeli olarak yer almaktadır. Yine öğretmen adaylarının müze ile ilgili ders alma durumları incelendiğinde "Şekil 1", lisans programları içinde dersi alan öğretmen adaylarının puanlarının dersi almayan adaylara göre daha düşük olduğu görülmüştür. Başka bir deyişle Müze Eğitimi dersini zorunlu ya da seçmeli olarak alan adayların müzelerde eğitim uygulamalarına yönelik görüşleri, Müze Eğitimi dersini almayan adaylara göre olumlu şekilde yansımıştır.

Tablo 24. Öğretmen Adaylarının "Öğrenme-Öğretme Süreci" Alt Faktöründen Aldıkları Puanlar ve Standart Sapmaları

Faktör	**Program Türü**	**N**	$\overline{X}$	**Ss**
Öğrenme-Öğretme Süreci	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	47	3,92	,512
	Fen Bilgisi Öğretmenliği	60	4,17	,535
	İngilizce Öğretmenliği	41	3,98	,519
	İlköğretim Matematik Öğretmenliği	76	4,04	,508
	Müzik Öğretmenliği	43	4,36	,544
	Okul Öncesi Öğretmenliği	70	4,50	,532
	Özel Eğitim Öğretmenliği	114	4,36	,513
	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	94	4,17	,584
	Resim-İş Öğretmenliği	58	4,56	,421
	Sınıf Öğretmenliği	84	4,22	,516
	Sosyal Öğretmenliği	40	4,39	,547
	Türkçe Öğretmenliği	79	4,24	,524
Toplam		806	4,25	,549

Tablo 24'te "Öğrenme-Öğretme Süreci" alt faktöründe öğretmen adaylarının program türlerine göre aldıkları puanlar karşılaştırıldığında, istatistiksel olarak farklılaşma olduğu görülmektedir. Bu farklılaşmanın anlamlı olup olmadığını test etmek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve bu farklılıkların kaynağını belirlemek amacı ile Post Hoc Testlerinden Tukey analizi yapılmış ve elde edilen bulgular Tablo 25'te sunulmuştur.

Tablo 25. Öğretmen adaylarının "Öğrenme-Öğretme Süreci" Alt Faktörüne Göre Ölçek Puanlarının Farklılaşması

Faktör		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Öğrenme-Öğretme Süreci	Gruplar Arası	24,911	11	2,265	8,244	,000	(1-5), (1-6), (1-7), (1-9), (1-11), (2-6), (2-9), (3-6), (3-7), (3-9), (3-11), (4-6), (4-7), (4-9), (4-11), (8-6), (8-9), (9-10), (9-12), (10-6)
	Gruplar İçi	218,127	794	,275			
	Toplam	243,038	805				

Beden (1), Fen (2), İngilizce (3), Matematik (4), Müzik (5), Okul Öncesi (6), Özel Eğitim (7), RPD (8), Resim (9), Sınıf (10), Sosyal (11), Türkçe (12)

Tablo 25'te öğretmen adaylarının ölçekten aldıkları puanlar program türleri açısından karşılaştırıldığında "Öğrenme-Öğretme Süreci" alt faktörüne ilişkin (Öğrenme-Öğretme Süreci): $F_{(4,25)}$= 8,244, p<.05 anlam düzeyinde farklılaşma olduğu görülmüştür. Bir başka söylemle öğretmen adaylarının "Öğrenme-Öğretme Süreci" alt faktörüne ilişkin puanlarının seviyeleri istatiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Farklılığın kaynağını belirlemek amacıyla Post Hoc testlerinden Tukey analizi yapılmıştır.

Analiz sonuçlarına göre, "Müzik Öğretmenliği (5), Okul Öncesi Öğretmenliği (6), Özel Eğitim Öğretmenliği (7), Resim-İş Öğretmenliği (9), Sosyal Bilgiler Öğretmenliği (11)" öğretmen adaylarının Öğrenme-Öğretme Süreci alt faktörüne ilişkin puanları "Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği (1) öğretmen adaylarının puanlarına göre anlamlı şekilde farklılaşmıştır ve daha olumludur.

"Okul Öncesi Öğretmenliği (6), Resim-İş Öğretmenliği (9)" öğretmen adaylarının "Öğrenme-Öğretme Süreci" alt faktörüne ilişkin puanları "Fen Bilgisi (2)" öğretmen adaylarının puanlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmıştır ve daha olumludur.

"Okul Öncesi Öğretmenliği (6), Özel Eğitim Öğretmenliği (7), Resim-İş Öğretmenliği (9), Sosyal Bilgiler Öğretmenliği (11)" öğretmen adaylarının "Öğrenme-Öğretme Süreci" alt faktörüne ilişkin puanları "İngilizce Öğretmenliği (3)" ve "İlköğretim Matematik Öğretmenliği (4)" öğretmen adaylarının puanlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmıştır ve daha olumludur.

"Okul Öncesi Öğretmenliği (6), Resim-İş Öğretmenliği (9)" öğretmen adaylarının "Öğrenme-Öğretme Süreci" alt faktörüne ilişkin puanları "Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık (8)" öğretmen adaylarının puanlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmıştır ve daha olumludur.

"Resim-İş Öğretmenliği (9)" öğretmen adaylarının "Öğrenme-Öğretme Süreci" alt faktörüne ilişkin puanları "Sınıf Öğretmenliği (10), ve Türkçe Öğretmenliği (12)" öğretmen adaylarının "Öğrenme-Öğretme Süreci" alt faktörüne ilişkin puanlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmıştır ve daha olumludur.

"Okul Öncesi Öğretmenliği (6)" öğretmen adaylarının "Öğrenme-Öğretme Süreci" alt faktörüne ilişkin puanları "Sınıf Öğretmenliği (10)" öğretmen adaylarının "Öğrenme-Öğretme Süreci" alt faktörüne ilişkin puanlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmıştır ve daha olumludur.

Tablo 26. Öğretmen Adaylarının "Öğretmen Rolü" Alt Faktöründen Aldıkları Puanlar ve Standart Sapmaları

Faktör	Program Türü	N	$\overline{X}$	Ss
Öğretmen Rolü	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	47	4,40	,440
	Fen Bilgisi Öğretmenliği	60	4,54	,346
	İngilizce Öğretmenliği	41	4,45	,436
	İlköğretim Matematik Öğretmenliği	76	4,53	,364
	Müzik Öğretmenliği	43	4,51	,439
	Okul Öncesi Öğretmenliği	70	4,68	,409
	Özel Eğitim Öğretmenliği	114	4,54	,455
	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	94	4,56	,404
	Resim-İş Öğretmenliği	58	4,69	,395
	Sınıf Öğretmenliği	84	4,65	,390
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	40	4,72	,368
	Türkçe Öğretmenliği	79	4,54	,433
Toplam		806	4,57	,415

Tablo 26'da "Öğretmen Rolü" alt faktöründe öğretmen adaylarının program türlerine göre aldıkları puanlar karşılaştırıldığında, istatistiksel olarak farklılaşma olduğu görülmektedir. Bu farklılaşmanın anlamlı olup olmadığını test etmek

amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve bu farklılıkların kaynağını belirlemek amacı ile Post Hoc Testlerinden Tukey analizi yapılmış ve elde edilen bulgular Tablo 27'de sunulmuştur.

Tablo 27. Öğretmen Adaylarının "Öğretmen Rolü" Alt Faktörüne Göre Ölçek Puanlarının Farklılaşması

Faktör		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Öğretmen Rolü	Gruplar Arası	5,454	11	,496	2,950	,001	(1-6), (1-9), (1-11)
	Gruplar İçi	133,444	794	,168			
	Toplam	138,898	805				

Beden (1), Fen (2), İngilizce (3), Matematik (4), Müzik (5), Okul Öncesi (6), Özel Eğitim (7), RPD (8), Resim (9), Sınıf (10), Sosyal (11), Türkçe (12)

Tablo 27' de öğretmen adaylarının ölçekten aldıkları puanlar program türleri açısından karşılaştırıldığında "Öğretmen Rolü" alt faktörüne ilişkin (Öğretmen Rolü): $F_{(4,57)}$= 2,950, $p<.05$ anlam düzeyinde farklılaşma olduğu görülmüştür. Bir başka söylemle öğretmen adaylarının "Öğretmen Rolü" alt faktörüne ilişkin puanlarının seviyeleri istatiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Farklılığın kaynağını belirlemek amacıyla Post Hoc testlerinden Tukey analizi yapılmıştır.

Analiz sonuçlarına göre "Okul Öncesi Öğretmenliği (6), Resim-İş Öğretmenliği (9), Sosyal Bilgiler Öğretmenliği (11)" öğretmen adaylarının "Öğretmen Rolü" alt faktörüne ilişkin puanları "Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği (1)" öğretmen adaylarının "Öğretmen Rolü" alt faktörüne göre anlamlı şekilde farklılaşmıştır ve daha olumludur.

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

4.1. Sonuç ve Tartışma

Araştırma beden eğitimi, fen bilgisi, İngilizce, matematik, müzik gibi farklı programlarda öğrenim gören öğretmen adaylarının belirli değişkenler (sınıf düzeyi, müze dersi alma ve öğrenim gördükleri programlar) açısından müzelerin önemi, müzelerde öğrenme-öğretme süreci ve müzelerde eğitim uygulamalarına yönelik görüşlerinin tespit edilmesine odaklanmaktadır. Bu kapsamda öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğunun günlük yaşamında müze ziyaretleri yaptıkları ancak sanal müze ziyareti konusunda etkileşimli olarak yapılan müze gezilerinin aksine belirli bir kısmının fazla aktif olmadıkları tespit edilmiştir. Özellikle sanal müze ziyaretlerinin beden eğitimi, özel eğitim ve Türkçe öğretmenliği bölümlerinde daha az tercih edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Aladağ, Akkaya ve Şengöz (2014), çalışmalarında Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sanal müzelerin eğitim faaliyetlerinde etkili bir materyal olduğunu bilmelerine rağmen sanal müzeleri kullanmada zorlandıklarını tespit etmişlerdir. Çalışkan vd. (2016), çalışmalarında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının çalışma öncesinde sanal müzelerden söz etmediklerini ancak çalışma sonrasında sanal müzelerden faydalanmak istediklerini ve sanal müzelerin müze eğitiminde önemli bir yere sahip olduğunu tespit etmişlerdir. Araştırma sonuçları beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının, müze tanıtımlarının yeterli düzeyde olmaması nedeniyle müze ziyaretlerinde bulunamadıkları sonucunu ortaya koymuştur. Bu durum sanal müze ziyaretinin yapılması süreci ile karşılaştırıldığında, öğretmen adaylarının sanal müze ziyaretlerine yönelik farkındalıklarının tam anlamıyla gelişmemesi nedeniyle müzelerin bilgi teknolojilerinin kullanımına katkısı noktasında ortak görüşe sahip olmamalarının bir gerekçesi olarak kabul edilebilir. Sanal müzelere yönelik istenilen düzeyde tanıtım yapılmaması, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni adaylarının sanal müze ziyaretlerine aktif katılımlarının yeterli düzeyde olmamasının bir nedeni olarak değerlendirilebilir. Türkçe öğretmenliği ve özel eğitim öğretmenliği öğretmen adaylarının ise zaman yetersizliğinden dolayı müze ziyareti yapamadıkları tespit edilmiştir. Beden Eğitimi, Türkçe ve Özel Eğitim öğretmen adaylarının nadiren müze ziyaretlerinde bulunmaları da sanal müze ziyareti yapma konusunda yeteri kadar aktif olmamaları ile ilişkilendirilmektedir.

Araştırma kapsamında öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun müze ziyaretinde bulunmalarına karşın; müzelere gidiş sıklıklarının bazen, nadiren ve ara sıra şeklinde gerçekleştiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu kapsamda özellikle beden eğitimi, Türkçe, özel eğitim, rehberlik ve psikolojik danışmanlık ya da sınıf öğretmenliği alanlarında müze ziyareti sürecinin istenilen düzeyde gerçekleşmediği tespit edilmiştir. Buyurgan vd. (2019), müzelerin, son dönemlerde okul dışı öğrenme ortamları olarak bireyde eleştirel düşünme, karşılaştığı problemlere çözüm üretme, bireylerin birlikte öğrenmesine olanak sağlayan farklı yöntem ve teknikler kullanarak eğitime yön verdiğini belirtmiştir. Öğretmen adaylarının müze ziyaretlerinde yeterli düzeyde bulunmaması ilerleyen süreçlerde mesleğini yaparken müze ziyaretlerini kısıtlayabilecek bir etken olarak görülmektedir ve bu durumun öğrencilerin müze eğitimi uygulamalarını gereken zamanlarda yapmasına engel teşkil edeceği belirtilmektedir. Binekci ve Öner (2019),çalışmalarındaki beden eğitimi ve spor, Türkçe gibi branş öğretmenlerinin derslerinde müze gezilerine yer vermediklerini bunun yanı sıra din kültürü ve ahlak bilgisi, sosyal bilgiler gibi branş öğretmenlerinin derslerinde müze gezilerine yer verdiklerini tespit etmişlerdir. Yapılan çalışmanın araştırma sonuçları ile örtüştüğü görülmektedir. Nitekim Yeni Öğretmen Yetiştirme Lisans Müfredatları incelendiğinde ilgili bölümlerde alana katkı sağlayan etkinliklerin okul dışı öğrenme ortamlarından biri olan müzelerle ilişkilendirilmesinin dolayısıyla da müze ziyaretlerinin önemi ortaya çıkmaktadır.

Araştırma sonuçları beden eğitimi, Türkçe, özel eğitim, rehberlik ve psikolojik danışmanlık ya da sınıf öğretmenliği programlarında öğretmen adaylarının müzeleri zaman yetersizliği, ulaşım sıkıntısı, maddi yetersizlik ve müzelere ilişkin yeterli düzeyde tanıtım olmaması gibi sebeplerle ziyaret edemediklerini ortaya koymuştur. Bu kapsamda araştırmanın yapıldığı örneklem gurubunun Karadeniz Bölgesi'nde yer alan bir ilde bulunması ve il kapsamında farklı arkeolojik ve etnografik müzeler yer alsa da müzelerin sayısı ve çeşitliliği noktasında sınırlı imkânlara sahip olması nedeniyle öğretmen adaylarının ihtiyaçlarını karşılamadığı anlaşılmaktadır. Güleç ve Alkış (2003), çalışmalarında okulların bulunduğu çevrenin kültürel durumu, maddi yapısı ve okulun çevresinin ekonomik düzeyi ilkokul sınıf öğretmenlerinin eğitim sürecinde öğrenme ortamı olarak müzelere gezi düzenleme sıklığını etkilediğini tespit etmişlerdir. Ayrıca ilin sahip olduğu müzeler hakkında

yeterli düzeyde tanıtımın eksik olması ve müzelerin konumu açısından ulaşım ağının yetersiz olması müze ziyaretlerinin yapılmasına bir engel teşkil edebilmektedir.

Araştırma kapsamında öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun müzeleri ilgilerini çektikleri ya da genel kültürlerini arttırmak istedikleri için ziyaret ettikleri, özellikle okul öncesi, özel eğitim, rehberlik ve psikolojik danışmanlık, müzik ve resim-iş öğretmenliği öğretmen adaylarının diğer lisans öğrencilerine göre müzelere daha fazla ilgi duydukları sonucuna ulaşılmıştır. Gürbey, Efe ve Mertoğlu (2020), Fen Bilgisi öğretmen adaylarının müzeler hakkındaki görüşlerinin olumlu olduğunu, öğretmen adaylarının okul dışı öğrenme ile ilgili ders almak istediklerini ve müzelere yapılan gezi sayılarının arttırılması gerektiği konusunda görüş belirttiklerini tespit etmiştir. Bu durum sayısal ağırlıklı öğrenme alanlarına ilişkin fen ve matematik gibi disiplinlerin, sanatın eleştirel yönünü hedef alan sözel ağırlıklı disiplinlere göre eğitim ve öğretime müzelerin dahil edilmesi yolu ile müzelere duyulan ilgiyi de arttıracağı şeklinde değerlendirilmektedir.

Müzelerin ziyaret ediliş amacı ödevlerle ilgili araştırma yapma ve üniversite ya da öğretmenlerin müzelerle ilgili gezi düzenlemeleri noktasında diğerlerine göre daha az tercih sebebi olarak görülmüştür. Ayrıca öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun müzeleri boş vakitlerini değerlendirmek amacıyla ziyaret ettikleri tespit edilmiştir. Bu durumun sebebi öğretmen adaylarının ödev yapma noktasında müzeler yerine farklı kaynak ya da materyalleri kullanmayı tercih ettikleri olarak düşünülmektedir. Ayrıca üniversitedeki ödevlerin öğrencileri müze gezilerine teşvik edici araştırmalara yönelik olmayışı da öğrencilerin ödev yaparken müze ziyaretlerinden faydalanmadıklarının bir gerekçesi olarak değerlendirilebilir. Aktekin (2008), çalışmasında okullarda verilen ödevlerin lise ve üniversite öğrencilerinin müze ziyareti yapma noktasında onları teşvik edici olduğunu ortaya koymuştur. Güleç ve Alkış (2003), çalışmalarında sınıf öğretmenlerinin müzelere gidiş sebeplerinden biri olarak dersin içeriğine göre öğrencilerini müzelere götürdüğünü ve böylece bilgileri akılda tutmada etkili bir yol olduğunu belirtmiştir.

Araştırma sonuçlarına bakıldığında öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu müzelerin önemli olduğunu düşünmektedir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Maccario (2012), çalışmasında müzelerde yapılan faaliyetlerin, öğrencileri hem eğlendirerek hem de yaparak ve yaşayarak, kültürel

varlıkları öğrenmelerine katlı sağladığı, bunun sonucunda da öğrencilerin müzelerin önemli olduğunu düşündüklerini tespit etmiştir. Kara vd. (2020), çalışmalarında öğretmenlerin müzeleri kalıcı öğrenme, yaparak ve yaşayarak öğrenme, yaratıcılıkların ortaya çıkması ve üst düzey öğrenme gibi becerilere katkı sağladığı ve buna bağlı olarak müzelerin önemli olduğunu düşündüklerini ortaya koymuştur.

Her bir öğretmenlik programının büyük çoğunluğu, müzelerin gözlem, mekânı ve tarihsel süreci algılama, araştırma yapma, sosyalleşme gibi becerilerde etkili olduğunu düşünmektedirler. Araştırma kapsamında gözlem, araştırma, mekânı algılama, zaman ve kronolojiyi algılama, değişim ve sürekliliği algılama ve sosyal katılım gibi beceriler, öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu tarafından müzeler aracılığıyla ziyaretçilere kazandırılan önemli beceriler olarak değerlendirilmektedir. Ancak bilgi teknolojilerini kullanma, Türkçeyi doğru ve etkili kullanma, problem çözme ve karar verme becerileri öğretmen adayları tarafından müzelerin kazandırdığı temel beceriler olarak daha az tercih edilmiştir. Çalışmadaki öğretmen adaylarının çoğunluğunun, müze eğitimi dersi almaması, müzelere gidiş sıklıklarının düşük olması ve müze ziyaretleri yapmama nedenleri bu becerilerin düşük düzeyde kazandırılmasının bir nedeni olarak düşünülmektedir. Şahan (2005), çalışmasında okul dışı öğrenme ortamlarından müzelerin öğrencilerde sınıf ortamında kazandırılamayan birçok yetenek ve beceriyi kazandırmada etkili olduğunu belirtmiştir. Yılmaz ve Şeker (2011),ise öğrencilerin, müze ziyaretleri ile bilgi edinme, görsellik, tarihsel süreci algılama becerilerine ve genel kültürlerine katkı sağlamaya yönelik beceriler kazandıklarını ortaya koymuştur.

Araştırma kapsamında öğretmen adaylarının müzelerin estetik, duyarlılık, bilimsellik, vatanseverlik, saygı gibi değerleri bireylere daha fazla kazandırdığını düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adaylarının çoğunluğunun öğrenim gördükleri bölümlerin ders kazanımları ile müzelerin kazandırdığı değerler arasında yakın ilişkili olması nedeniyle bu değerleri seçtikleri düşünülmektedir. Ancak sağlıklı olmaya önem vermek, dürüstlük, adil olma, aile birliğine önem verme gibi değerler müzelerin ziyaretçilere daha az kazandırdığı değerler olarak görülmüştür. Bu kapsamda Tıp Müzeleri gibi müze çeşitleri hakkında yeterli bilgiye sahip olamamaları, sağlıklı olmaya önem verme değerinin düşük seviyede tercih edilmesinin nedeni olarak değerlendirilmektedir.

Araştırma kapsamında öğretmen adaylarının çoğunlukla müzelerde görsel sanatlar, sosyal bilgiler, hayat bilgisi, fen ve teknoloji derslerinin işlenebileceğini düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Binekci ve Öner (2019), çalışmalarındaki öğretmenler müzede eğitimin, sosyal bilgiler, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük, görsel sanatlar din kültürü ve ahlak bilgisi ve fen bilimleri gibi derslere yönelik uygulamalara uygun olduğunu belirtmişlerdir. Müzeler özellikle estetik, bilimsellik, vatanseverlik gibi değerleri kazandırmada etkili olması nedeniyle ders öğretimi bakımından bu değerlerle ilişkili olan derslerin tercih edildiği düşünülmektedir. Ayrıca öğretmen adaylarının müzelerde en çok gözlem, araştırma, zamanı algılama, mekânı algılama gibi beceriler kazanıldığı düşüncelerine sahip olmaları, bu derslerin işlenişinde müzelerin daha etkili ve verimli olarak kullanılabileceği görüşüne sahip olduklarını düşündürmektedir. beden eğitimi ve Türkçe gibi derslerin müzelerde ders işlenişi olarak daha az tercih edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu derslerin işlenişinde müzelerin etkililiğinin düşük olması, müze ziyaretlerinin kazandırdığı beceriler ve değerlerde en az düzeyde beden eğitimi ve Türkçe dersi olması bu düşüncelerin bir nedeni olarak değerlendirilmektedir. Öğretmen adaylarının müze ziyareti yapma sıklığının az olması, ders içerikleriyle müzeleri bağdaştıramıyor olmalarının bir diğer nedeni olarak düşünülmektedir.

Araştırma kapsamında öğretmen adayları müzede kullanılabilecek yöntem ve tekniklerin birçoğunu kullanabileceklerini belirtmişlerdir. Bu durum ele alındığında, öğretmen adayları eğitim-öğretim faaliyetlerinde, en fazla gözlem, sanat eleştirisi ve örnek olay gibi yöntem ve tekniklerin müzelerde yapılacak etkinliklerde kullanılabileceğini ifade etmişlerdir. Çalışkan vd. (2016), çalışmalarında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının müze eğitiminde kullanılabilecek yöntem ve tekniklere 9 farklı örnek verdiklerini ve özelikle "Gezi-Gözlem ve Drama-Rol Oynama" gibi yöntem ve teknikleri ön plana çıkardıklarını tespit etmişlerdir. Bu yönüyle çalışmanın araştırma sonuçları ile örtüştüğü görülmektedir. Bunun dışında öğretmen adayları problem çözme, dramatizasyon ve düz anlatım gibi yöntem ve tekniklerin müze etkinliklerinde çok fazla tercih edilemeyeceğini düşünmektedirler.

Öğretmen adaylarının birçoğunun müze ziyaretlerini nadiren yaptığı ayrıca müzelerin yeterli düzeyde tanıtılmadığını düşündükleri için müze çeşitleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları tespit edilmiştir. Bu sonuçlardan yola çıkarak

öğretmen adaylarının problem çözme, dramatizasyon ve düz anlatım gibi yöntem ve tekniklerin müze eğitiminde kullanılmasına yönelik yeterli bilgiye sahip olmadıkları söylenebilir. Paykoç ve Baykal (2000), müze eğitiminin problem çözme becerilerine, geçmiş ve gelecek zaman arasında bağlantı kurmalarına yardımcı olduğunu belirtmiştir. Ayrıca Sofuoğlu (2019), çalışmasında, lise öğrencilerinin müzede eğitim programı uygulamasından sonra öğrencilerde eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerinin geliştiği sonucuna varmıştır. Bu yönlerden bakıldığında problem çözme becerilerinin kazandırılmasında müze eğitiminin önemi ortaya çıkmaktadır.

Araştırma sonuçları, öğretmen adaylarının müzelerde eğitim uygulamalarını, müzelerin önemi ve müzelerde yapılacak öğrenme-öğretme süreci etkinlikleri açısından önemli buldukları ancak 4. sınıf öğretmen adaylarının 3. sınıf öğretmen adaylarına göre müzeleri bu süreçler açısından daha olumlu değerlendirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Müzelerin önemi ve öğrenme-öğretme süreci alt faktörlerine göre sınıf düzeyleri açısından ortaya çıkan bu farklılığın sebebi, öğretmenlik uygulamalarının 4. sınıfta yapılması ve okul ortamında ders kazanımlarını öğrencilere kavratmada müze eğitimi etkinliklerinin faydalı olacağını düşünmeleri şeklinde değerlendirilmektedir. Tural ve Kala (2018), yaptıkları çalışmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının müze eğitimine yönelik öz yeterlik inançlarını incelediklerinde 4. sınıf öğretmen adaylarının puanlarının diğer sınıf düzeylerine göre daha yüksek olduğunu ancak sınıf seviyeleri karşılaştırıldığında anlamlı bir farklılığın olmadığını tespit etmişlerdir. Kala (2022), yaptığı çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının müze eğitimine yönelik öz yeterlik inançlarının 1. ve 4. sınıf öğretmen adayları arasında anlamlı fark olduğunu, bu farklılığın 4. sınıf öğretmen adayları lehine olduğunu, 2 ve 3. sınıf öğretmen adayları arasında anlamlı bir fark olmadığını tespit etmiştir. Yapılan çalışmalar, araştırmadaki sınıf seviyesine göre 4. sınıf öğretmen adaylarının aritmetik ortalamalarının daha yüksek olmasını destekler niteliktedir. Yeşilbursa ve Uslu (2014), yaptıkları çalışmada ise, 3. sınıf öğretmen adaylarının puanlarının 4. sınıf öğretmen adaylarının puanlarına göre daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Körükçü (2019), yaptığı çalışmada sosyal bilgiler ve tarih öğretmen adaylarının müze eğitimine yönelik öz yeterlik inançlarını incelemiş ve sınıf seviyesine göre anlamlı bir farklılığın olmadığını tespit etmiştir.

Araştırma sonuçları tüm lisans programlarında öğrenim gören öğretmen adayları arasında sınıf düzeyine göre müzelerde eğitim uygulamalarına yönelik olarak "Öğretmen Rolü" alt faktöründe herhangi bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu kapsamda 3. ve 4. sınıf öğretmen adayları, öğretmenlerin gerekli kuralları öğrencilere anlatması, müze gezisi öncesinde öğrencilerde merak uyandıracak etkinlikler yapması, müze ziyaretleri devamlılığını sağlamak için öğrenci motivasyonunu yüksek tutması, müze ziyareti öncesinde kapsamlı müze gezi planı yapması, müzedeki eserlerle ilgili bilgilere yeterli düzeyde hakim olması gibi özelliklere yönelik öğretmenin rolünün etkisi hakkında düşüncelerinin her iki sınıf düzeyinde benzerlik gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca bu durum öğretmen adaylarının her iki sınıf düzeyinde de müzelerde eğitim uygulamalarının gerçekleşmesinde öğretmenin gerekli bilgi, beceri ve donanıma sahip olması gerektiğini, öğrencileri eğitim ve öğretim sürecinde müzelere yönlendirerek ilgi ve motivasyonu arttırıcı etkinliklere teşvik etmesi gerektiğini düşündüklerini göstermektedir.

Çalışma kapsamında öğretmen adaylarının, "Müzelerin Önemi", "Öğrenme-Öğretme Süreci" ve "Öğretmen Rolü" alt faktörleri bakımından müze dersi alıp almama değişkenine göre, görüşleri arasında farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Bu doğrultuda müze dersi alan öğretmen adaylarının; müze dersi almayan öğretmen adaylarına göre müzeleri daha önemli buldukları, müzelerde yapılacak eğitim uygulamaları aracılığıyla öğrenme-öğretme sürecinin daha etkili hale geleceğini ve müzelerde eğitim uygulamalarına yönelik öğretmenlerin daha etkin bir şekilde rol alması gerektiğini düşündükleri sonuçlarına ulaşılmıştır. Benzer şekilde Kala (2022), çalışmasında öğretmen adaylarının müze eğitimi dersi alıp almama durumlarına göre, öğretmen adayları arasında anlamlı fark olduğunu tespit etmiştir. Yeşilbursa ve Uslu (2014),çalışmalarında sosyal bilgiler öğretmen adayları arasında müze eğitimi dersi alma durumu değişkenine göre ilgili dersi alan öğretmen adaylarının puanlarının, dersi almayan öğretmen adaylarının puanlarına göre daha anlamlı olduğunu ortaya koyması yapılan çalışmayı destekler niteliktedir. Diğer taraftan Erem (2017), yaptığı çalışmadaki okul öncesi öğretmen adaylarının tamamı müze eğitimi dersinin öğrenim süresince alınması gerektiğini belirtmişlerdir.

Çalışma kapsamında öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri programlara göre "Müzelerin Önemi" alt faktörü bakımından özellikle beden eğitimi ve spor öğretmenliği, fen bilgisi öğretmenliği, rehberlik ve psikolojik danışmalık ve ilköğretim matematik öğretmenliği öğretmen adaylarının aritmetik ortalamalarının diğer öğretmenlik programlarına göre daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca bu alt faktöre göre en yüksek aritmetik ortalamaya sahip program resim-iş öğretmenliği öğretmen adayları olmuştur. Yeni öğretmen yetiştirme lisans programları incelendiğinde tüm lisans programlarında müze eğitimi dersinin seçmeli ders olarak okutulması ve bu programların içeriklerinin MEB öğretim programlarında yer alan "Kültürel Farkındalık ve İfade" yetkinlik alanına özgü kazanımlarla tutarlı olduğu bilinmektedir. Bu doğrultuda ilgili programlarda puanların düşük olmasının nedeni öğretmen adaylarının müzelere aktif olarak katılımlarının sağlandığı etkinlik ya da ders içeriklerinin eğitim ve öğretim sürecine entegre edilmesinin sağlanmadığını düşündürmektedir. Aynı zamanda ilgili öğretmen adaylarının müze gezilerine katılma ve sanal müze ziyaretlerinden faydalanma durumlarının düşük olması ya da ulaşım, zaman gibi belirli problemler yaşamaları nedeniyle müze eğitimine yönelik bilinç ve farkındalıklarının alan eğitimi bağlamında yeterince gelişmediği ya da geliştirilemediği sonucunu ortaya koymaktadır.

Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri programlara göre "Öğrenme-Öğretme Süreci" alt faktörü bakımından özellikle beden eğitimi ve spor öğretmenliği, İngilizce öğretmenliği ve ilköğretim matematik öğretmenliği öğretmen adaylarının aritmetik ortalamalarının diğer öğretmenlik programlarına göre daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmada ilköğretim matematik öğretmen adaylarının müzelerin öğrenme öğretme sürecindeki görüşlerinin puanları düşük olmasına rağmen Dilli (2017), çalışmasında ilköğretim matematik öğretmenlerinin ders işlenişi sırasında planlı müze gezilerinin faydalı olduğunu belirtmişlerdir. Binekci ve Öner (2019),çalışmalarında beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin derslerinde müzede eğitim olabileceğini düşünmelerine rağmen müzede eğitim çalışmalarını yapmadıklarını söylediklerini tespit etmiştir.

Ayrıca bu alt faktöre göre en yüksek aritmetik ortalamaya sahip programlar resim-iş öğretmenliği ve okul öncesi öğretmenliği öğretmen adayları olmuştur.

Demirel (2020), yaptığı çalışmasındaki müzede eğitim etkinlikleri sonucunda sınıf öğretmenlerinin Türkçe, matematik, fen bilgisi, sosyal bilgiler gibi derslerde müzeyi eğitim sürecinde bilinçli ve aktif bir şekilde kullanmaya yönelik farkındalık oluşturmada etkili olduğunu tespit etmiştir.

Son olarak öğretim programlarına göre "Öğretmen Rolü" alt faktörü bakımından beden eğitimi ve spor öğretmenliği, müzik öğretmenliği ve ilköğretim matematik öğretmenliği öğretmen adaylarının aritmetik ortalamalarının diğer öğretmenlik programlarına göre puanlarının daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dilli (2017),çalışmasında ilköğretim matematik Öğretmenlerinin müzelerde eğitim çalışmalarının önemli olduğunu belirtmelerine rağmen öğretmenlerin yeterli düzeyde bilgi sahibi, müze gezilerine yönelik tecrübelerinin olmadığını belirtmişlerdir. Ayrıca "Öğretmen Rolü" alt faktörüne göre sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ve resim-iş öğretmen adaylarının aritmetik ortalamalarının diğer programlara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Programlar bazında müzelerde eğitim uygulamalarına yönelik görüşlerin resim-iş öğretmenliği programında genellikle yüksek çıkması 1998 yılından itibaren bu programda eğitim gören öğretmen adaylarının müze eğitimine yönelik ders gördüğü ve program içeriğinin müze eğitimi ile diğer programlara göre daha fazla örtüştüğü ile ilişkilendirilebilir (YÖK, 1998).

4.2. Öneriler

Bu bölümde araştırmadan elde edilen sonuçlara ilişkin olarak geliştirilen öneriler sunulmuştur.

- Bu çalışmada Eğitim Fakültesinde öğretmenlik programlarında öğrenim gören 3. ve 4. sınıf öğretmen adaylarının müzelerde eğitim uygulamalarına yönelik görüşleri farklı değişkenler (sınıf, müze eğitimi dersi alıp almama durumu, öğrenim programları) açısından ele alınmıştır. Çalışmanın genişletilerek öğretmenlik programlarının tüm sınıf seviyelerinde uygulanması ya da deneysel çalışmalarla desteklenerek eğitim boyutunun sınıf düzeylerine uyarlanması önerilmektedir.
- Bu çalışma farklı programlarda öğrenim gören öğretmen adaylarının müzelerde eğitim uygulamalarına yönelik görüşleri üzerinden yürütülmüştür.

Bu çalışmadan hareketle farklı branşlarda görev yapan öğretmenlerin müze eğitimi uygulamalarına yönelik görüşleri ya da bu kapsamda yaptıkları müze eğitimi uygulamalarının tespit edilmesine yönelik farklı çalışmalar yapılabilir. Branşlar bazında farklılıkların olup olmadığı araştırılabilir.

- Bu çalışmada öğretmen adayları müzede eğitimin okul dışı öğrenme ortamı olarak etkili olduğunun farkındadırlar. Ancak her öğretim programında müzelerin önemi, müzelerde öğrenme-öğretme süreci ve öğretmen rolü gibi faktörler açısından müzelerde eğitim uygulamalarına yönelik görüşlerinin farklı değişkenler açısından aynı düzeyde olmadığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda eğitim fakültelerindeki tüm öğretim programlarındamüze eğitimi dersinin farklı disiplin alanlara yönelik eğitim uygulamaları ve etkinliklerin kapsamlı olarak öğretilmesi yolu ile "Bir Dersi Müzede Nasıl İşleyebiliriz?" sorusuna odaklanan bir yaklaşımla ele alınması ya da zorunlu bir ders olarak okutulması önerilmektedir.
- Müzelerde yaptırılabilecek eğitim uygulamalarına yönelik olarak dersin planlanması, uygulama boyutuna yönelik etkinliklerin tasarlanması ve MEB öğretim müfredatlarında tüm disiplin alanlar için belirlenen kazanımların müze eğitimi ile nasıl ilişkilendirilebileceği noktasında sadece öğretmen adayları değil, öğretmenlerin de bilgilendirilerek bu konuda gerekli hizmet içi eğitimlerin yapılması önerilmektedir.
- Bu çalışmada öğretmen adaylarının öğrenim gördüğü üniversite konumu itibariyle müzelerin ve müze çeşitlerinin az olduğu bir bölgede yer almaktadır. Yapılacak çalışmalarda üniversitenin konumuna göre müze sayısı ve çeşidinin fazla olduğu bir bölgedeki öğretmen adaylarının müze eğitimine yönelik görüşlerinde farklı değişkenlere göre bir farklılık olup olmayacağı araştırılabilir.

KAYNAKÇA

Abacı, O. (2005). *Çocuk ve müze*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Akman, B., Altınkaynak, Ş., Özen Altınkaynak, Ş., Ertürk, H., Ertürk Kara, H. ve Can Gül, Ş. (2015). Okul öncesi öğretmenlerinin müze eğitimine ilişkin görüşleri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *28*(1), 97-115.

Aktekin, S. (2008). Müze uzmanlarının okulların eğitim amaçlı müze ziyaretlerine ilişkin görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi. 9*(2), 103-111.

Aladağ, E., Akkaya, D. ve Şensöz, G. (2014). Sosyal bilgiler dersinde sanal müze kullanımının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2), 199-217.

Anderson, D.,Kisiel, J. Ve Storksdieck, M. (2006). Understanding teachers' perspectives on fielstrips: discovering commonground in three countries. *Curator*, 49(3), 364-386.

Ay, T. S., Fidan, N. K. (2014). Öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersinde müzelerden yararlanmaya ilişkin görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(48), 69-89.

Aydoğan, Y. (2020). Kültürel miras bilinci kazanımıyla ilgili müze eğitimi dersi üzerine bir durum çalışması. Doktora Tezi. Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Eskişehir.

Binekci, Ö. ve Öner, G. (2019). Ortaokul branş öğretmenlerinin derslerinde müzelerden yararlanma durumları ile müze ve tarihi mekâna ilişkin görüşleri. *Uluslararası Müze Eğitimi Dergisi*, 1(1), 32-49.

Bozdoğan, A. E., Kavcı, A. (2016). Sınıf dışı öğretim etkinliklerinin ortaokul öğrencilerinin fen bilimleri dersindeki akademik başarılarına etkisi. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(1), 13-30.

Buyurgan, S., Mercin, L. (2005). *Görsel sanatlar eğitiminde müze eğitimi ve uygulamaları*. (1. Baskı). Ankara: Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği Yayınları.

Buyurgan, S. ve Buyurgan U. (2012*). Sanat eğitimi ve öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.

Buyurgan, S. (2017). Verimli bir müze ziyaretini nasıl gerçekleştirebiliriz?. *Milli Eğitim Dergisi*, 46(214), 317-343.

Buyurgan, S. (2019). Müzede eğitim, verimli bir müze ziyareti süreci nasıl organize edilir. S. Buyurgan (Ed.) *Müzede eğitim öğrenme ortamı olarak müzeler* (s. 283-316) içinde. Ankara: Pegem Akademi.

Büyüköztürk, Ş. (2013). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. (18. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, K., Akgün, E., Erkan, Ö., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

Can, A. (2014). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. 2. Baskı, Ankara: Pegem.

Çalışkan, E., Önal, N., Yazıcı, K. (2016). Öğretim etkinliklerinde sanal müzelerin kullanımına ilişkin sosyal bilgiler öğretmen adayları ne düşünüyor?. *Turkish Studies*, 11(3), 689-706.

Çerkez, S. (2011).*Sosyal bilgiler dersinde müze eğitimine dayalı öğretim uygulamalarının öğrencilerin akademik başarısına ve tutumlarına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kastamonu.

Çetin, Y. (2002). Çağdaş eğitimde müze eğitiminin rolü ve önemi. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi,* (8), 57-61.

Çıldır, Z., Karadeniz, C., (2014), Müze, eğitim ve görsel kültür uygulamaları: Türkiye'deki müzeler, *Amerikan Eğitim Araştırmaları Dergisi* , *2*(7), 543-551.

Çokluk, Ö.,Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyalbilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve Lisrel uygulamalari*, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.

Demir, A. (2015). *Sosyal bilgiler öğretim programında müze eğitimiyle ilişkilendirilen kazanımların gerçekleştirilmesine yönelik sosyal bilgiler öğretmenlerinin yaklaşımları (Tokat ili örneği).*Yüksek Lisans Tezi. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Tokat.

Demirci, M. T. (2009). Kültürel öğelerin öğretiminde müze gezilerinin önemi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Demirel, İ. N. (2019). Kültür, uygarlık, sanat, müze. S. Buyurgan (Ed.) *Müzede eğitim öğrenme ortamı olarak müzeler* (s. 7-28) içinde. Ankara: Pegem Akademi.

Demirel, İ. N. (2020). Sınıf eğitimi öğretmen adaylarının müzelerde eğitim uygulamalarına yönelik öz yeterlikleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 585-604.

Dilli, R. (2017). Öğretmenlerin müzelerin öğrenme ortamı olarak kullanımına ilişkin görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 46(214), 303-316.

Doğan, C. D. (2017). Müzelerin eğitim ortamı olarak kullanılması: ölçme ve değerlendirme uygulamaları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 16 (60), 234-248.

Eadie, P., Young, Sarah., Suda, L., Church, A. (2021). Facilitator and teacher perspectives on museum programs for young children. *Journal of Museum Education*. 47(1), 103-112.

Ekelik, H.G. (2010). *Sosyal bilgiler derslerinde müze faaliyetlerinin programlanması (Konya Müzeleri Örneği).* Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Konya.

Ekiz, D. (2003). Eğitimde araştırma yöntem ve metotlarına giriş. Ankara: Anı Yayıncılık.

Epik, C. (2004). *Müzelerin lise öğrencilerin tarih dersi başarıları ve hatırda tutma becerileri üzerindeki etkileri.*Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İzmir.

Erdoğan, İ. (2007). *Eğitime yeni bir soluk: Müzeler.* 15/02/2022 tarihinde http://www.irfanerdogan.com.tr/index.php/egitime-yeni-bir-soluk-muzeler adresinden edinilmiştir.

Erem, E. (2017). Okul öncesi öğretmenliği öğretim programında yer alan seçmeli müze eğitimi dersinin gerekliliğine ilişkin öğrenci görüşlerinin incelenmesi. *Yaratıcı Drama Dergisi, Yaratıcı Drama Dergisi "Müze Özel Sayısı"*, 31-42.

Erem, E. (2019). *Sınıf öğretmeni adaylarının seçmeli müze eğitimi dersine ilişkin görüşleri.* Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Denizli.

Erkuş, A. (2012). *Psikolojide ölçme ve ölçek geliştirme-I. Temel kavramlar ve işlemler*, Ankara: Pegem Akademi.

Field, A. (2000). *Discovering statistics using SPSS for windows*. London–Thousand Oaks–New Delhi: Sage publications.

Güleç, S. ve Alkış, S. (2003). Sosyal bilgiler öğretiminde müze gezilerinin iletişimsel boyutu. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 17*(1), 63-78.

Güler, A. (2011). Planlı bir müze gezisinin ilköğretim öğrencilerinin tutumuna etkisi. *Elementary Education Online, 10*(1), 169-179.

Gürbey, Z. B., Efe, H. ve Mertoğlu, H. (2020).Fen bilgisi öğretmen adaylarının okul dışı öğrenme kapsamında müze eğitimine ilişkin görüşleri. *Journal of Sustainable Educational Studies (JSES), 1*(1), 13-25.

Gürbüz, E. (2017). *Sınıf öğretmenlerinin müze eğitimine ilişkin görüşlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Konya.

Güven, E. (2014). Tahmin-gözlem-açıklama destekli proje tabanlı öğrenme yönteminin çevre sorunlarına yönelik tutum ve davranışlara etkisi. *Eğitim ve Bilim, 39* (173), 25-38.

Hooper, D., Coughlan, J. ve Mullen, M. (2008). Structural equation modelling: Guidelines for determining model fit. *Electronic Journal of Business Research Methods, 6*(1), 53-60.

Hu, L. veBentler, P. M. (1999). Cut off criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling, 6*, 1-55.

Jensen, V. A. (2010). Museum education and professional development partnerships: How the educational programs of museums enhance career goals and professional development skills in adults. Yüksek Lisans Tezi. Seton Hall Üniversitesi.13.01.2023 tarihinde https://scholarship.shu.edu/theses/246/ adresinden edinildi.

Kala, N. K. (2022). *Sınıf öğretmeni adaylarının müze eğitimine yönelik özyeterlik inançları*. Yüksek Lisans Tezi. Bartın Üniversitesi Yüksek Lisans Eğitim Enstitüsü. Bartın.

Kaptan, S. (1998). Bilimsel araştırmalar ve istatistik teknikler. Ankara: Tekışık Web Ofset.

Kara, B., Sak. M., Balçın, M. D., Mertoğlu, H. (2020). Fen bilimleri öğretmenlerinin müze eğitimi hakkındaki görüşleri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi. 108*(8), 318-346.

Karaca, N. H. , Şenol, F. B. , Akyol, T. ve Can Yaşar, M. (2018). Anasınıfına devam eden çocuklar için bir müze gezisi örneği . *Çocuk ve Gelişim Dergisi*, 2(2) , 13-25 .

Karadeniz, C. (2018). *Müze kültür toplum*. (1. baskı). Ankara: İmge Kitabevi.

Karasar, N. (2006). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Karpuz, H. (1997). *Müzecilik*. (Ders Notları). Konya: Selçuk Üniversitesi.

Kaya Koçak, S. (2010). *İlköğretim görsel sanatlar eğitimi dersindeki müze etkinliklerine yönelik, öğrenci, öğretmen ve müze yetkililerinin görüşleri.* Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

Kısa, Y., Gazel, A. A. (2016). Sosyal bilgiler öğretiminde müze kullanımına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşlerinin incelenmesi (Afyonkarahisar müzeleri). *International Journal of Field Education*, 2(1), 96-119.

Kline, P. (1994). *An easy guide to factor analysis*. Routledge, London.

Körükcü, M. (2019). Değişen müze eğitimi algısı çerçevesinde sosyal bilgiler ve tarih öğretmen adaylarının müze eğitimine yönelik öz-yeterlik inançları. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(2), 759-771.

Krucoff, R. (2019). Structuring teacher independence to transform student learning in the museum. *Journal of Museum Education*, 44(2), 178-186.

Maccario, N. K. (2012). Stimulation of multiple intelligence by museum education at teachers' training. *Procedia Socialand Behavioral Sciences*, 51(2012), 807-811.

Meydan, A., Akkuş, A. (2014). Sosyal bilgiler öğretiminde müze gezilerinin tarihi ve kültürel değerlerin kazandırılmasındaki önemi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 0(29).

Milli Eğitim Bakanlığı, (2005). *Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ve Klavuzu*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2016). *Güzel sanatlar ve spor lisesi müze eğitimi dersi öğretim programı.* Ankara: T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü, 1-45.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2018a). Beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı (ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıflar). 11.09.2022 tarihinde http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=324 adresinden edinilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2018b). Matematik dersi öğretim programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar). 11.09.2022 tarihinde http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=329 adresinden edinilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2018c). Müzik dersi öğretim programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar). 11.09.2022 tarihinde http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=357 adresinden edinilmiştir.

Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı. (2018) Temel eğitim programı giriş. Okul öncesi eğitim programı. 11.09.2022 tarihinde http://talimterbiye.mebnet.net/Ogretim%20Programlari/2021-2022/10.pdf adresinden edinilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2018d). Günlük yaşam becerileri dersi öğretim programı II. Kademe (5, 6, 7 ve 8. Sınıf). 11.09.2022 tarihinde http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=964 adresinden edinilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2018e). Görsel sanatlar dersi öğretim programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar). 11.09.2022 tarihinde

http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=358 adresinden edinilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2018f). Hayat bilgisi dersi öğretim programı (İlkokul 1, 2 ve 3. Sınıflar). 11.09.2022 tarihinde http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=326 adresinden edinilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2018g). Fen bilimleri dersi öğretim programı (İlkokul ve Ortaokul 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) 11.09.2022 tarihide http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=325 adresinden edinilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2018h). Sosyal bilgiler dersi öğretim programı (İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar). 11.09.2022 tarihinde http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=354 adresinden edinilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2019). Türkçe dersi öğretim programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar). 11.09.2022 tarihinde http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=663 adresinden edinilmiştir.

Milovanov, K. Y. ve Nikitina, E. E. (2016). Communicative, information and education environment of modern museum. *SHS Web of Conferences*, 29, 1-4.

Morse, C. M. (2014). Education and the museum. Yayımlanmamış Bitirme Tezi, Kaliforniya Dominik Üniversitesi. 13.01.2023 tarihinde https://doi.org/10.33015/dominican.edu/2014.HCS.ST.09 adresinden edinildi.

Nuzzacı, A. (2006). General Education And Museum Education: Between Singularity and Plurality. *Revista Complutense de Educación*, 17(1), 65-75.

Onur, B. (2009). *Üniversite müzeleri ve müzecilik. Ankara*: Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi.

Onur, B. (2012). *Çağdaş müze eğitim ve gelişim müze psikolojisine giriş.* (1. baskı). Ankara: İmge Kitabevi.

Önder, A., Abacı, O. ve Kamaraj, I. (2009). Müzelerin eğitim amaçlı kullanımı projesi: İstanbul Arkeoloji Müzesi'ndeki Marmara örneklemi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1*(25), 103-117.

Özdamar, K. (1999). *Paket programlar ile istatistiksel very analazi (Çokdeğişkenli analizler)*. (2. Baskı).Eskişehir: Kaan Kitabevi.

Özkasım, H. (2013). *Müze ve müzecilik*. E. Altınsapan ve N. Küçükhasköylü (Editör). *Müzecilik ve sergileme.* (2-21). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Öztuna-Kaplan, A. (2013). *Durum Çalışması*. S. Baştürk (Ed.), Bilimsel araştırma yöntemleri (197-217). Ankara: Vize Yayıncılık.

Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. (M. Bütün, S. B. Demir, Çev. Ed.). Ankara: Pegem Akademi.

Paykoç, F. ve Baykal, S. (2000). *Müze pedagojisi: kültür, iletişim ve aktif öğrenme ortamı olarak müzelerin etkinliğine ilişkin bir çalışma*. Z.A. Kızılyaprak (Yay. Haz.). Müzecilikte Yeni Yaklaşımlar Küreselleşme ve Yerelleşme içinde (s.102-113). İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayınları.

Peker, N. (2014). *Sosyal bilgiler dersinde sanal müze kullanımı ve sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sanal müze kullanımına yönelik tutumları.* Yüksek Lisans Tezi. Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü. Aksaray.

Seçer, İ. (2013). *SPSS ve LISREL ile pratik veri analizi, Analiz ve raporlaştırma*. Ankara: Anı.

Shabbar, N. (2001). *Çocuklar için müze eğitimi*. (Editor: Burçak Madran). *Kent, Toplum, Müze: Deneyimler-Katkılar.* İstanbul: Numune Matbaacılık.

Sharma, S. (1996). Applied Multivariate Techniques, Jhonn Wiley and Sons Ýnc.; 116, New York. (Lewis-Beck vd. 1994:112-113)

Sofuoğlu, S. (2019). *Müze eğitiminin eleştirel düşünme eğilimine ve problem çözme becerisine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. İstanbul.

Sönmez, E. (2011). *İlköğretim II. kademe 6. sınıf sosyal bilgiler dersi eskiçağ tarihi konularının işlenmesinde müzelerin önemi, karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri (Şanlıurfa İl Merkezi Örneği).* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Konya.

Solmaz, K. (2015). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin müze eğitimine yönelik görüşleri ve uygulamaları. *Munzur Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(7), 40-54.

Stetson, R., Stroud, N. D. (2015). Pre-service teacher trainig at the museum school. *Journal of Museum Education*. 39(1), 67-77.

Sümer, N. (2000). Yapısal eşitlik modelleri. *Türk Psikoloji Yazıları, 3*(6), 49-74.

Şahan, M. (2005). Müze ve eğitim .*Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(4), 487-501.

Şar, E. ve Sağkol, T. (2013). Eğitim fakültelerinde müze eğitimi dersi gerekliliği üzerine. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi,10*(2), 83-90.

Şimşek, H., Yıldız, M., Danacı Polat, B. (2019). Müze ve müzecilik. S. Buyurgan (Ed.) *Müzede eğitim öğrenme ortamı olarak müzeler* (s. 29-58) içinde. Ankara: Pegem Akademi.

Şişman, Z. B. (2019). *Sosyal bilgiler öğretiminde kültürel varlıklara ilişkin öğrencilerde farkındalık bilinci oluşturmada müze eğitiminin etkisi (Malatya ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Malatya.

Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2001).Using multivariate statistics.(4. Baskı). MA: Allyn and Bacon, Inc.

Taranova, T. N. (2020). Virtual museum technologies and the modern educational process. *Arpha Proceedings*, 3, 513-2521.

Tezbaşaran, A. (2008). *Likert tipi ölçek hazirlama klavuzu*. Türk Psikologlar Derneği.

Tezcan Akmehmet, K., Ödekan, A. (2006). Müze eğitiminin tarihsel gelişimi. *İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. Cilt:3, Sayı:1, 47-58.

Tural, A., Kala, F. N. (2018). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının müze eğitimine yönelik özyeterlik inançları. *Sınırsız Eğitim ve Araştırma dergisi,* 3(1), 108-121.

URL-1,2019.https://icom.museum/en/news/icom-announces-the-alternative-museum-definition-that-will-be-subject-to-a-vote/

URL-2,2022.https://sozluk.gov.tr/

Ursachi, G., Horodnic, I. A. ve Zait, A. (2015). How reliable are measurement scales? External factors with indirect influence on reliability estimators. *Procedia Economics and Finance*, *20*, 679-686.

Utku, Ç. (2008). *İlköğretim 5. sınıf düzeyi sanat eğitimde, müze eğitiminin öğrencilerin tutumlarına etkisi.* Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

Yeşilbursa, C. C., Uslu, S. (2014). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının müze eğitimine yönelik öz-yeterlik inançları. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*. 5(16). 410-428.

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. 9. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yilmaz, K. (2008). Constructivism: its theoretical underpinnings, variations and implications for classroom instruction, *Educational Horizons*, 86(3), 161-172.

Yılmaz, A., Egüz. Ş. (2015). Tarih ve sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tarih öğretiminde müzenin önemi hakkındaki tecrübe ve düşünceleri. *Turkish Studies,*10(11), 1637-1650.

Yılmaz, K., Şeker, M. (2011). İlköğretim öğrencilerinin müze gezilerine ve müzelerin sosyal bilgiler öğretiminde kullanılmasına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi*, 3(9), 21-39.

YÖK. (1998). Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları. Ankara. https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/egitim-fakultesi-ogretmen-yetistirme-lisans-programlari-mart-1998.pdf adresinden 31.10.2022 tarihinde edinilmiştir.

YÖK. (2018). Yeni Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları. https://www.yok.gov.tr/kurumsal/idari-birimler/egitim-ogretim-dairesi/yeni-ogretmen-yetistirme-lisans-programlari adresinden 13.01.2023 tarihinde edinilmiştir.

Yücel Kurnaz, F. (2015). *Okulöncesi öğretmenlerinin ve sınıf öğretmenlerinin müzelerde uygulatılan etkinliklere ilişkin görüşlerinin incelenmesi (İstanbul ili örneği*). Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.

Zilcioğlu, Ş. (2008). *Çocuk müzeleri ve müze eğitimi*, (1. Bs.). Ankara: Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları.

EKLER

Ek-1. Araştırma izin belgeleri

T.C.
RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Fakültesi Dekanlığı

Sayı : E-72940495-302.08-1376 23.11.2021
Konu : Araştırma İzni- Emre ŞANDA

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 22.11.2021 tarihli ve E-19527874-302.08-2705 sayılı yazı.

İlgi yazınıza istinaden, Enstitünüz Temel Eğitim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliğii Tezli Yüksek Lisans Programı "192710017" numaralı öğrencisi Emre ŞANDA'nın yürütmekte olduğu tez çalışması kapsamında Fakültemizde öğrenim gören 3. ve 4. sınıf öğrencilerine yönelik ilgi yazıda belirtilen ölçek anket formunu uygulama talebi Dekanlığımızca uygun görülmüştür.
Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Yılmaz GEÇİT
Dekan

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu : 5a3396a09431 Belge Takip Adresi: http://ebys.erdogan.edu.tr/EBYS/eimzadogrulama

Yenipazar Mah. Ali Okumuş Cad. 53200 Çayeli \ RİZE
Telefon No :+90 (464) 532 84 54- 25 15 Faks No :+90 (464) 532 86 12
e-Posta :egitim@erdogan.edu.tr İnternet Adresi:http://www.erdogan.edu.tr/
Kep Adresi:erdogan@hs01.kep.tr
Bilgi için : ABDUL K. DERECİ
Dahili: 464 532 8454-3606

Ek-1 (Devam). Araştırma izin belgeleri

T.C.
TRABZON ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Fatih Eğitim Fakültesi Dekanlığı

Sayı : E-48203248-044-2100004618 30.11.2021
Konu : Araştırma İzni (Emre ŞANDA)

TRABZON ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 29.11.2021 tarihli ve E-99699167-044-2100004438 sayılı yazınız.

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Temel Eğitim Ana Bilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Emre ŞANDA'nın tez çalışması kapsamında Fakültemiz 3. ve 4. sınıf öğrencilerine ölçek uygulama isteği, ilgili ölçme aracının yüz yüze uygulamada yeterince çoğaltılarak ve online uygulama da ise link paylaşılarak yapılması koşuluyla Dekanlığımızca uygun görülmüştür.
Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Hikmet YAZICI
Dekan

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu: 9FT7A7E Belge Takip Adresi: http://ubys.trabzon.edu.tr/ERMS/Record/ConfirmationPage/Index

Adres: Trabzon Üniversitesi Rektörlüğü, Söğütlü Mah. Adnan Kahveci Bulvarı, 61335 – Akçaabat-Trabzon / TÜRKİYE
Telefon No:
e-Posta:
Kep Adresi: trabzonuniversitesi@hs01.kep.tr
Faks No:
İnternet Adresi:
Bilgi için : Selma Avcı
Bilgisayar İşletmeni
Telefon No:

1/1

Ek-1 (Devam). Araştırma izin belgeleri

T.C.
TRABZON ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : E-99699167-044-2100004652 01.12.2021
Konu : Anket İzni (Emre ŞANDA)

RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Genel Sekreterlik)

İlgi : a) Fatih Eğitim Fakültesi Dekanlığının 30.11.2021 tarihli ve E-48203248-044-2100004618 sayılı yazısı.
b) Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesinin (Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü) 18.11.2021 tarihli ve E-19527874-302.08-2669 sayılı yazısı.

Üniversiteniz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Temel Eğitim Ana Bilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Emre ŞANDA'nın Üniversitemiz Fatih Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 3. ve 4. sınıf öğrencilerine anket uygulama isteğinin ilgili ölçme aracının yüz yüze uygulamada yeterince çoğaltılarak ve online uygulama da ise link paylaşılarak yapılması koşuluyla uygun görüldüğünün bildirildiği Fatih Eğitim Fakültesi Dekanlığının İlgi (b)'de kayıtlı yazısı Ek'te gönderilmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Atilla ÇİMER
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Ek: İlgi (b) Yazı (1 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu: P4HTHHM Belge Takip Adresi: http://ubys.trabzon.edu.tr/ERMS/Record/ConfirmationPage/Index

Adres: Trabzon Üniversitesi Rektörlüğü, Söğütlü Mah. Adnan Kahveci Bulvarı, 61335 – Akçaabat-Trabzon / TÜRKİYE
Telefon No:
e-Posta:
Kep Adresi: trabzonuniversitesi@hs01.kep.tr
Faks No:
İnternet Adresi:
Bilgi için : Emriye Altuntaş
Şef
Telefon No:

1/1

Ek-2. Müzelerde Eğitim Uygulamalarının Değerlendirilmesi Ölçeği

Değerli Öğretmen Adayı,

Müzelerde eğitim uygulamalarına yönelik düşüncelerinizi belirlemek için bir araştırma planlanmış ve araştırmaya veri toplamak amacıyla konu hakkındaki görüşlerinize başvurulmuştur. Araştırmada sağlıklı sonuçlara ulaşabilmek için aşağıda yer alan soruları samimi bir şekilde cevaplandırmanız önem taşımaktadır. Bu konuda göstereceğiniz özen ve soruları cevaplayarak ayıracağınız zaman için teşekkür ederiz.

Emre ŞANDA
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Yüksek Lisans Öğrencisi

Doç. Dr. İrfan Nihan DEMİREL
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
(Tez Danışmanı)

BÖLÜM I: KİŞİSEL BİLGİLER

1. Cinsiyetiniz: ( ) Kadın ( ) Erkek

2. Öğrenim gördüğünüz öğretmenlik programının adını yazınız:

3. Sınıf Düzeyiniz:( ) 3.Sınıf ( ) 4. Sınıf

BÖLÜM II: MÜZE ZİYARETİ BİLGİLERİ

1. Daha önce müze gezdiniz mi?
   ( ) Evet ( ) Hayır

2. Daha önce sanal müze ziyareti yaptınız mı?
   ( ) Evet ( ) Hayır

3. Müzelere ne sıklıkla gidersiniz?
   ( ) Her Zaman
   ( ) Sıklıkla
   ( ) Ara Sıra
   ( ) Bazen
   ( ) Nadiren
   ( ) Hiçbir Zaman

Ek-2 (Devam). Müzelerde Eğitim Uygulamalarının Değerlendirilmesi Ölçeği

4. Müzelere gidiş amacınız nedir? (***Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz***)
   ( ) Ödevlerimle ilgili araştırma yapmak için
   ( ) Müzeler ilgimi çektiği için
   ( ) Geçmiş uygarlıkları daha iyi tanımak için
   ( ) Üniversitemiz ya da öğretmenimiz müze gezisi düzenlediği için
   ( ) Tarihi konulara ilgi duyduğum için
   ( ) Arkeolojik eserler ilgimi çektiği için
   ( ) Genel kültürümü arttırmak için
   ( ) Boş vakitlerimi değerlendirmek için
   ( ) Diğer
   ……..
   …….

5. Müzelere gidemeyişinizin nedenleri nelerdir? (***Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz***)
   ( ) Zaman yetersizliği
   ( ) Ulaşım sıkıntısı
   ( ) Müzelere ilgi duymadığım için
   ( ) Müzelerle ilgili yeterli düzeyde tanıtım olmadığı için
   ( ) Maddi yetersizlikten dolayı
   ( ) Müzelerdeki eserleri anlamakta sıkıntı çektiğim için
   ( ) Müze gezilerinin yararlı olmadığını düşündüğüm için
   ( ) Müze gezilerinde edindiğim bilgileri başka yerde kullanamayacağım için
   ( ) Ailemin müze gezilerine ilişkin olumsuz tutumları
   ( ) Diğer
   ……..

BÖLÜM III: MÜZELERİN ÖNEMİ

1. Sizce müze eğitimi önemli midir?
   ( ) Evet ( ) Hayır

2. Müze gezisi aşağıda verilen becerilerden hangisini/lerini kazandırmada daha çok işe yarayabilir? (***Birden çok seçenek işaretleyebilirsiniz***).
   ( ) Eleştirel düşünme becerisi
   ( ) Bilgi teknolojilerini kullanma becerisi
   ( ) Yaratıcı düşünme becerisi
   ( ) Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma becerisi
   ( ) İletişim becerisi
   ( ) Empati becerisi
   ( ) Gözlem becerisi
   ( ) Araştırma becerisi
   ( ) Mekânı algılama becerisi
   ( ) Problem çözme becerisi
   ( ) Zaman ve kronolojiyi algılama becerisi
   ( ) Karar verme becerisi

Ek-2 (Devam). Müzelerde Eğitim Uygulamalarının Değerlendirilmesi Ölçeği

( ) Değişim ve sürekliliği algılama becerisi
( ) Girişimcilik becerisi
( ) Sosyal katılım becerisi

3. Müze gezisi aşağıda verilen değerlerden hangisini/lerini kazandırmada daha çok işe yarayabilir? (***Birden çok seçenek işaretleyebilirsiniz***).

( ) Adil olma
( ) Hoşgörü
( ) Aile birliğine önem verme
( ) Misafirperverlik
( ) Bağımsızlık
( ) Saygı
( ) Bilimsellik
( ) Sevgi
( ) Çalışkanlık
( ) Sorumluluk
( ) Dayanışma
( ) Temizlik
( ) Duyarlılık
( ) Vatanseverlik
( ) Dürüstlük
( ) Yardımseverlik
( ) Estetik
( ) Sağlıklı olmaya önem vermek

BÖLÜM IV: ÖĞRENME ÖĞRETME SÜRECİ

1. Sizce eğitim öğretim sürecinde hangi dersler müzelerde işlenebilir? (***Birden çok seçenek işaretleyebilirsiniz***).

( ) Beden Eğitimi
( ) Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi
( ) Fen ve Teknoloji
( ) Görsel Sanatlar
( ) Hayat Bilgisi
( ) Matematik
( ) Müzik
( ) Sosyal Bilgiler
( ) Türkçe
( ) Diğer
……..
…….

2. Müze gezisinde hangi öğretim yöntem ya da teknikleri kullanılabilir? (***Birden çok seçenek işaretleyebilirsiniz).***

( ) Düz anlatım
( ) Tartışma
( ) Demonstrasyon (Gösteri)
( ) Örnek olay
( ) Dramatizasyon
( ) Beyin fırtınası
( ) Gözlem
( ) Problem çözme
( ) Yaratıcı Drama

Ek-2 (Devam). Müzelerde Eğitim Uygulamalarının Değerlendirilmesi Ölçeği

( ) Sanat Eleştirisi
( ) Diğer
……..
…….

BÖLÜM V: MÜZELERDE EĞİTİM UYGULAMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ ÖLÇEĞİ

Aşağıda verilen ifadelere katılım düzeyinizi 1-5 arasında (1=Kesinlikle Katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Kısmen Katılıyorum, 4=Katılıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum) değerlendiriniz.

LÜTFEN YANITSIZ İFADE BIRAKMAYINIZ!	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Müzeler, eleştirel düşünme becerisinin gelişiminde etkilidir.	①	②	③	④	⑤
2. Müzeler, barındırdığı eserler sayesinde yaratıcılık gelişimine katkıda bulunur.	①	②	③	④	⑤
3. Müzeler, anlamlı öğrenme yaşantıları sunar.	①	②	③	④	⑤
4. Müzeler, evrensel düşünme becerisinin kazandırılmasında etkilidir.	①	②	③	④	⑤
5. Müzeler, estetik duyarlılığın gelişmesini sağlar.	①	②	③	④	⑤
6. Müzeler kültürel değişimin algılanmasında etkilidir.	①	②	③	④	⑤
7. Müzeler, geçmiş toplumların yaşam biçimleri hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlar.	①	②	③	④	⑤
8. Müzelerdeki eserler, işlenen konuların somutlaştırılmasını sağlar.	①	②	③	④	⑤
9. Müzeler, geçmiş ile günümüz arasında bağ kurarak, farklı bakış açısı kazanmamızı sağlar.	①	②	③	④	⑤
10. Müzeler, geçmişten günümüze bilinmeyenler hakkında fikir verir.	①	②	③	④	⑤
11. Müzeler, tarihi mekân, nesne ve eserleri koruma bilinci kazandırır.	①	②	③	④	⑤
12. Müzeler, yaparak yaşayarak öğrenmenin gerçekleştiği mekânlardır.	①	②	③	④	⑤
13. Müzeler, birçok yöntem ve tekniği beraber kullanabilme fırsatı sağlar.	①	②	③	④	⑤

Ek-2 (Devam). Müzelerde Eğitim Uygulamalarının Değerlendirilmesi Ölçeği

14. Müze ortamı, bireyleri güdüleyerek öğrenmeye hazır hale getirir.	①	②	③	④	⑤
15. Müzeler, öğrenme sürecini hızlandırır.	①	②	③	④	⑤
16. Müzeler sayesinde öğrenme sürecindeki materyal sayısı ve çeşitliliği artar.	①	②	③	④	⑤
17. Müzelerde bireyler, kendi deneyimleri ile öğrenme sürecine katkıda bulunur.	①	②	③	④	⑤
18. Müzeler, birden çok duyu organına hitap eden ideal öğrenme ortamlarıdır.	①	②	③	④	⑤
19. Müzeler, bilginin kaynağından öğrenilmesini sağlar.	①	②	③	④	⑤
20. Müzeler, öğrenmenin kalıcı olmasını sağlar.	①	②	③	④	⑤
21. Müzede öğrenme, öğrenci grupları üzerinde daha etkilidir.	①	②	③	④	⑤
22. Müzelerde öğretim, sınıf ortamına göre görsel açıdan daha etkilidir.	①	②	③	④	⑤
23. Öğretmen, müze ziyareti sırasında uyulması gereken kuralları öğrencilere açıklamalıdır.	①	②	③	④	⑤
24. Öğretmen, ziyaret edilecek müzedeki eserler ile ilgili bilgilere hâkim olmalıdır.	①	②	③	④	⑤
25. Öğretmen, müze ziyareti öncesinde öğrencilerde merak uyandıracak etkinlikler yapmalıdır.	①	②	③	④	⑤
26. Öğretmen; müzelerde eğitim uygulamalarına ilişkin yeterli bilgi, beceri ve donanıma sahip olmalıdır.	①	②	③	④	⑤
27. Öğretmen, müze ziyaretlerinin devamlılığını sağlamak için öğrenci motivasyonunu yüksek tutmalıdır.	①	②	③	④	⑤
28. Öğretmen, müze ziyareti için detaylı planlama yapabilecek donanıma sahip olmalıdır.	①	②	③	④	⑤
29. Öğretmen, öğrenme-öğretme sürecinde müzelerden faydalanmalıdır.	①	②	③	④	⑤
30. Öğretmen, derslerinde sanal müze ziyaretlerinden faydalanmalıdır.	①	②	③	④	⑤

ETİK KURUL KARARI

T.C.
RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURULU

DEĞERLENDİRME RAPORU

Toplantı Tarihi : 23/03/2021
Toplantı K. Sayısı : 2021/69

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Öğrencisi Emre ŞANDA "Öğretmen Adaylarının Müzelerde Eğitim Uygulamalarına Yönelik Görüşleri" isimli projesi kapsamında yürütülecek çalışmalar için izin talebi kurulumuzca değerlendirilmiş olup;

☑ Etik açıdan uygun bulunmuştur.

☐ Etik açıdan uygun bulunmamıştır.

☐ Etik açıdan önerilen değişikliklerin yapılmasıyla uygun bulunmuştur.

Prof. Dr. Ahmet İshak DEMİR
Başkan

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Fener Mah. Zihni Derin Yerleşkesi 53100 RİZE
Tel: 0464 223 81 00 Faks: 0464 223 63 28
www.erdogan.edu.tr